

Rapport 01:2021

Kandidatundersøkelsen 2020

Fra studier til jobb på Vestlandet

Asle Høgestøl

Olav Bjørnebekk

Lisa Knatterud Wold

Kandidatundersøkelsen 2020

Fra studier til jobb på Vestlandet

Ideas2evidence rapport 01/2021

IDEAS2EVIDENCE
Bygger kunnskap

© ideas2evidence 2021
ideas2evidence
Villaveien 5
5007 Bergen
Telefon: 91817197
post@ideas2evidence.com
Bergen, mars 2021

ISBN 978-82-93181-98-9

Fotograf forsidebilde: Cecilie Bannow – ceciliebannow.com

Forord

På oppdrag fra Sammen Karriere har ideas2evidence gjennomført Kandidatundersøkelsen 2020. Undersøkelsen rettet seg mot kandidater som avsluttet sin utdanning ved Universitetet i Bergen, Høgskulen på Vestlandet eller Norges Handelshøyskole, i løpet av 2018.

Dette er den åttende kandidatundersøkelsen Sammen Karriere har gjennomført, og som tidligere har fokuset for undersøkelsen vært på kandidatenes tilpasning til arbeidsmarkedet, hvordan overgangen fra studie til arbeidsliv har vært, samt kandidatenes vurdering av arbeidslivsrelevans. Undersøkelsen, og denne rapporten, ser også nærmere på hvilke egenskaper kandidatene opplever at studiene har gitt dem, samt mobiliteten til kandidatene i årene etter uteksaminasjon – spesielt med tanke på geografisk mobilitet.

Nytt for årets undersøkelse er et sett av alumni-intervju, som er plassert underveis i rapporten. Disse intervjuene går i dybden på utvalgte kandidaters situasjon på arbeidsmarkedet, og veien de har gått siden de avsluttet sine studier.

Fra oppdragsgivers side har prosjektet vært ledet av Ingvill Skjold-Thorkildsen. Vi har i tillegg fått støtte fra en prosjektgruppe, som har bestått av Svein Jarle Nymark (Universitetet i Bergen), Anna Laupsa Helvik og Lene Borgen Waage (Høgskulen på Vestlandet), Merete Ræstad og Kjetil Sudmann Larssen (Norges Handelshøyskole) og Rønnaug Tveit (Sammen Karriere). Prosjektgruppen har bistått ideas2evidence i videreutvikling, kvalitetssikring og testing av årets spørreundersøkelse, samt overlevering av sine respektive kandidaters kontakinformasjon.

Hos ideas2evidence har Asle Høgestøl ledet prosjektet. Rapporten er utarbeidet av Asle Høgestøl og Olav Bjørnebekk. Lisa Knatterud Wold har gjennomført og skrevet ut alumni-intervju.

Vi ønsker å takke vår oppdragsgiver og prosjektgruppen for godt samarbeid i prosjektperioden, og alle kandidatene som generøst gav av sin tid til å svare på undersøkelsen. Vi håper spørreundersøkelsen og medfølgende rapport vil være av nytte for alle de involverte.

Bergen, 01. mars 2021.

Innhold

Forord.....	5
Hovedfunn	11
Vestlandskandidatene	11
Kandidatene fra Universitetet i Bergen	13
Kandidatene fra Høgskulen på Vestlandet.....	15
Kandidatene fra Norges Handelshøyskole	17
Kapittel 1: Innledning og bakgrunn	19
Sammen Karriere	19
Kandidatundersøkelsens historie.....	19
Rapportens oppbygning.....	20
Kapittel 2: Metode	21
Datainnsamling	21
Utvalg og svarprosent.....	22
Kapittel 3: Fra studier til jobb på Vestlandet – det generelle bildet	25
Om Kandidatene i undersøkelsen	26
Arbeidsmarkedet	28
Koronakrisen.....	28
Oljenæringen	31
Kandidatenes arbeidslivstilknytning	32
Tilpasning til arbeidslivet	32
Sektor og bransjetilknytning	37
Kandidatens viktigste funksjoner/oppgaver.....	38
Årslønn.....	41
Fra studier til jobb – søkeprosessen og arbeidslivsmobilitet	41
Mobilitet	43
Hjerneflukt og hjernegevinst	44
Studietiden	46
Vurdering av studiet	46
Aktiviteter ved siden av studiene.....	50
Kandidater som har avsluttet videre studier	52
Kapittel 4: Kandidater fra Universitetet i Bergen	55
Kandidatenes arbeidslivstilknytning	55
Tilpasning til arbeidslivet	55

Sektor og bransjetilknytning	61
Kandidatens viktigste funksjoner/oppgaver.....	64
Årslønn.....	65
Fra studier til jobb – søkeprosessen og arbeidslivsmobilitet	65
Mobilitet.....	68
Hjerneflukt og hjernegevinst	69
Studietiden	70
Studievalg	70
Vurdering av studiet	74
Aktiviteter ved siden av studiene.....	78
Kandidater som har avsluttet videre studier	79
Kapittel 5: Kandidater fra Høgskulen på Vestlandet	83
Kandidatenes arbeidslivstilknytning	83
Tilpasning til arbeidslivet	83
Sektor og bransjetilknytning	88
Kandidatens viktigste funksjoner/oppgaver.....	89
Årslønn.....	90
Fra studier til jobb – søkeprosessen og arbeidslivsmobilitet	90
Mobilitet.....	93
Hjerneflukt og hjernegevinst	95
Studietiden	96
Vurdering av studiet	96
Aktiviteter ved siden av studiene.....	100
Kandidater som har avsluttet videre studier	101
Kandidater som er under utdanning.....	104
Kapittel 6: Kandidater fra Norges Handelshøyskole	107
Kandidatenes arbeidslivstilknytning	107
Tilpasning til arbeidslivet	107
Sektor og bransjetilknytning	109
Kandidatens viktigste funksjoner/oppgaver.....	110
Årslønn.....	111
Fra studier til jobb – søkeprosessen og arbeidslivsmobilitet	113
Mobilitet.....	114
Hjerneflukt og hjernegevinst	115
Studietiden	116

Vurdering av studiet	116
Aktiviteter ved siden av studiene.....	119
Vedlegg.....	121

Hovedfunn

Kandidatundersøkelsen 2020 finner at majoriteten av kandidatene fra utdanningsinstitusjonene på Vestlandet er veltilpassede på arbeidsmarkedet. Overordnet ser vi en moderat nedgang i andelen som er «utenfor idealsituasjonen» sammenlignet med 2018, og en vesentlig nedgang i andelen arbeidsledige. Få oppgir å være permittert.

Vi konstaterer at noen utdanningsgrupper er bedre tilpasset til arbeidsmarkedet enn andre. Kandidater med bakgrunn fra humanistiske og kunstneriske fag opplever noe høyere grad av arbeidsledighet. Andelen er også noe høyere målt mot forrige undersøkelse. For kandidater med ingeniørutdanning og matematisk-naturvitenskapelige fag, finner vi imidlertid en betydelig nedgang i andelen arbeidsledige, til tross for lav oljepris. Vi tror årsakene til dette er sammensatt, men at det blant annet henger sammen med studievalg og tilpasninger på arbeidsmarkedet. I tillegg har utdanningsinstitusjonene en portefølje av utdanningsløp som gradvis dreies bort fra rene petroleumsutdanninger, og i økende grad vektlegger andre former for energi og «grønne» næringer.

Koronapandemien har satt sitt preg på arbeidsmarkedet og samfunnet for øvrig. Vi finner likevel at kandidatene på Vestlandet i det store og det hele klarer seg godt under denne krisen. Selv om enkelte opplever det noe vanskeligere å få jobb, er det svært få som opplever å ha blitt arbeidsledig som en direkte konsekvens av pandemien.

Vestlandskandidatene

Tilpasning på arbeidsmarkedet

- ◆ Majoriteten av kandidatene i Kandidatundersøkelsen 2020 er veltilpassede på arbeidsmarkedet:
  - ◆ Arbeidsledigheten er på 2,6 prosent
  - ◆ Andelen som arbeider ufrivillig deltid er 4,4 prosent
  - ◆ 91 prosent opplever at de har en relevant jobb
- ◆ På alle disse parameterne ser vi en positiv utvikling sammenlignet med Kandidatundersøkelsen fra 2018.
  - ◆ En sentral forklaring på denne positive utviklingen, er en klart bedre arbeidsmarkedssituasjon for kandidater med teknisk eller naturvitenskapelig bakgrunn. Etter noen år med uvanlig tøffe tider for disse utdanningsgruppene, har situasjonen normalisert seg og er tilbake til nivået fra før oljeprisfallet i 2014-2016.
- ◆ Det er tydelige fordeler forbundet med å ta høyere grad. Masterkandidater og profesjonsutdannende er betydelig mer veltilpasset på arbeidsmarkedet enn bachelorkandidater.
- ◆ 81 prosent av kandidatene med relevant arbeid fikk dette enten før eller innen 3 måneder etter uteksaminasjon.

Sektor og jobbsøking

- ◆ Majoriteten av kandidatene arbeider i offentlig sektor. Her er det imidlertid tydelige kjønnsforskjeller – 62 prosent av kvinnene jobber i det offentlige, mot kun 41 prosent av mennene.
- ◆ Kandidatene starter jobbsøkingprosessen tidlig, kun 17 prosent venter til etter uteksaminasjon med å starte jobbjakten.
- ◆ I likhet med forrige undersøkelse må flere av kandidatene fortsatt sende ut en betydelig mengde søknader før de sikrer seg arbeid. 8 prosent sendte flere enn 50 jobbsøknader.
  - ◆ På tross av positiv utviklingen i veltilpasning på arbeidsmarkedet, er inngangen til arbeidslivet fortsatt tyngre enn i 2009 og 2011.
- ◆ Den klart viktigste faktoren for kandidatene når de søker jobb, er å finne en arbeidsplass med godt arbeidsmiljø. Det er også mange som vektlegger at arbeidsplassen er stabil og trygg.

Hjerneflukt og hjernegevinst

- ◆ Sett under ett, går de to vestlandsfylkene Vestland og Rogaland i balanse når det gjelder å beholde høyt utdannet arbeidskraft. Det er imidlertid forskjeller mellom fylkene: Vestland har en nettogevinst på 2,2 prosentpoeng, mens Rogaland opplever tap på -2,8 prosentpoeng.
- ◆ De fleste kandidater oppgir å ha fått jobb på det geografiske stedet de ønsket.

Studietiden

- ◆ I vurderingen av ferdigheter kandidatene har tilegnet seg fra studiene, er det en klar tendens til at faglighet vurderes høyt, mens mer praktiske arbeidslivsrettede ferdigheter, som evne til å knytte kontakter, administrere oppgaver og samarbeidsevner, vurderes forholdsvis lavt av kandidatene.
- ◆ Det er et klart ønske fra kandidatene om mer praksis i studiet.
- ◆ 68 prosent av kandidatene ville valgt samme studium dersom de skulle begynne å studere i dag, eventuelt med en annen fagkombinasjon. Dette er fire prosentpoeng høyere enn i 2018-undersøkelsen.
  - ◆ Andelen som ville valgt det samme studiet om igjen, er imidlertid betydelig lavere blant dem som ikke har klart å få relevant arbeid.
- ◆ 82 prosent av kandidatene arbeidet ved siden av studiene, 36 prosent hadde verv i en organisasjon og 23 prosent drev med frivillig arbeid.
- ◆ 34 prosent hadde en eller annen form for utenlandsopphold i løpet av studiet.

Kandidatene fra Universitetet i Bergen

Tilpasning på arbeidsmarkedet

- ◆ 84 prosent av UiB-kandidatene er veltilpassede på arbeidsmarkedet, en forbedring på 7 prosentpoeng sammenlignet med 2018-undersøkelsen.
  - ◆ Andelen som er arbeidsledig, jobber ufrivillig deltid eller oppgir å ha ikke-relevant jobb, er langt lavere enn i 2018 og 2016:
    - ◆ 3 prosent er arbeidsledige.
    - ◆ 5 prosent arbeider ufrivillig deltid.
    - ◆ 10 prosent har ikke-relevant jobb.
- ◆ En sentral forklaring på denne utviklingen er stadig høyere grad av veltilpasning hos realistene. I 2016-undersøkelsen svarte 31 prosent av kandidatene fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, at de ikke hadde relevant jobb. Dette falt til 23 prosent i 2018-undersøkelsen, og videre til kun 7 prosent i årets undersøkelse.
- ◆ Gradsnivå er fortsatt en viktig faktor for sannsynligheten for å få relevant jobb. Mens 69 prosent av bachelorkandidatene har relevant arbeid, gjelder dette 93 prosent av masterkandidatene og så godt som alle med 6-årig profesjonsutdannelse.
  - ◆ Forskjellene mellom kandidater med henholdsvis bachelor- og mastergrad er spesielt utpreget på de disiplinaglige utdanningsløpene. Mens hele 98 prosent av masterkandidatene fra Det humanistisk fakultet oppgir å ha relevant jobb, er tilsvarende andel hos bachelorkandidatene 53 prosent. Samme tendens gjør seg også gjeldende hos kandidater fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet.
  - ◆ Det er samtidig viktig å påpeke at vi ser en positiv utvikling for bachelorkandidatene i årets undersøkelse. Andelen med relevant arbeid har økt med 15 prosentpoeng siden 2018 for denne gruppen.

Sektor og jobbsøking

- ◆ 59 prosent av UiB-kandidatene arbeider i det offentlige.
  - ◆ Det er imidlertid klare forskjeller mellom fakultetene. 73 prosent av kandidatene fra Det medisinsk-odontologiske fakultet arbeider i offentlig sektor, mot 45 prosent av kandidatene fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet og 41 prosent av kandidatene fra Fakultet for kunst, musikk og design
- ◆ UiB-kandidatene starter tidlig med jobbsøking: 62 prosent begynte å søke jobb før eller i løpet av siste semester. I tillegg fikk 10 prosent jobb uten å søke.
  - ◆ Kun 2 prosent ventet mer enn 4 måneder etter uteksaminasjon med å starte jobbsøkingprosessen
- ◆ 12 prosent av kandidatene oppgir at de har sendt mer enn 50 jobbsøknader
- ◆ Den klart viktigste faktoren for UiB-kandidatene når de søker jobb, er at den potensielle arbeidsplassen har et godt arbeidsmiljø.

Hjerneflukt og hjernegevinst

- ◆ Vestlandet er den viktigste geografiske rekrutteringsarenaen for Universitetet i Bergen. 62 prosent av kandidatene bodde i ett av de tre vestlandsfylkene før de begynte å studere.

- ◆ 44 prosent av kandidatene bodde i Vestland fylke før studiene. På undersøkelsestidspunktet arbeidet 51,3 prosent i dette fylket, en netto tilvekst på 7,3 prosentpoeng.
- ◆ Oslo har den største nettotilveksten av kandidater fra Universitetet i Bergen, med en nettogevinst på 9,5 prosentpoeng.
- ◆ 88 prosent av kandidatene oppgir å ha fått arbeid på stedet de ønsket.

Studietiden

- ◆ Det viktigste argumentet for å velge profesjonsstudium, er jobb/yrkesmuligheter etterpå. 88 prosent av profesjonskandidatene fremhever dette argumentet som bestemmende.
- ◆ Fagkombinasjonen i bachelorgraden påvirker i liten grad masteroppgavens problemstilling.
- ◆ Mange UiB-kandidater mener at valgene de tok i løpet av studiene har fått konsekvenser for jobb etterpå. Dette gjelder spesielt for kandidater fra Det psykologiske fakultet.
- ◆ I vurderingen av ferdigheter kandidatene har tilegnet seg fra studiene, er det en klar tendens til at faglighet vurderes høyt, mens mer praktiske arbeidslivsrettede ferdigheter, som evne til å knytte kontakter, administrere oppgaver og samarbeidsevner, vurderes forholdsvis lavt. De færreste svarer at de har tilegnet seg digitale ferdigheter gjennom studiet.
- ◆ En klar majoritet av kandidatene opplever at utdanningen har gitt dem de ferdighetene de trenger for å mestre jobben sin.
- ◆ Kandidatene har et tydelig ønske om mer praksis i løpet av studiet sitt.
  - ◆ Dette gjelder spesielt for juristene. 87 prosent av kandidatene fra Det juridiske fakultet skulle ønske at de hadde mer praksis i studiet.
- ◆ 54 prosent av kandidatene ville valgt samme studium på nytt dersom de skulle begynt å studere i dag.
  - ◆ Ytterligere 12 prosent ville valgt samme studium, men med en annen fagkombinasjon.
  - ◆ 19 prosent av kandidatene fra Det samfunnsvitenskapelige fakultet ville *ikke* valgt samme studium på nytt, og ytterligere 21 prosent er usikre.
- ◆ Situasjonen på arbeidsmarkedet er en sentral forklaring på hvorvidt man ville valgt samme studium på nytt eller ikke.
  - ◆ Mens kun 9 prosent av kandidatene *med* relevant jobb svarer at de ville valgt et annet studium om de skulle begynne å studere i dag, ville 36 prosent av kandidatene *uten* relevant jobb valgt annerledes.
- ◆ En femtedel av kandidatene vurderte å slutte før fullførte studier.
- ◆ 83 prosent av kandidatene arbeidet under studietiden.
  - ◆ Andelen som arbeidet under studietiden, er imidlertid betydelig lavere hos kandidater fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet – kun 73 prosent.
- ◆ Forholdsvis få kandidater har hatt studierelatert kontakt med arbeidslivet gjennom valgfri praksis, oppgavesamarbeid eller trainee/internship-stillinger under studietiden.
  - ◆ Kontakten med arbeidslivet opprettholdes primært gjennom obligatorisk praksis, eller arbeid ved siden av studiene.

Kandidatene fra Høgskulen på Vestlandet

Tilpasning på arbeidsmarkedet

- ◆ 83 prosent av HVL-kandidatene er veltilpassede på arbeidsmarkedet.
  - ◆ Arbeidsledigheten er på 2,9 prosent og 0,5 prosent er permittert.
  - ◆ Andelen som arbeider ufrivillig deltid er 5,4 prosent.
  - ◆ 90 prosent opplever at de har en relevant jobb.
  - ◆ Kandidater med bakgrunn fra Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap opplever i noen mindre grad å ha relevant arbeid. 16 prosent svarer at de ikke har en relevant jobb. Selv om det vanskelig å sammenligne direkte med forrige kandidatundersøkelse, konstaterer vi likevel en positiv utvikling for denne kandidatgruppen.
- ◆ Blant kandidatene *med* relevant arbeid er det en stor andel som får dette kort tid etter uteksaminasjon.
  - ◆ 86 prosent i denne gruppen fikk tilbud om sin første relevante jobb innen 3 måneder etter siste eksamen.
- ◆ Blant kandidatene *uten* relevant arbeid, trekkes arbeidsmarkedssituasjonen frem som forklaring på at de ikke har oppnådd relevant arbeid.

Sektor, jobbsøking og arbeidslivsmobilitet

- ◆ 64 prosent av HVL-kandidatene arbeider i offentlig sektor.
  - ◆ Forskjellene mellom avdelingene er imidlertid store: Hele 87 prosent av kandidater med bakgrunn fra Fakultet for helse- og sosialvitenskap arbeider i det offentlige, mens tilsvarende andel hos kandidater med bakgrunn fra Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap er 26 prosent.
- ◆ Kandidatene starter jobbsøkingprosessen tidlig, kun 14 prosent av kandidatene venter med søkingen til etter avsluttet utdanning.
- ◆ 47 prosent av kandidatene har sendt mellom 1 og 5 jobbsøknader.
- ◆ Godt arbeidsmiljø og arbeidsplassens stabilitet er de klart viktigste faktorene når HVL-kandidatene søker jobb.
- ◆ 46 prosent av HVL-kandidatene har hatt mer enn én jobb etter endte studier.
  - ◆ Kandidater med bakgrunn fra helsefag og økonomi/samfunnsvitenskap, har høyere mobilitet sammenlignet med øvrige kandidatgrupper.

Hjerneflukt og hjernegevinst

- ◆ 79 prosent av HVL-kandidatene kommer opprinnelig fra vestlandsfylkene Hordaland (47 prosent), Rogaland (20 prosent) og Sogn og Fjordane (13 prosent). Det betyr at 60 prosent kommer fra det som i dag er Vestland fylke.
  - ◆ Vestland opplever tilnærmet nøytral nettotilflytting (-0,2 prosentpoeng), mens Rogaland opplever et nettotap på 2 prosentpoeng.
- ◆ 92 prosent av kandidatene gikk på et campus lokalisert i Vestland, 8 prosent i Rogaland (campus Haugesund)
- ◆ De aller fleste kandidatene oppgir at de har fått arbeid på det geografiske stedet de ønsket seg. Det er ingen nevneverdige forskjeller mellom kandidater med ulike fagbakgrunn.

Studietiden

- ◆ Kandidatene opplever i stor grad at studiene har gitt dem evnen til å tilegne seg ny kunnskap.
- ◆ 68 prosent av HVL-kandidatene opplever at studiene har gitt dem evnen til å samarbeide.
- ◆ 59 prosent av kandidatene ønsker seg mer praksis i studiet.
  - ◆ Særlig gjelder dette kandidater med bakgrunn fra Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap, som i mindre grad har praksis som en del av studieløpet sitt.
- ◆ Flertallet ville valgt samme studium dersom de skulle begynne å studere i dag. Det er imidlertid en betydelig andel, 34 prosent, som er usikre på om de ville valgt samme studium eller som er klar på at de ikke ville valgt det samme studiet på nytt.
  - ◆ Langt færre av kandidatene *uten relevant jobb* ville imidlertid valgt samme studium om igjen, sammenlignet med de som har relevant jobb.
- ◆ 81 prosent av HVL-kandidatene arbeidet ved siden av studiene.
- ◆ 21 prosent av kandidatene deltok i oppgavesamarbeid med en virksomhet utenfor utdanningsinstitusjonen.
  - ◆ Andelen er betydelig høyere blant kandidater med bakgrunn fra Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap, hvor 49 prosent oppgir å ha hatt et slikt samarbeid.
  - ◆ 23 prosent mener at oppgavesamarbeidet bidro til at de fikk en konkret jobb.
- ◆ Kun 8 prosent av HVL-kandidatene hadde valgfri praksis, men nær halvparten av disse oppgir at praksisen bidro til at de fikk en konkret jobb.

Kandidatene fra Norges Handelshøyskole

Tilpasning på arbeidsmarkedet

- ◆ Kandidatene fra NHH er *svært* veltilpasset på arbeidsmarkedet.
  - ◆ Ingen NHH-kandidater oppgir å være arbeidsledig, og kun 0,5 prosent er permittert.
  - ◆ Ingen arbeider ufrivillig deltid.
  - ◆ 95,5 prosent opplever å ha relevant jobb.
  - ◆ 93,1 prosent har fast ansettelse.
- ◆ Andelen med ikke-relevant arbeid har økt fra 1,2 til 4,5. Til sammenligning var andelen 7 prosent i 2016.
- ◆ Kandidatene med bakgrunn fra Regnskap og revisjon er noe mer veltilpasset på arbeidsmarkedet, sammenlignet med Økonomi og administrasjon.
- ◆ NHH-kandidatene fra de ulike studieprogrammene vurderer sammenhengen mellom utdanningen og nåværende jobb noe forskjellig:
  - ◆ 94 prosent med bakgrunn fra Regnskap og revisjon mener at arbeidsoppgavene krever fagkunnskapen de har tilegnet seg gjennom utdanningen, mens tilsvarende andel for kandidatene fra Økonomi og administrasjon er 43 prosent.

Sektor og jobbsøking

- ◆ De fleste kandidatene fra NHH arbeider i privat sektor.
- ◆ 87 prosent av NHH-kandidatene startet jobbsøkingprosessen før eller i løpet av siste semester. I tillegg er det 7 prosent som fikk jobb uten å søke.
- ◆ 62 prosent av kandidatene fra Økonomi og administrasjon og 78 prosent av kandidatene fra Regnskap og revisjon fikk relevant arbeid før siste eksamen ble avlagt.
- ◆ Noen kandidater fra Økonomi og administrasjon har brukt mye energi på å søke jobb: 7 prosent har sendt over 50 jobbsøknader.
  - ◆ Ingen med bakgrunn fra Regnskap og revisjon oppgir at de sendte flere enn 20 søknader.
- ◆ Den viktigste faktoren for NHH-kandidatene når de søker jobb, er et godt arbeidsmiljø. Gode karrieremuligheter og at jobben er faglig utfordrende, vektlegges også høyt.

Hjerneflukt og hjernegevinst

- ◆ NHH rekrutterer kandidater fra hele landet.
- ◆ 25,8 prosent av kandidatene bodde i Vestland før de begynte studiene, mens 20,7 prosent arbeider i fylket rundt to år etter avsluttet utdanning. Dette gir et nettotap på 5,1 prosentpoeng for Vestland.
- ◆ Over halvparten av kandidatene arbeider nå i Oslo, mens 20,2 prosent bodde i dette fylket før påbegynte studier. Dette gir en netto tilvekst for Oslo på 36,4 prosentpoeng.
- ◆ 94 prosent av NHH-kandidatene oppgir å ha fått arbeid på det geografiske stedet de ønsket.

Studietiden

- ◆ NHH-kandidatene mener i svært stor grad at studiene har gitt dem evnen til å tilegne seg ny kunnskap, og det er også høye andeler som fremhever at studiene i stor grad har gitt dem analytiske ferdigheter, evnene til å arbeide under press, samt tilegne seg faglig og teoretisk kunnskap.

- ◆ Lavest vurdert er digitale ferdigheter – kun 25 prosent mener studiet har gitt dem digital kompetanse.
- ◆ 75 prosent av kandidatene fra Økonomi og administrasjon skulle ønske at de hadde mer praksis i studiet.
- ◆ Den klare majoriteten av kandidatene ville valgt samme studium dersom de kunne valgt på nytt, i alt 78 prosent. 22 prosent av disse ville imidlertid valgt en annen fagkombinasjon.
  - ◆ 7 prosent ville ikke valgt samme studium, og 15 prosent er usikre.
  - ◆ Nær samtlige kandidater fra Regnskap og revisjon er tydelige på at de ville valgt samme studium igjen.
- ◆ Nesten en fjerdedel, 24 prosent, av kandidatene med bakgrunn fra Økonomi og administrasjon, vurderte å slutte før fullførte studier – en betydelig økning fra forrige undersøkelse.
  - ◆ Den viktigste årsaken kandidatene oppga, var at de vurderte å begynne på et annet studium, men sosiale forhold og studiets krevende art trekkes også frem.
  - ◆ Ingen ved Regnskap og revisjon vurderte å slutte.
- ◆ 82 prosent av NHH-kandidatene arbeidet ved siden av studiene, 63 prosent hadde verv i en organisasjon og 22 prosent drev med frivillig arbeid.
  - ◆ Kandidatene med bakgrunn fra Økonomi og administrasjon er noe mer aktive utenfor studiene enn kandidatene fra Regnskap og revisjon, men forskjellene er mindre sammenlignet med tidligere.
- ◆ 73 prosent av NHH-kandidatene hadde en form for studierelatert kontakt med arbeidslivet i løpet av studietiden.
  - ◆ 38 prosent hadde faglig relevant sommerjobb/deltidsjobb.
  - ◆ 38 prosent hadde trainee eller internship.
  - ◆ 31 prosent hadde oppgavesamarbeid med virksomhet.

Kapittel 1:

Innledning og bakgrunn

Denne rapporten baserer seg på en undersøkelse rettet mot kandidater som avsluttet sin utdanning ved Universitetet i Bergen, Høgskulen på Vestlandet eller Norges Handelshøyskole, i løpet av 2018. Målgruppen inkluderer kandidater som har gjennomført PPU, kandidater med bachelor- og mastergrad, grunnskolelærerutdanning eller profesjonsutdanning.

De fleste kandidatene som mottok denne undersøkelsen, ble uteksaminert for rundt to år siden. Dermed skiller undersøkelsen seg fra den nasjonale kandidatundersøkelsen, gjennomført av NIFU, som går ut til kandidatene seks måneder etter uteksaminasjon. Ettersom den lokale undersøkelsen sendes til kandidatene såpass lang tid etter uteksaminasjon, gir den oss et bilde av arbeidssituasjonen deres på et tidspunkt hvor man kan forvente at de har begynt å etablere seg på arbeidsmarkedet. Det gir også større mulighet til å analysere hvorvidt kandidatene har etablert seg i det lokale arbeidsmarkedet eller om de har flyttet til et annet fylke.

Fokuset for undersøkelsen har primært vært på kandidatenes tilpasning til arbeidsmarkedet, hvordan overgangen fra studier til arbeidsliv har vært, samt kandidatenes vurdering av arbeidslivsrelevans. Undersøkelsen, og denne rapporten, ser også nærmere på hvilke egenskaper kandidatene opplever at studiene har gitt dem, samt mobiliteten til kandidatene i årene etter uteksaminasjon – spesielt med tanke på geografisk mobilitet.

Sammen Karriere

Prosjektets oppdragsgiver er Sammen Karriere. Sammen Karriere jobber for å lette overgangen fra studier til arbeidsliv for studenter på Vestlandet, og tilbyr blant annet kursing og karriereveiledning under og etter studiene. Organisasjonen, tidligere kjent som «Karrieresenteret», ble opprettet i januar 2017 som en del av den nye Studentsamskipnaden på Vestlandet (Sammen). Sammen ble dannet gjennom en sammenslåing av Studentsamskipnaden i Bergen, Studentsamskipnaden Stord/Haugesund og Studentsamskipnaden i Sogn og Fjordane.

Sammen Karriere finansieres av semesteravgift, samt økonomiske bidrag fra flere av de høyere utdanningsinstitusjonene på Vestlandet.

Kandidatundersøkelsens historie

Dette er åttende gang denne lokale Kandidatundersøkelsen har blitt gjennomført. Første undersøkelse ble gjort i 2003, og fra da og frem til 2011 ble undersøkelsen gjennomført annethvert år. Det var etter det et avbrekk til 2016. Siden den gang har undersøkelsen igjen blitt gjennomført annethvert år, det vil si i 2016, 2018 og 2020.

Innholdet i undersøkelsen, altså hva kandidatene blir spurt om, har overordnet sett ikke forandret seg spesielt mye over årene. Som en følge av endringer i utdanningssektoren, har målgruppen for undersøkelsen imidlertid forandret seg over tid. I 2003 rettet undersøkelsen seg mot kandidater fra Universitetet i Bergen og Høgskolen i Bergen. I 2005 ble Norges Handelshøyskole en del av undersøkelsen. Denne sammensetningen holdt seg stabil frem til og med 2016.

I 2018-undersøkelsen ble kandidater som var uteksaminert fra Høgskulen i Sogn og Fjordane (HiSF) og Høgskolen Stord/Haugesund i 2016 invitert til å delta. Det samme ble kandidater fra Kunst- og designhøgskolen i Bergen. De to førstnevnte institusjonene ble i 2017 slått sammen med Høgskolen i Bergen, og samlet i institusjonen Høgskulen på Vestlandet. Kunst- og designhøgskolen i Bergen ble på sin side slått sammen med Universitetet i Bergen i 2017, og gjort om til «Fakultet for kunst, musikk og design» ved universitetet.

De siste årenes endringer har påvirket sammensetningen av utvalget på to måter: For det første utgjør kandidater fra HVL en større andel av utvalget sammenlignet med hva HiB gjorde i 2016 og tidligere. For det andre innebærer det at kandidater med yrkesrettede utdanninger utgjør en større del av utvalget enn tidligere. Resultatene i de siste to undersøkelsen må således ses i lys av dette.

Rapportens oppbygning

Rapporten starter med en metodedel som beskriver gjennomføringen av undersøkelsen, utvalget undersøkelsen har operert med og svarprosent.

Kapittel 3 er rapportens hoveddel. Her presenteres sammensetningen av kandidatene nærmere, og dagens arbeidsmarkedssituasjon blir presentert for å sette en overordnet kontekst. Videre presenteres resultater og analyser fra spørreundersøkelsen med «vestlandskandidaten» som utgangspunkt. Vi skiller ikke her mellom kandidater fra de ulike utdanningsinstitusjonene. Kapittel 4, 5 og 6 presenterer resultatene for hvert enkelt lærested. Kapittel 4 omhandler UiB-kandidatene, kapittel 5 ser nærmere på HVL-kandidatene, og kapittel 6 presenterer resultater for NHH-kandidatene.

For de fleste analysene i kapittel 4-6, presenteres tall både for institusjonen sett under ett og for fakultetene (eller tilsvarende).

For første gang er det i årets undersøkelse inkludert åtte alumni-intervju med tidligere kandidater fra utdanningsinstitusjonene på Vestlandet. Disse intervjuene presenteres underveis i rapporten.

Kapittel 2:

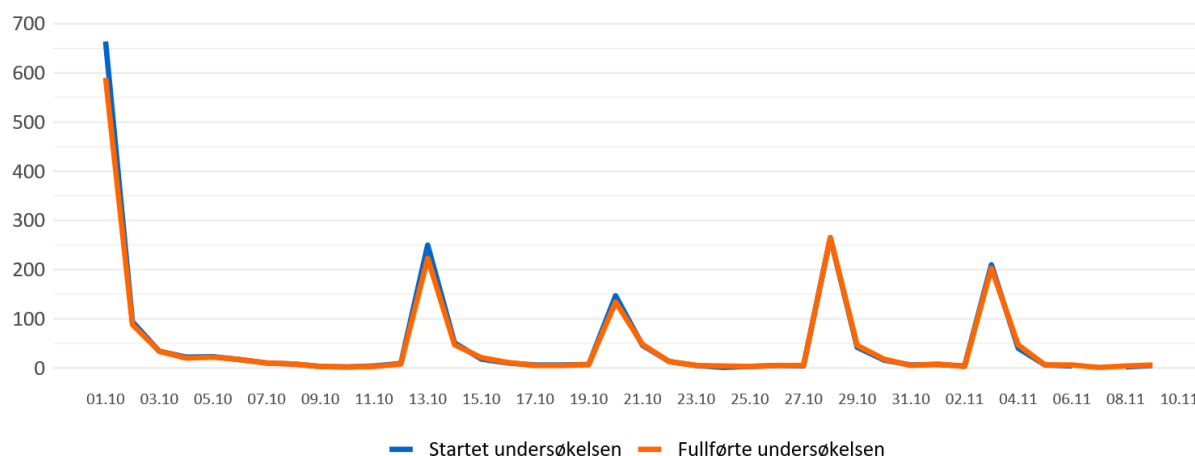
Metode

Rapporten er basert på en spørreundersøkelse til kandidater fra Universitetet i Bergen, Høgskulen på Vestlandet og Norges Handelshøyskole, som fullførte studier ved en av disse utdanningsinstitusjonene i løpet av 2018. Bruttoutvalget for undersøkelsen var 7124 kandidater.

Datainnsamling

Undersøkelsen ble gjennomført i tidsrommet 1. oktober til 9. november 2020. Invitasjon til undersøkelsen gikk ut 1. oktober og det ble sendt ut fire purringer. Den første 13. oktober, den andre 20. oktober, den tredje 28. oktober og den siste 3. november. Som det fremgår av grafen under, kom majoriteten av besvarelsene inn direkte etter utsendelse av invitasjon og purringer.

Figur 1: Antallet kandidater som startet og avsluttet undersøkelsen hver dag i undersøkelsesperioden

Undersøkelsen ble gjennomført elektronisk over internett. Hver respondent fikk tilsendt en unik lenke til undersøkelsen via e-postadresser tilgjengeliggjort fra utdanningsinstitusjonene. Programvaren Confirmit ble brukt for utsendelse av undersøkelsesinvitasjon og for datainnsamling. Årets undersøkelse fulgte således formatet fra tidligere utgaver.¹

Kandidater fra UiB og NHH fikk mulighet til å besvare undersøkelsen på engelsk. Henholdsvis 4 prosent fra UiB og 8 prosent fra NHH benyttet seg av denne muligheten.

Undersøkelsen var samtykkebasert, i tråd med personvernforordningen av 2018 (GDPR). Alle respondentene ble informert om sine rettigheter i forbindelse med datainnsamlingen og om muligheten til å trekke seg uten å oppgi en grunn. Kun to kandidater tok et aktivt valg om å ikke gi sitt samtykke til å delta i undersøkelsen. Disse kandidatene ble ikke stilt ytterligere spørsmål.

Underveis i feltperioden ble det klart at oppslutningen til undersøkelsen var lavere enn forventet, sett i forhold til tidligere kandidatundersøkelser. I forbindelse med utsendelsen av tredje påminnelse, ble det

¹ 2011-utgaven baserte seg på postal invitasjon til undersøkelsen med gjennomføring over internett.

derfor introdusert et incentiv i form av et reisegavekort til en verdi av 5 000 kr. En ekstra purring ble også tatt i bruk, sammenlignet med forrige undersøkelse. Vi antar at dette bidro til å heve svarprosenten noe.

Utvalg og svarprosent

Med utgangspunkt i et bruttoutvalg på 7124 respondenter, trekker vi fra 46 som ikke kunne nås via oppgitt epostadresse, noe som gir et *justert* bruttoutvalg på 7078 respondenter. I alt svarte **2069** kandidaturer på undersøkelsen.² Undersøkelsen ender dermed opp med en svarprosent på **29,2** prosent.

Tabell 1 viser svarprosent fordelt på utdanningsinstitusjon og fakultet. Bruttoutvalget er de som mottok invitasjon om å delta og nettoutvalget er de som svarte på undersøkelsen. Overordnet finner vi ingen vesentlige forskjeller i svarprosent mellom utdanningsinstitusjonene. Svarprosenten er litt høyere blant kandidater med mastergrad sammenlignet med bachelorgradskandidater, men forskjellene er små og forklarer ikke den generelle nedgangen i svarprosent. Nedgangen er generell på tvers av gradsnivå.

Tabell 1: Svarprosent fordelt på utdanningsinstitusjon og fakultet

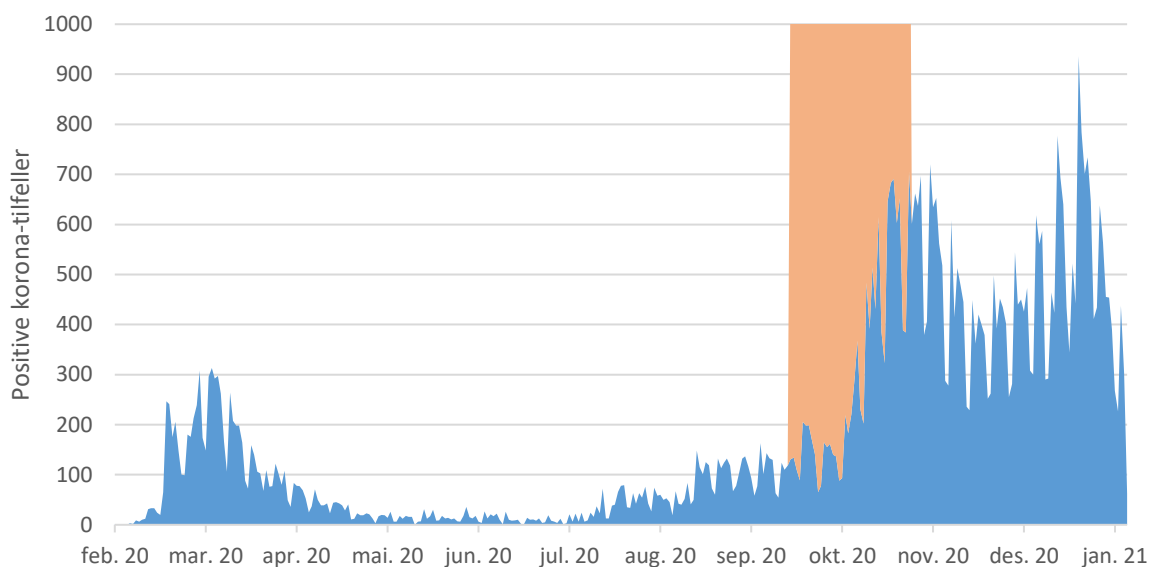
		Bruttoutvalg		Nettoutvalg	
		Andel	N	N	Svarprosent
UiB	Det humanistiske fakultet	15 %	434	124	29 %
	Det juridiske fakultet	12 %	344	105	31 %
	Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	20 %	593	171	29 %
	Det medisinske fakultet	12 %	347	126	36 %
	Det psykologiske fakultet	15 %	427	149	35 %
	Det samfunnsvitenskapelige fakultet	20 %	600	200	33 %
	Fakultet for kunst, musikk og design	6 %	190	52	27 %
	Total	100 %	2935	927	32 %
HVL	Fakultet for helse- og sosialvitenskap	27 %	903	252	28 %
	Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	26 %	858	235	27 %
	Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	37 %	1214	338	28 %
	Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	10 %	337	95	28 %
	Total	100 %	3312	920	28 %
NHH	Regnskap og revisjon	19 %	152	19	13 %
	Økonomi og administrasjon	81 %	664	201	30 %
	Total	100 %	816	220	27 %
TOTAL		100 %	7078	2069	29,2 %

Vi merker oss at den samlede svarprosenten er betydelig lavere sammenlignet med tidligere kandidatundersøkelser i samme serie. Kandidatundersøkelsen fra 2016 oppnådde en svarprosent på 40 prosent, mens 2018-undersøkelsen oppnådde 45,7 prosent.³ Disse undersøkelsene ble gjennomført på samme måte som årets undersøkelse, men uten incentiv og med fire kontaktpunkt i stedet for fem. Årsaken til årets beskjedne svarprosent er derfor vanskelig å fastslå. Vi kan ikke avvise at den pågående koronapandemien har spilt inn på svarvilligheten, og neste figur viser at feltperioden sammenfalt med økning i smittesituasjonen i Norge.

² Vi inkluderer også svarene til respondenter som startet men ikke fullførte undersøkelsen, så lenge et minimum av spørsmål er besvart. Dette gjelder 110 respondenter.

³ Effekten av lav svarprosent, på tallene man samler inn, er ikke gitt. Selv om det intuitivt «alltid» vil være bedre med høy enn lav svarprosent, er det forskning som viser at lav svarprosent ikke nødvendigvis fører til «bias» i tallgrunlaget. Se for eksempel Bach, Eckman og Daikeler (2020): «Misreporting Among Reluctant Respondents». *Journal of Survey Statistics and Methodology*, 8(3): 566–588.

Figur 2: Antall påviste tilfeller av koronavirus over tid, feltperioden innfelt

Figuren over viser antall påviste tilfeller av koronavirus over tid. Innfelt område i oransje viser tidsrommet denne undersøkelsen var ute i felt. Vi ser tydelig at deler av feltperioden for denne undersøkelsen sammenfalt med en kraftig økning i smitte, med påfølgende nedstengninger og smittevernstiltak. Det eksisterer foreløpig lite litteratur som undersøker hvordan pandemien eventuelt påvirker svarprosenten til denne typen undersøkelser. Det er uansett en spesiell kontekst for denne datainnsamlingen, som er nyttig å ha i bakhodet, også når man vurderer svargivingen til kandidatene. Senere i rapporten vil vi se at vi i årets undersøkelse finner at flere kandidater enn de siste par årene, opplever å ha relevant arbeid. Vi går nærmere inn på de ulike potensielle forklaringene til dette, inkludert lavere svarprosent, da.

Tabell 2: Respondenter fordelt på utdanningsinstitusjon

	Andel	N
UiB	45 %	927
HVL	45 %	922
NHH	11 %	220

Tabellen over viser antall og andel respondenter fordelt på utdanningsinstitusjon. Merk her at det er et avvik mellom denne oversikten og tabell 4 i neste kapittel, hovedsakelig grunnet respondenter som svarte at de fortsatt er under utdanning.

Tabell 3: Hva beskriver din utdannings-/studiesituasjon etter oppnådd grad i 2018 best?

	Andel	N
Jeg er fortsatt under utdanning	16 %	332
Jeg sluttet å studere etter oppnådd grad i 2018	64 %	1327
Jeg fortsatte å studere etter oppnådd grad i 2018, men har avsluttet nå	20 %	410
Total	100 %	2069

Alle kandidatene ble bedt om å gjøre rede for sin nåværende utdanningsstatus. 16 prosent av kandidatene oppga å fortsatt være under utdanning, mens til sammen 84 prosent nå har avsluttet sine studier.

Kandidatene som fortsatt er under utdanning, ble stilt en serie oppfølgingsspørsmål knyttet til deres situasjon (se kapittel 3 og respektive kapittel for hver utdanningsinstitusjon), men fikk altså ikke

hoveddelen av spørsmål i denne undersøkelsen.⁴ Av den grunn vil noen av analysene i rapporten ha lavere N enn hva den totale svarprosenten skulle tilsi. De fleste tall og analyser i rapporten vil være knyttet til dette «primærutvalget», som i hovedsak sluttet å studere etter oppnådd grad i 2018 og som består av totalt 1492 kandidater. Dette inkluderer seksjonen «Om Kandidatene i undersøkelsen» i neste kapittel.

---

⁴ Kandidater som svarte «Jeg fortsatte å studere etter oppnådd grad i 2018, men har avsluttet nå», men som *ikke* oppnådde en mastergrad ved videre utdanning, fikk også hoveddelen av spørsmålene i undersøkelsen. Dette gjelder 136 kandidater.

Kapittel 3:

Fra studier til jobb på Vestlandet – det generelle bildet

Dette kapittelet gjennomgår resultatene fra Kandidatundersøkelsen for alle kandidatene fra Vestlandet, uavhengig av institusjonsbakgrunn.

For å sette kontekst for undersøkelsen, starter imidlertid kapittelet med en gjennomgang av respondentsammensetningen i undersøkelsen, med utgangspunkt i kandidatenes kjønn, alder, akademiske grad og fordelingen av respondenter på institusjon og fakultet (eller tilsvarende). Videre ser vi nærmere på utviklingen i det norske arbeidsmarkedet over tid.

Etter dette presenteres analyser og resultater basert på spørreundersøkelsen. Denne gjennomgangen starter med kandidatenes arbeidslivstilknytning, med et spesielt fokus på arbeidsledighetsgrad, heltids- og deltidsarbeid samt kandidatenes vurdering av hvorvidt de har en relevant jobb eller ikke. Vi ser også på fordelingen mellom ulike sektorer og bransjer, samt kandidatenes viktigste funksjoner i nåværende arbeidsforhold. Avslutningsvis presenteres tall for gjennomsnittlig inntekt hos vestlandskandidatene.

Etter dette ser vi nærmere på overgangen fra studier til arbeidslivet. Sentrale spørsmål for denne delen, er hva som blir vektlagt i valget av arbeidsplass, hvor lang tid det har tatt å få relevant arbeid, hvor mange jobbsøknader kandidatene har sendt og hvilke kanaler de benyttet i jakten på sin første jobb. Vi diskuterer også spørsmål knyttet til arbeidslivsmobilitet.

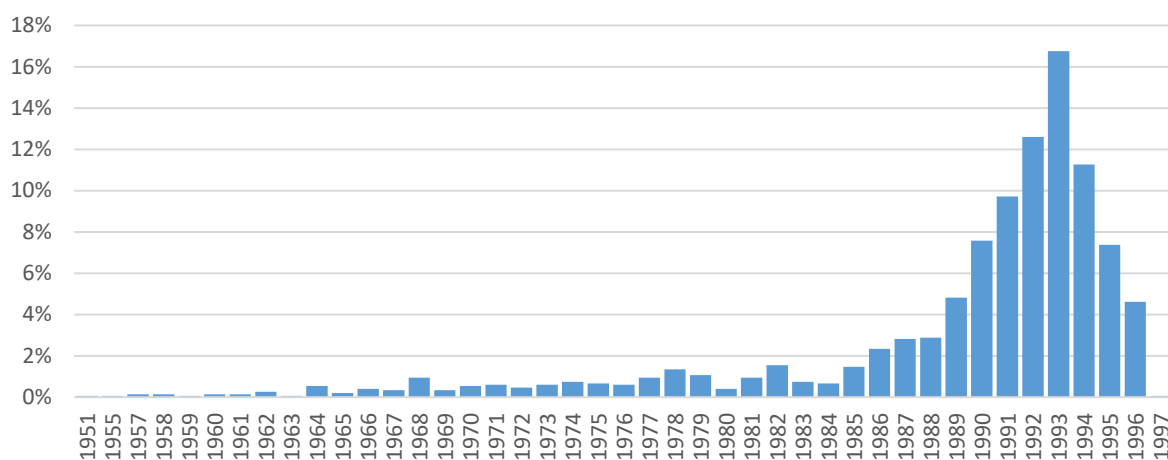
I forlengelsen av arbeidslivsmobilitet presenterer vi tall for geografisk mobilitet, med et spesielt fokus på hjerneflukt og hjernegevinst for vestlandsfylkene Vestland og Rogaland.

Avslutningsvis presenterer vi kandidatenes vurderinger av studietiden. Hvilke egenskaper opplever kandidatene at studiene har gitt dem? Hva skulle de ønske at de hadde hatt mer av i studiene? Vi ser også nærmere på hvor aktive kandidatene har vært ved siden av studiene, eksempelvis om de jobbet eller ikke, om de har gjennomført utenlandsopphold som en del av studiene og om de hadde praksis tilknyttet studieløpet.

Merk for øvrig at denne strukturen stort sett er den samme for de institusjonsspesifikke kapitlene som følger etter dette.

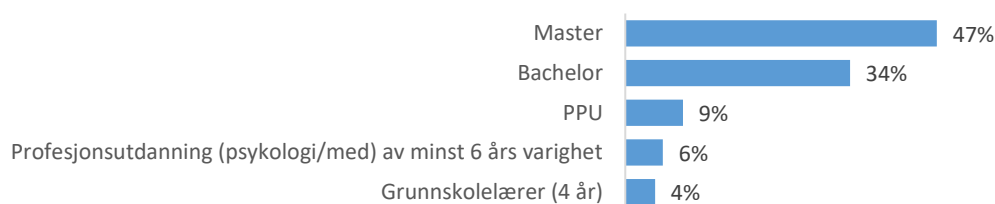
Om Kandidatene i undersøkelsen

Figur 3: Kandidatenes fødselsår

Halvparten av kandidatene er født mellom 1991 og 1994. Den mest typiske kandidaten er født i 1992 (median). Den eldste er født i 1951, mens den yngste er født i 1997.

Figur 4: Kandidatenes grad

47 prosent av kandidatene har en mastergrad, mens 34 prosent har en bachelorgrad. Dette er på linje med fordelingen i forrige utgave av Kandidatundersøkelsen.⁵ I årets rapport er informasjon om kandidatenes gradsnivå basert på registerdata. I tidligere undersøkelser har kilden vært selvrapportering, hvor kandidatene har blitt spurt: «Hva er din høyeste akademiske grad?». Av den grunn er også praktisk-pedagogisk utdanning (PPU) en egen kategori i årets undersøkelse. Det er verdt å merke seg at krav til mastergrad for opptak på PPU, ikke var gjeldende praksis på tidspunktet da kandidatene i vår undersøkelse startet på denne utdanningen. PPU-kandidatene kan altså ha en bachelorgrad eller en mastergrad i bunn.⁶

⁵ Høgestøl, Asle og Olav Bjørnebekk: Kandidatundersøkelsen 2018 – Fra studier til jobb på Vestlandet». Ideas2evidence-rapport 08:2018. Merk: I resten av rapporten vil vi omtale denne undersøkelsen som «Kandidatundersøkelsen 2018», uten å gjenta denne referansen.

⁶ Fra 2019 er hovedregelen at opptaket til PPU stiller krav om mastergrad, men med unntak for studenter med bachelor i utøvende eller skapende kunstfag og praktisk-estetiske fag.

Tabell 4: Kandidatenes fakultet og institusjonstilhørighet med kjønnsandel

	Andel	Menn	Kvinner	N
Det humanistiske fakultet	5 %	42 %	58 %	74
Det juridiske fakultet	7 %	32 %	68 %	102
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	6 %	45 %	55 %	94
Det medisinske fakultet	7 %	26 %	74 %	104
Det psykologiske fakultet	7 %	25 %	75 %	109
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	7 %	50 %	50 %	104
Fakultet for kunst, musikk og design	3 %	34 %	66 %	38
UiB totalt	42 %	36 %	64 %	625
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	15 %	16 %	84 %	218
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	9 %	52 %	48 %	132
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	18 %	27 %	73 %	264
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	3 %	27 %	73 %	45
HVL totalt⁷	44 %	28 %	72 %	660
Regnskap og revisjon	1 %	42 %	58 %	19
Økonomi og administrasjon	13 %	61 %	39 %	188
NHH totalt	14 %	59 %	41 %	207

Tabellen over viser hvor kandidatene tok sin utdanning, fordelt på utdanningsinstitusjon og fakultet/avdeling. Generelt sett er fordelingen mellom institusjoner nokså lik forrige utgave av Kandidatundersøkelsen.

Kolonnene «Menn» og «Kvinner» angir kjønnsfordelingen *innenfor* fakultet eller institusjon. Vi ser tydelig at det er en overvekt av kvinner innenfor de fleste fagområder. I alt er 64 prosent av kandidatene i undersøkelsen kvinner og 36 prosent menn. Sammenligner vi med alle studenter som fullførte en grad ved en høyskole eller et universitet i 2018 på landsbasis, var 60 prosent kvinner og 40 prosent menn.⁸

⁷ Vi gjør leseren oppmerksom på at én HVL-kandidat har tatt «valgfri bachelorgrad» som således ikke tilhører et bestemt fakultet, men regnes likevel med i totalen for institusjonen. Av den grunn kan det i videre tabeller og analyser være et avvik mellom summen av HVL-kandidater tilhørende et fakultet og HVL totalt.

⁸ Database for statistikk om høyere utdanning:

https://dbh.nsd.uib.no/statistikk/rapport.action?visningId=133&visKode=false&admdebug=false&columns=arstall&index=1&formel=295&hier=insttype!9!instkode!9!fakkode!9!progkode&sti=&param=insttype%3D11!8!12!8!02!9!arstall%3D2018!9!dep_id%3D1!9!nivakode%3DB3!8!B4!8!HK!8!YU!8!AR!8!LN!8!M2!8!ME!8!MX!8!HN!8!M5!8!PR [Lastet ned 14.01.21]

Tabell 5: Kandidatenes fakultet og institusjonstilhørighet fordelt på gradsnivå

	PPU	Bachelor	Grunnsk. lærer	Master	Profesjon	N
Det humanistiske fakultet	0 %	26 %	0 %	74 %	0 %	74
Det juridiske fakultet	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	102
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	0 %	12 %	0 %	88 %	0 %	94
Det medisinske fakultet	0 %	6 %	0 %	40 %	54 %	104
Det psykologiske fakultet	28 %	8 %	0 %	38 %	27 %	109
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	0 %	38 %	0 %	62 %	0 %	104
Fakultet for kunst, musikk og design	16 %	29 %	0 %	55 %	0 %	38
UiB totalt	6 %	15 %	0 %	65 %	14 %	625
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	0 %	84 %	0 %	16 %	0 %	218
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	0 %	91 %	0 %	9 %	0 %	132
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	36 %	27 %	25 %	12 %	0 %	264
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	0 %	69 %	0 %	31 %	0 %	45
HVL totalt	14 %	62 %	10 %	14 %	0 %	660
Regnskap og revisjon	0 %	0 %	0 %	100 %	0 %	19
Økonomi og administrasjon	0 %	2 %	0 %	98 %	0 %	188
NHH totalt	0 %	1 %	0 %	99 %	0 %	207

Vi ser av tabellen over at det er vesentlige forskjeller i gradsnivået mellom det enkelte fakultet. Ved Det juridiske fakultet (UiB) har samtlige kandidater mastergrad, mens ved Det medisinske fakultet har majoriteten av kandidatene fullført en profesjonsutdanning.⁹ De aller fleste kandidatene fra NHH har mastergrad, mens bachelorgrad er det dominerende gradsnivå ved HVL. I alt har 62 prosent av kandidatene ved denne institusjonen bachelorgrad, og ved Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap gjelder dette hele 91 prosent av dem som har svart på undersøkelsen.

PPU tilbys ved Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett på HVL og ved Det psykologiske fakultet og Fakultet for kunst, musikk og design hos UiB. Det er årsaken til at dette «gradsnivået» kun er representert ved disse tre fakultetene.

Arbeidsmarkedet

Den generelle arbeidsmarkedssituasjonen danner et viktig bakteppe for å analysere kandidatenes muligheter for å skaffe seg relevant arbeid etter studiene. Norsk økonomi har i senere år har vært preget av nedgangskonjunktur, med økende arbeidsledighet i 2015-2016, i stor grad som følge av oljeprisfallet som startet i 2014. Ved forrige undersøkelse hadde imidlertid de fleste etterdønningene av oljekollapsen gitt seg, og vi fant tydelige tegn til bedring blant utsatte utdanningsgrupper. I 2020 rammet en ny krise verden, med dramatiske konsekvenser for norsk økonomi.

Koronakrisen

Pandemien som for alvor gjorde seg gjeldende i tidlig 2020, rammer arbeidsmarkedet «bredt, men skjevt»¹⁰, noe som ble tydelig helt fra start. Ledigheten økte på tvers av arbeidsmarkedet, men spesielt unge med lav utdanning og arbeidstakere innen lavlønte bransjer ble hardt rammet.¹¹ Store deler av

⁹ Det juridiske fakultet ved UiB tilbyr ikke bachelorutdanning. Det medisinske fakultet inkluderer utdanninger på både bachelor- og masternivå, samt profesjonsstudier.

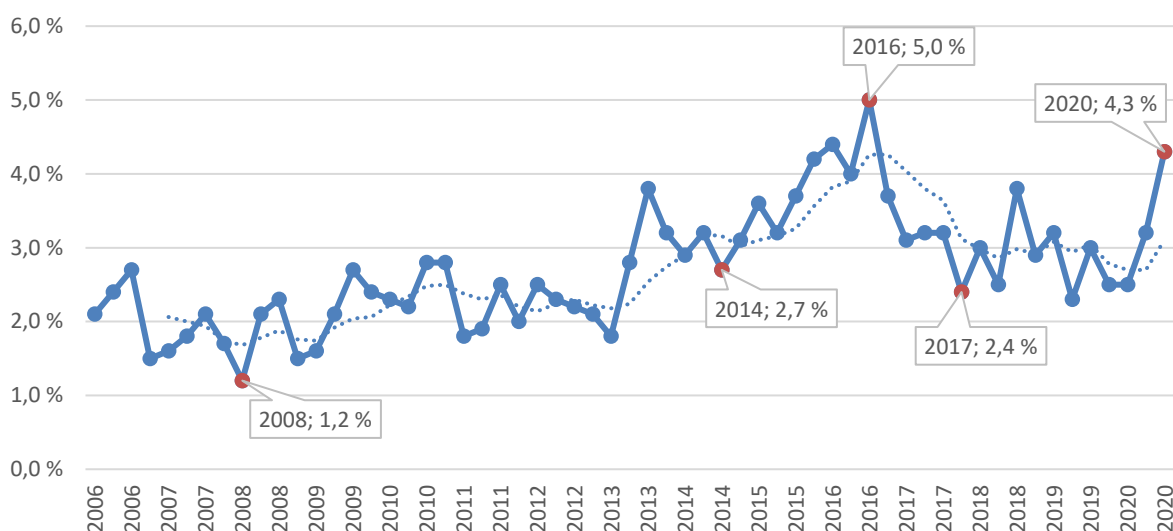
¹⁰ https://www.frisch.uio.no/om-oss/Nyheter/2020_korona/frisc_ssb_nav_arbeidsmarked_korona_krise_27_mai_20.html [lastet ned: 20.01.21]

¹¹ Bratsberg, Bernt, Gaute Eielsen, Simen Markussen, Oddbjørn Raaum, Knut Røed og Trond Vigtel (2020): «Koronakrisens første uker - hvem tok støytten i arbeidslivet». Samfunnsøkonomen, 134(2): 41-50

servicesektoren, deriblant hotell, reiseliv og restaurantræringen, har opplevd en dramatisk nedgang i kundegrnlaget som følge av smittevernstiltak eller regelrett yrkesforbud.¹²

I løpet av to uker i mars økte antall permitterte og arbeidsledige i Norge fra 2,3 til 10,4 prosent, en økning på 270 000 nye ledige, ifølge en rapport fra Frischsenteret, SSB og NAV.¹³ Den samme rapporten fant imidlertid også at kun 3 prosent av mastergradsutdannede var ledige. Situasjonen er altså tross alt bedre for de høyt utdannede. Samtidig stiller typisk nyutdannede først i køen ved nedbemanning – uansett utdanningsnivå – og har gjerne et svakere økonomisk sikkerhetsnett sammenlignet med dem med lang fartstid.¹⁴

Figur 5: Andelen arbeidsledige - høyere utdannede, 25-39 år, 2006-2020, kvartalsvis¹⁵

Figuren over viser utviklingen i arbeidsledigheten for høyt utdannede i aldersgruppen 25-39 år. Vi ser en markant økning i arbeidsledigheten fra 2011 til «kriseåret» 2016, deretter en nedgang i de påfølgende årene. I 2020 ser vi en forholdsvis bratt oppgang i andelen ledige, fra 2,5 prosent i første kvartal til 4,3 prosent i tredje kvartal.

Vi vil i denne rapporten se at kandidatene på Vestlandet i det store og det hele klarer seg godt under denne krisen, og svært få opplever å ha blitt arbeidsledig som en direkte konsekvens av pandemien.

¹² https://www.frisch.uio.no/om-oss/Nyheter/2020/hernes_o_kriser_rammer_skjevt_stat_styring_v2020.html [Lastet ned 26.01.2020]

¹³ <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/den-okte-arbeidsledigheten-rammer-bredt-men-skjevt> [Lastet ned 26.01.2020]

¹⁴ <https://universitas.no/nyheter/67688/nyutdannede-havner-mellom-to-stoler/> [Lastet ned 26.01.2020]

¹⁵ SSB. Arbeidsledige, etter kjønn, alder og utdanningsnivå 2006K1 - 2020K3. <https://www.ssb.no/statbank/table/11156> [Lastet ned 24.11.2020].

SVERRE ØYGARDEN EIKILL

Hvor Universitetet i Bergen
Hva Mastergrad i medievitenskap
Når 2012
Bor Oslo
Nå Kommunikasjonsrådgiver, Landsrådet for Norges barne- og ungdomsorganisasjoner (LNU)

Hvorfor valgte du å studere medievitenskap?

Jeg tok først en bachelor i sosiologi fra 2005 til 2008, men medievitenskap tiltalte meg mer. Jeg hadde en interesse for retorikk, journalistikk og hvordan mediene fungerte. Jeg tok derfor en ny bachelor i medievitenskap på litt kortere tid, og leverte en masteroppgave i 2012 som handlet om musikkritikk.

Jobbet du ved siden av studiene, eller var du engasjert i andre aktiviteter?

Ja, jeg var i studentavisa Studvest i tre år. I tillegg satt jeg i styret i Bergen filmklubb i to år. Begge disse erfaringene var veldig viktige både faglig og sosialt. Jeg tror nok jeg fikk min første jobb ved desken i TV2 Nyhetskanalen fordi jeg kjente noen fra studentavisa som også jobbet der.

Hvordan forberedte studiene deg på arbeidslivet?

Jeg brukte mye av tiden i studenttida til å lure på hva jeg skulle drive med, for jeg ante virkelig ikke. Jeg tror det jeg har tatt med meg fra universitetet ikke begrenser seg til det faglige, men det er også vanskelig for meg å analysere i hvor stor grad det faglige har formet meg som arbeidstaker. Jeg har nok tatt med meg god formuleringsevne og å tenke mer analytisk.

Oppløp du at det var vanskelig å få en relevant jobb?

Jeg fortsatte som vikar i TV 2 Nyhetskanalen også etter at jeg flyttet til Oslo, men måtte etter hvert gå på grunn av vikarreglementet. Etter å ha vært arbeidsledig en stund, fikk jeg min første kommunikasjonsrådgiverstilling i Røde Kors Ungdom. Jeg vokste nok en del på det. Det var en slik type jobb jeg hadde søkt lenge. Jeg visste hele tiden at jeg ville skrive og kommunisere, og innså at jeg ville trives på den andre siden av pressebordet og være den som påvirker nyhetene fra et annet sted.

I Røde Kors Ungdom var jeg med på å utvikle kampanjer, nyhetsbrev, nettsaker, og styrte sosiale medier. Dette er ikke nødvendigvis lært i løpet av studiene, jeg har lært det på jobb. Når det er sagt, så hadde jeg ikke fått den første jobben i Røde Kors uten å ha studert medievitenskap. Og uten erfaringen fra Røde Kors, så hadde jeg nok ikke fått jobb i SAIH som kommunikasjonsrådgiver. Jeg tror det finnes flere veier inn i de fleste bransjer.

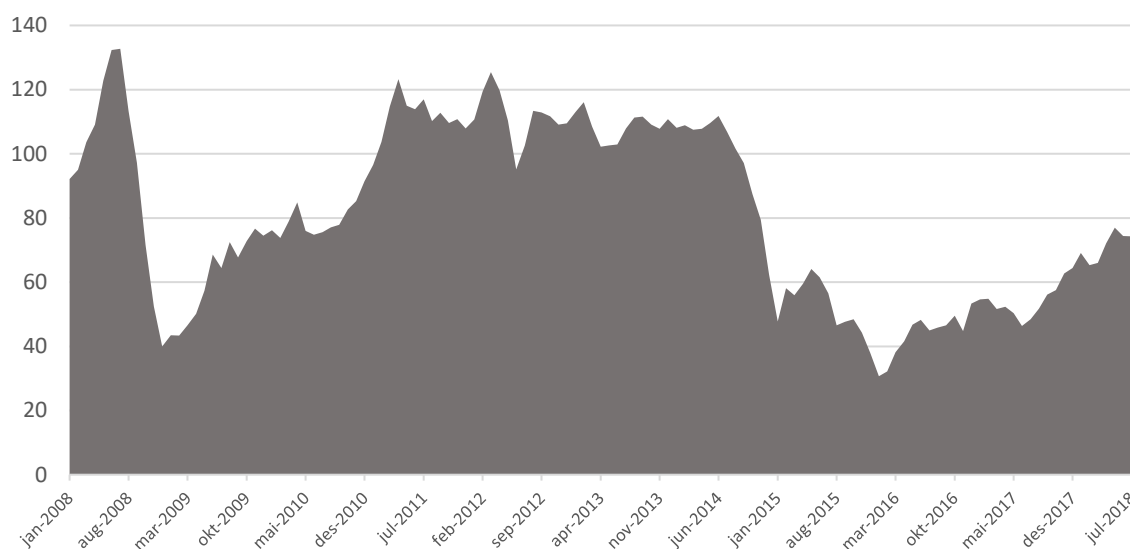
Mens jeg gikk arbeidsledig tenkte jeg at jeg burde studert noe mer yrkesretta eller profesjonsbasert. Det tror jeg kan være en reell bekymring for mange. Jeg er nok et eksempel på at det ordner seg på et vis. Jeg tror det er lurt å gjøre noen utenomfaglige aktiviteter. Jeg hadde nok ikke vært der jeg er i dag uten studentavisa. Jeg har fortsatt tro på at man bør studere det man har lyst til. Jeg opplever nok i dag at det jeg studerte – kanskje med unntak av masteroppgaven i seg selv – absolutt er relevant for det jeg driver med.

Hvor gikk yrkesveien videre og hva jobber du med i dag?

Etter SAIH ble jeg ansatt som kommunikasjonsrådgiver ved Naturhistorisk museum. Jeg jobbe med Klimahuset, som skal kommunisere klimaendringer for et ungt publikum. Prosjektlederansvar, arrangementsavvikling, publikumsformidling og intern formidling er ofte en del av kommunikasjonsrådgiverstillingen, og her hadde jeg mer ansvar for arrangementer. I dag har jeg en fast stilling som kommunikasjonsrådgiver i LNU. Det er en paraplyorganisasjon for frivillige barne- og ungdomsorganisasjoner. Jeg gjør mye av det samme som i tidligere kommunikasjonsjobber, men er mer involvert i politiske påvirkningsprosesser.

Oljenæringen

Figur 6: Oljepris 2008-2020, Amerikanske dollar per fat Brent Blend Nordsjøolje¹⁶

Oljenæringen er en av Norges viktigste industrier, og utvunnet råolje er den desidert største eksportartikkelen. Samtidig er bransjens samlede betydning for norsk økonomi blitt mindre de senere årene. Mens oljenæringen utgjorde 25,7 prosent av bruttonasjonalprodukt (BNP) i 2008, har andelen falt til 14,1 prosent i 2019. Antall sysselsatte innen olje- og gassutvinning (og i tilknyttede tjenestenæringer), har gått fra 67 100 i 2014 til 55 500 i 2019.

Som vi ser av figuren over er oljeprisen i 2020 omtrent på nivå med det den var i 2016, da fallende oljepris sendte norsk økonomi inn i en kortvarig resesjon. Rundt 47 000 jobber tilknyttet olje- og gassindustrien forsvant mellom 2013 og 2016, og nedgangen gikk hardest utover nyutdannede petroleumsingeniører, geologer og sivilingeniører.¹⁷ Flere i denne gruppen valgte å ta jobber i andre sektorer eller gikk i gang med nye studier innenfor andre områder. Søkertallene til rene petroleumsfag har også gått kraftig ned de siste årene. Alt i alt har kombinasjonen av kostnadsreduksjoner på norsk sokkel og tilpasninger på arbeidsmarkedet, bidratt til å dempe de negative konsekvensene av en lavere oljepris.

I forrige Kandidatundersøkelse fant vi at andelen kandidater innen tekniske og naturvitenskapelige fag var vesentlig høyere enn gjennomsnittet, til tross for en tydelig forbedring siden 2016. I denne utgaven av Kandidatundersøkelsen finner vi mindre forskjeller mellom disse og andre utdanningsgrupper, og for noen av disse kandidatene konstaterer vi et betydelig fall i andelen arbeidsledige. Vi antar at årsaken til dette er sammensatt, men utviklingen må også ses i sammenheng med nedleggelse av rene petroleumsutdanninger og en dreining mot bredere utdanningsløp knyttet til andre former for energi og «grønne» næringer.

¹⁶ U.S. Energy Information Administration: <https://www.eia.gov/dnav/pet/hist/LeafHandler.ashx?n=pet&s=rbrte&f=w> [Lastet ned 22.01.2020]

¹⁷ Bjørnstad, Sigurd (2017). *47.000 jobber rammet av oljedeturen. Men ledigheten økte bare med 15.000*. Aftenposten. <https://www.aftenposten.no/okonomi/i/M0aBR/47000-jobber-rammet-av-oljedeturen-Men-ledigheten-okte-bare-med-15000> [Lastet ned: 02.11.18]

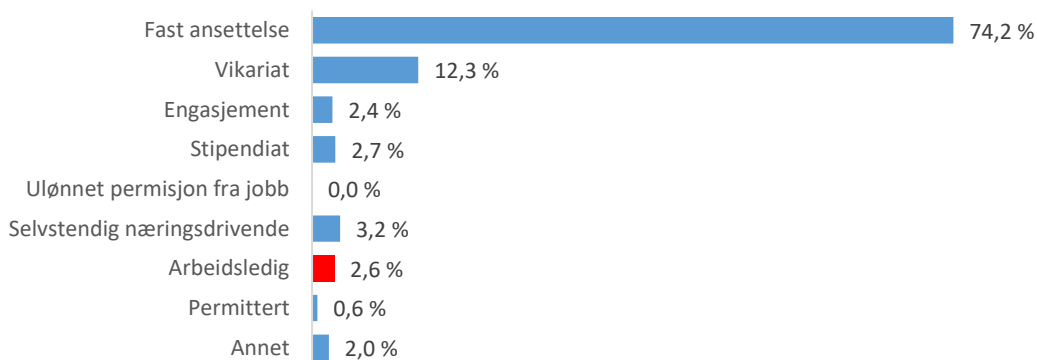
Kandidatenes arbeidslivstilknytning

Tilpasning til arbeidslivet

Tilpasning til arbeidslivet er et begrep som sier noe om kandidatenes overordnede situasjon og tilknytning til arbeidsmarkedet. Begrepet tar utgangspunkt i en idealsituasjon der arbeidstakeren har en jobb å gå til, arbeider fulltid dersom det er det vedkommende ønsker, og utfører et arbeid som oppleves relevant i forhold til egen utdanningsbakgrunn. Dersom en av disse faktorene ikke er oppfylt, anses kandidatene å være «utenfor idealsituasjon».

I dette delkapittelet gjennomgår vi de ulike faktorene som regnes inn under tilpasningsbegrepet. Avslutningsvis ser vi på andelen som er utenfor idealsituasjonene, og viser hvordan dette har endret seg over tid.

Figur 7: Hva er din hovedbeskjeftigelse?

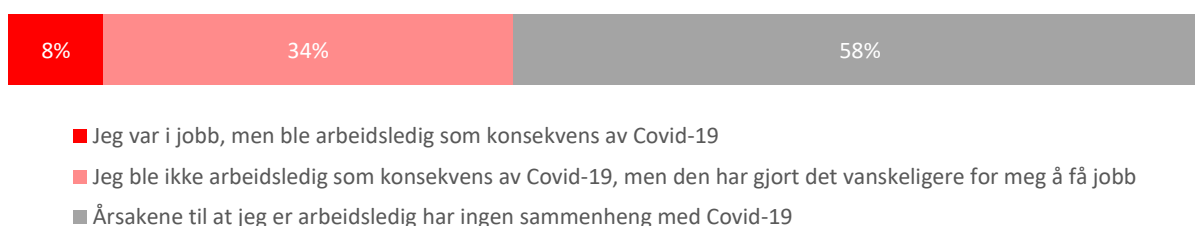
For de fleste vil den mest ideelle situasjonen være å oppnå fast ansettelse. Blant vestlandskandidatene er det 74 prosent som oppgir at de har fast jobb to år etter avlagt grad. Dette er 8 prosentpoeng høyere enn hos 2018-kandidatene. Andelen arbeidsledige er 2,6 prosent, halvparten av hva situasjonen var i 2018. I forrige rapport om kandidatundersøkelsen (Høgestøl og Bjørnebekk: 2018), kommenterte vi at det mellom 2016 og 2018 var et betydelig fall i arbeidsledigheten på landsbasis for personer i relevant aldersgruppe, men at denne utviklingen ikke ble reflektert i våre tall. Før koronapandemien, var arbeidsledigheten blant unge med høyere utdanning svært lav, 2,5 prosent på landsbasis. Selv om arbeidsledigheten generelt sett økte frem mot tredje kvartal 2020, er altså arbeidsledighetsnivået blant kandidatene i vår undersøkelsen på samme nivå som pre-korona.

Som en konsekvens av koronapandemien ble noen av svaralternativene i spørsmålet om hovedbeskjeftigelse endret. Blant annet ble «permittering» tatt inn som en spesifikk kategori. Få kandidater oppgir å være permittert, kun 0,6 prosent.¹⁸

¹⁸ Selv om permittering har vært mye diskutert gjennom koronapandemien, var andelen permitterte i arbeidsstyrken forholdsvis lavt på tidspunktet for feltperioden. Tallene ville nok sett annerledes ut dersom undersøkelsen ble gjennomført i april 2020, da nesten 10 prosent av arbeidsstyrken var permittert. Se: <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/statistikk/arbeidssokere-og-stillinger-statistikk/permitterte> [lastet ned: 01.12.2020] for statistikk om permitteringer i norsk arbeidsliv.

Figur 8: Hvilken av beskrivelsene under passer best på din situasjon?

Kandidatene som svarte at de for tiden var arbeidsledige, ble spurt om arbeidsledigheten hadde sammenheng med koronapandemien. 8 prosent svarte at de var *blitt* arbeidsledige som en konsekvens av Covid-19. En tredjedel svarte at de ikke ble arbeidsledige som følge av pandemien, men at den har gjort det vanskeligere å få jobb. Majoriteten av de spurte, nesten 60 prosent, mente at årsakene til at de er arbeidsledige, ikke har noen sammenheng med Covid-19.

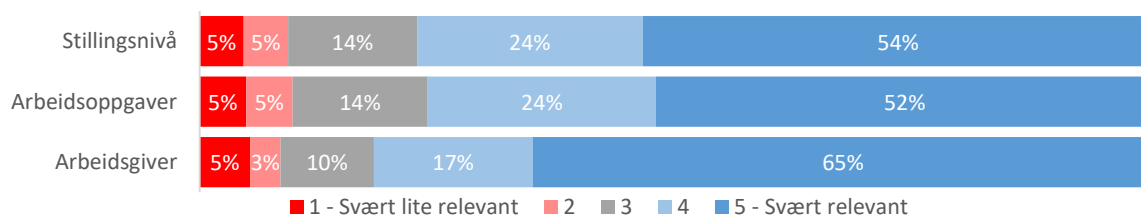
De aller fleste kandidatene oppgir at de jobber heltid, totalt 92 prosent, mot 8 prosent som jobber deltid. Kandidatene som oppgav at de jobbet deltid fikk et oppfølgingsspørsmål om deltidsarbeidet var frivillig eller ikke.

Figur 9: Vil du si det er frivillig eller ufrivillig at du jobber deltid?

Av de som jobber deltid, svarer halvparten (52 prosent) at dette er «ufrivillig deltid». Dette tilsvarer rett over fire prosent av alle kandidatene i undersøkelsen.

Figur 10: Hvor relevant vurderer du din nåværende jobbsituasjon i forhold til utdanningen? Når det gjelder:

Kandidatene med arbeid ble bedt om å vurdere hvor relevant deres nåværende jobbsituasjon er, i forhold til den utdanningen de har gjennomført. Det er viktig å understreke at «relevant arbeid» ikke er et begrep som lar seg måle objektivt. Hvorvidt arbeidet oppleves som relevant eller ikke, må vurderes subjektivt av den enkelte, og samme type arbeid og arbeidsoppgave kan oppfattes å ha ulik grad av relevans for to forskjellige personer, også personer med samme utdanningsbakgrunn. Dette i motsetning til begrepene arbeidsledighet og ufrivillig deltid.

Majoriteten av kandidatene anser sitt nåværende stillingsnivå, sine arbeidsoppgaver og sin arbeidsgiver som relevant. Kun 5 prosent beskriver arbeidsforholdet i sin nåværende stilling som «svært lite relevant» i forhold til utdanningen. Sammenlignet med 2018-kandidatene er årets kandidater mer fornøyd med

relevansen til ulike sider ved arbeidsforholdet sitt. Andelen som svarer «svært relevant» har steget med 6 prosentpoeng for både stillingsnivå og arbeidsgiver, og med 2 prosentpoeng for arbeidsoppgaver.

Tabell 6: Alt i alt, hvordan opplever du din nåværende jobbsituasjon?

	Andel	N
Har ikke relevant jobb	9 %	127
Har relevant jobb	91 %	1278

Når kandidatene blir bedt om å gi en helhetlig vurdering av sin nåværende arbeidssituasjon, svarer 91 prosent at de har en relevant jobb, mens 9 prosent svarer at jobben de har ikke er relevant. Andelen som svarer at de ikke har relevant jobb, samsvarer med andelen kandidater som valgte de to mest negative vurderingene av relevans, med hensyn til stillingsnivå, arbeidsoppgaver og arbeidsgiver, som vi så i figur 10.

Over tid har andelen som svarer at de ikke har relevant jobb blitt stadig høyere i kandidatundersøkelsene på Vestlandet, men med en stabilisering mellom 2016 og 2018. Vi diskuterer utviklingen over tid nærmere om litt. Det er imidlertid verdt å nevne at vi i 2020 ser en forbedring i dette målet på tilpasning. 86 prosent svarte at de hadde relevant arbeid i 2018, mot 91 prosent i årets undersøkelse.

Tabell 7: Alt i alt, hvordan opplever du din nåværende jobbsituasjon? Fordelt på høyeste fullførte grad

	Har ikke relevant jobb	Har relevant jobb	N
PPU	19 %	81 %	120
Bachelor	11 %	89 %	469
Grunnskolelærer (4 år)	2 %	98 %	63
Master	7 %	93 %	670
Profesjonsutdanning (6 år)	2 %	98 %	83

Uavhengig av institusjonstilhørighet ser vi at gradsnivå påvirker hvorvidt man har relevant jobb eller ikke. Så godt som samtlige med en 6-årig profesjonsutdanning har relevant jobb, det samme gjelder kandidater med en 4-årig grad som grunnskolelærer. I begge disse gruppene oppgir 98 prosent at de har relevant jobb. For de med master- og bachelorgrad oppgir henholdsvis 93 og 89 prosent at de har relevant arbeid. Den laveste andelen finner vi hos kandidater som har gjennomført PPU-utdanning, her er det 81 prosent som opplever at de har relevant jobb.

Som vi skal se senere i rapporten, er valg av studieretning en viktig faktor for hvorvidt kandidatene får relevant arbeid eller ikke. En annen faktor av betydning er aktiviteter foretatt utenom studiene.¹⁹ Tabell 8 viser sammenhengen mellom antall aktiviteter kandidatene har holdt på med utenfor studiene og andelen som har relevant arbeid. Vi ser en tendens til at kandidater som bedrev flere aktiviteter under studietiden, i større grad endte opp med relevant arbeid etter avsluttede studier. Sammenlignet med 2018-undersøkelsen har imidlertid forskjellene blitt mindre, primært fordi langt flere kandidater med 0 «utenomfaglige» aktiviteter mener at de har relevant jobb, sammenlignet med 2018.

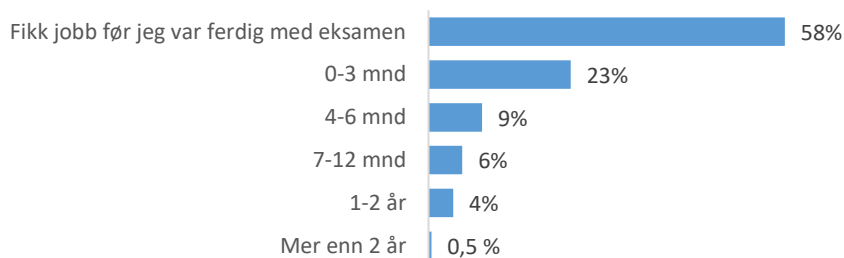
¹⁹ Aktivitetene som utgjør indeksen er: 1) Valgfri praksis/praksisemne, hospitering i bedrift/virksomhet, 2) trainee/internship, 3) oppgavesamarbeid med virksomhet, 4) faglig relevant sommerjobb/deltidsjobb, 5) hadde verv i en organisasjon 6) drev med frivillig arbeid, 7) tok deler av sin utdanning i utlandet. Som fremgår av tabellen oppga ingen kandidater å ha gjort samtlige syv aktiviteter i løpet av studietiden.

Tabell 8: Jobbsituasjon fordelt på deltagelse i aktiviteter

Antall aktiviteter	Har ikke relevant jobb	Har relevant jobb	N
0	13 %	87 %	312
1	9 %	91 %	399
2	11 %	89 %	352
3	6 %	94 %	214
4	3 %	97 %	76
5	2 %	98 %	41
6	0 %	100 %	11

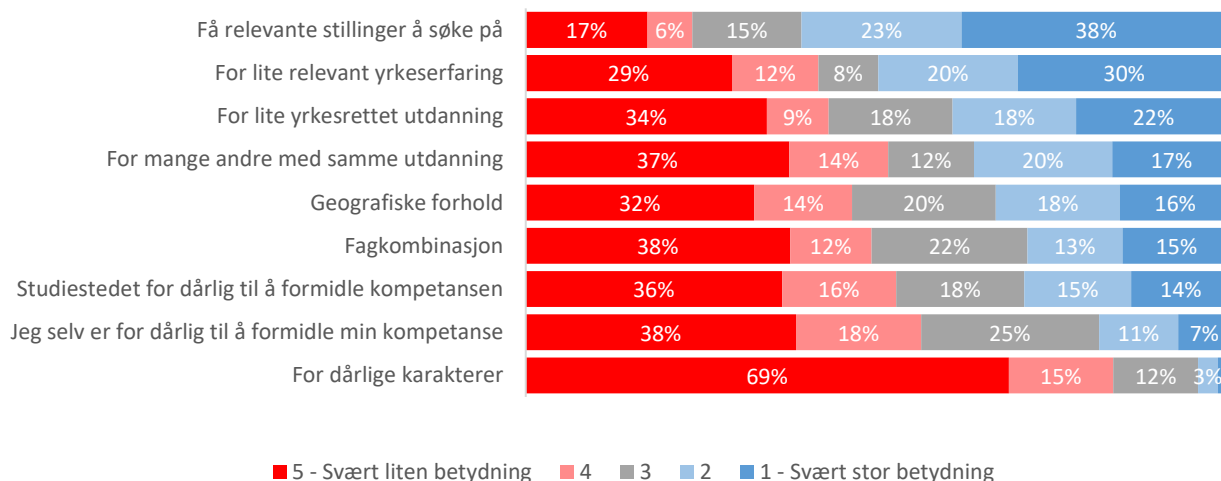
I Kandidatundersøkelsen 2018 gikk vi nærmere inn på sammenhengen mellom aktiviteter og relevant arbeid. Vi fant da at, alt annet likt, hadde kandidater som har hatt arbeidspraksis ca. 13 prosent større sannsynlighet for å få relevant arbeid. Vi fant også en positiv effekt av verv i en organisasjon og studier i utlandet, selv om betydningen var noe mer beskjeden sammenlignet med arbeidspraksis.

Figur 11: For deg som har relevant arbeid: Hvor lang tid tok det fra du avla din siste eksamen til du fikk tilbud om din første relevante jobb?

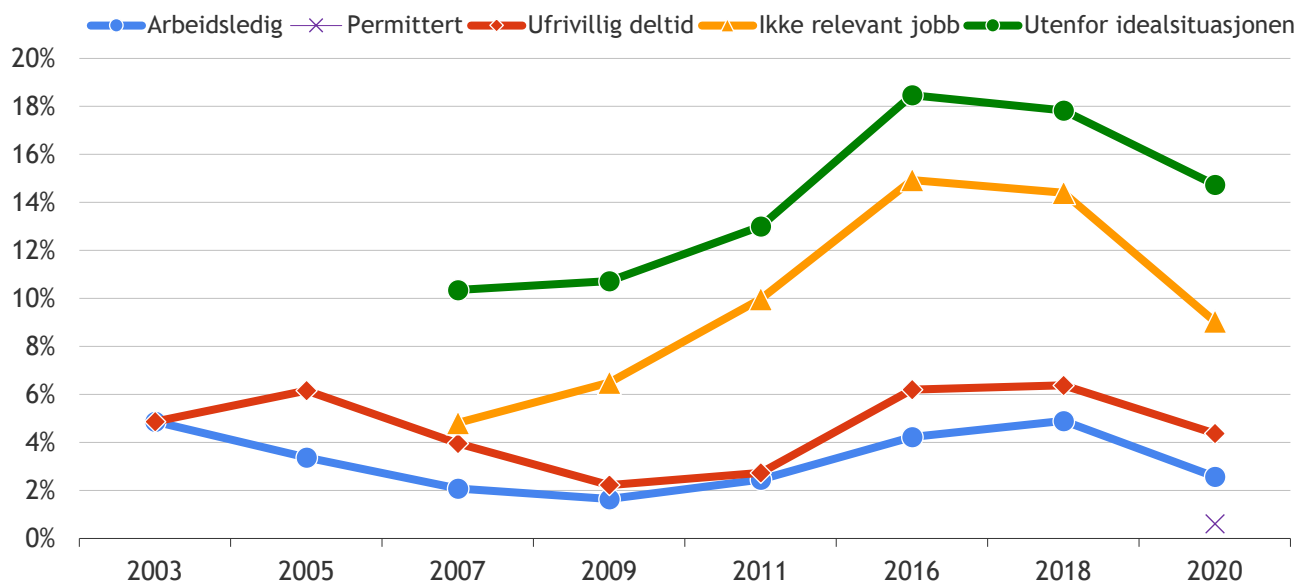
Det er stor variasjon i hvor lang tid det tok før kandidatene fikk tilbud om relevant arbeid, etter endte studier. Majoriteten, 58 prosent, fikk tilbud om arbeid allerede før de var ferdig med graden. Ytterligere 23 prosent av de spurte måtte vente inntil tre måneder før de fikk relevant arbeid. En femtedel fikk relevant jobb etter mellom 4 måneder til 2 år etter endte studier. Svært få, kun en halv prosent, brukte mer enn 2 år på å oppnå relevant jobb.

Figur 12: For deg som ikke har relevant arbeid i nåværende arbeidssituasjon: Hvor stor betydning mener du følgende forhold har hatt for at du ikke har relevant jobb?

Kandidatene uten relevant jobb ble bedt om å vurdere hvilke faktorer som bidro til at de *ikke* fikk relevant arbeid. Nesten 40 prosent peker på «få relevante stillinger å søke på» som en svært viktig faktor. 30 prosent mener også at manglende relevant yrkeserfaring er en svært viktig forklaring. Svært få mener at for dårlige karakterer er årsaken til at de ikke har fått seg relevant arbeid, 69 prosent oppgir at dette er av svært liten betydning. Vi ser generelt at kandidatene i større grad fremhever forhold utenfor deres kontroll (arbeidsmarkedet, lite yrkesrettet utdanning), sammenlignet med forhold de selv kan påvirke (karakterer, fagkombinasjon, formidlingsevner), som forklaring på at de ikke har fått relevant arbeid.

Figur 13: Tilpasning til arbeidsmarkedet. Tidsserie 2003-2020

I figur 13 vises tilpasningsgrad over tid siden Kandidatundersøkelsen startet opp i 2003. Figuren består av fire tidsserier: arbeidsledighet, andel som arbeider ufrivillig deltid, andel som ikke har relevant jobb og andel som totalt sett er utenfor idealsituasjonen. Det er viktig å påpeke at når vi ser på den samlede prosentandelen som er utenfor idealsituasjonen, veier andelen som opplever å ha en ikke-relevant stilling like mye som andelen arbeidsledige og andelen som jobber ufrivillig deltid. Samtidig må det å ha et arbeid som ikke oppleves relevant, kunne regnes som mindre problematisk enn å være helt uten arbeid.

Merk ellers at NHH først ble en del av undersøkelsen i 2005, og at spørsmålet om relevant arbeid endret seg mellom 2009 og 2011. I 2007 og 2009 ble kandidatene spurt om de hadde hatt relevant arbeid siden uteksaminasjon, mens de i 2011 ble spurt om nåværende stilling opplevdes som relevant.

I rapporten for 2018-undersøkelsen (Høgestøl og Bjørnebekk: 2018) påpekte vi at det mellom 2009 og 2016 var en generell økning i både andelen arbeidsledige, i ufrivillig deltid, i ikke-relevant jobb og totalt sett utenfor idealsituasjonen, men at det mellom 2016 og 2018 var en utflating på de fleste kriteriene.

Den viktigste driveren for økningen i andel kandidater «utenfor idealsituasjonen», har i hele kandidatundersøkelsens historie vært at stadig flere kandidater har opplevd jobben sin som ikke-relevant. Andelen som svarte dette, steg med 10 prosentpoeng fra 2007 til 2016. Mellom 2016 og 2018 falt andelen med et halvt prosentpoeng, og i årets undersøkelse er det (som tidligere nevnt) kun 9 prosent av kandidatene som mener at jobben ikke er relevant.

Det er flere potensielle forklaringer på denne utviklingen. Det kan godt være at dette er en helt reell positiv utvikling, og at forbedringen mellom 2016 og 2018 har strukket seg videre inn i 2020. Årets resultat er ikke

et helt nytt fenomen – både i 2007 og 2009 var andelen med ikke-relevant jobb lavere enn i 2020-undersøkelsen. En alternativ forklaring er knyttet til koronapandemien. Det kan tenkes at den spesielle situasjonen kandidatene har vært i det siste halvåret før undersøkelsen ble gjennomført, har bidratt til at man alt i alt setter mer pris på jobben man har og det at man i det hele tatt har en jobb. Det er et visst forskningsmessig belegg for at tyngre tider på arbeidsmarkedet, fører til mer positive vurderinger av egen arbeidssituasjon.²⁰ Frem til nå har jo også de mest negative konsekvensene av pandemien stort sett rammet lavutdanningsgrupper, innenfor service, -reise, - og fornøylesnæringene.

Helt til slutt kan vi ikke avvise at fallet i svarprosent er en faktor. Hvis det for eksempel primært er kandidater med mindre hell på arbeidsmarkedet som har unnlatt å svare på undersøkelsen, vil dette kunne bidra til urealistisk gode tall for andelen med relevant jobb. Økningen i andelen med fast stilling kan være en indikasjon på en slik skjevhet i utvalget, men vi kan ikke være sikre.

Sektor og bransjetilknytning

Vi vil nå se nærmere på kandidatenes tilknytning til ulike sektorer og bransjer.

Tabell 9: Innen hvilken sektor er din nåværende stilling?

	Andel	N
Offentlig sektor	54 %	755
Privat sektor	43 %	596
Organisasjon (LO, Røde Kors, partipolitisk org. eller annet)	3 %	36

Kandidatene er forholdsvis jevnt fordelt mellom offentlig og privat sektor, men litt over halvparten oppgir at de arbeider i offentlig sektor. 3 prosent arbeider i en organisasjon. Dette er omtrent den samme fordelingen som i 2018-undersøkelsen.

Tabell 10: Innen hvilken sektor er din nåværende stilling? Fordelt på kjønn

	Mann	Kvinne	N
Offentlig sektor	41 %	62 %	755
Privat sektor	57 %	35 %	596
Organisasjon (LO, Røde Kors, partipolitisk org. eller annet)	2 %	3 %	36

Når sektortilhørigheten brytes ned på kjønn, ser vi tydelige skiller mellom menn og kvinner. Mens 62 prosent av kvinnene arbeider i offentlig sektor, gjelder dette kun 41 prosent av mennene. Majoriteten av mennene, 57 prosent, arbeider i privat sektor. Omtrent like mange jobber på organisasjonsfeltet.

Det er også kjønnsforskjeller med tanke på hvilke områder/bransjer kandidatene jobber innenfor. Over halvparten av kvinnene jobber i barnehage, i skoleverket eller med helse, sosial, omsorg – mot kun en fjerdedel av mennene (ref. tabell 11)

²⁰ Se blant annet: Pilipiec, Patrick, Wim Groot og Milena Pavlova (2020): «A Longitudinal Analysis of Job Satisfaction During a Recession in the Netherlands». *Social Indicators Research* 149: 239–269

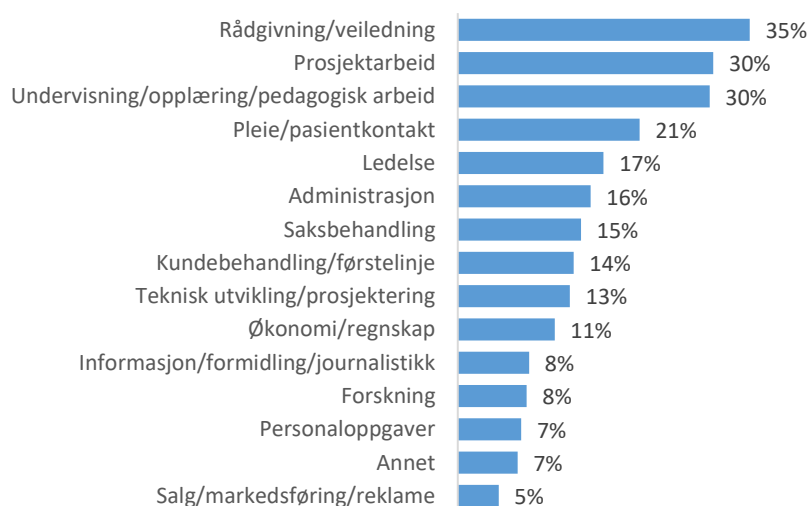
Tabell 11: Innen hvilket område er din nåværende jobb? Fordelt på kjønn

	Andel	Mann	Kvinne	N
Offentlig administrasjon	6 %	7 %	6 %	89
Høyere utdanning/forskningsinstitusjon	7 %	7 %	6 %	91
Grunnskole, videregående skole	15 %	12 %	17 %	208
Barnehage	5 %	2 %	7 %	72
Helse, sosial, omsorg	26 %	14 %	32 %	360
Olje/gass/energi	4 %	6 %	2 %	50
Industri/produksjon	2 %	3 %	2 %	30
Bygg/anlegg	2 %	3 %	2 %	28
Fiskeri/havbruk/annen primærnæring	1 %	2 %	1 %	15
Transport/logistikk	1 %	1 %	1 %	11
Shipping	1 %	1 %	0 %	7
IKT/tele	3 %	8 %	1 %	48
Media, kultur	2 %	3 %	1 %	26
Handel, reiseliv	1 %	2 %	1 %	18
Bank/ forsikring/ finans	4 %	7 %	3 %	57
Konsulent / rådgivning	10 %	11 %	9 %	135
Revisjon	2 %	4 %	2 %	32
Annen privat tjenesteyting	2 %	2 %	1 %	25
Annet	6 %	5 %	6 %	83

Kandidatens viktigste funksjoner/oppgaver

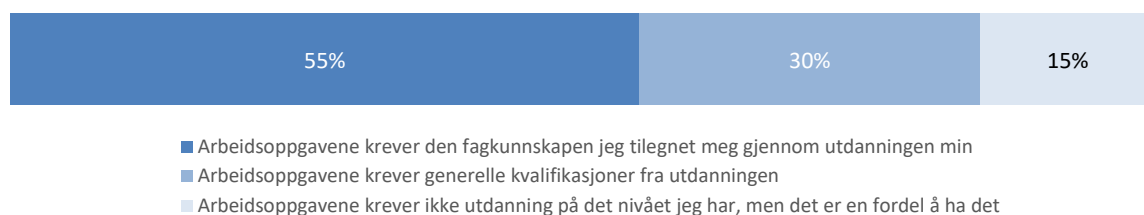
Hvilke funksjoner eller arbeidsoppgaver de nyutdannede vestlandskandidatene har, er naturlig nok avhengig av kandidatenes utdanningsbakgrunn, som vi kommer nærmere inn på i seksjonene av rapporten som bryter tallene ned på utdanningsinstitusjon. Det generelle bildet, på tvers av institusjonene, finner vi i figur 14.

Figur 14: Hva mener du er de viktigste funksjonene/oppgavene i jobben din?

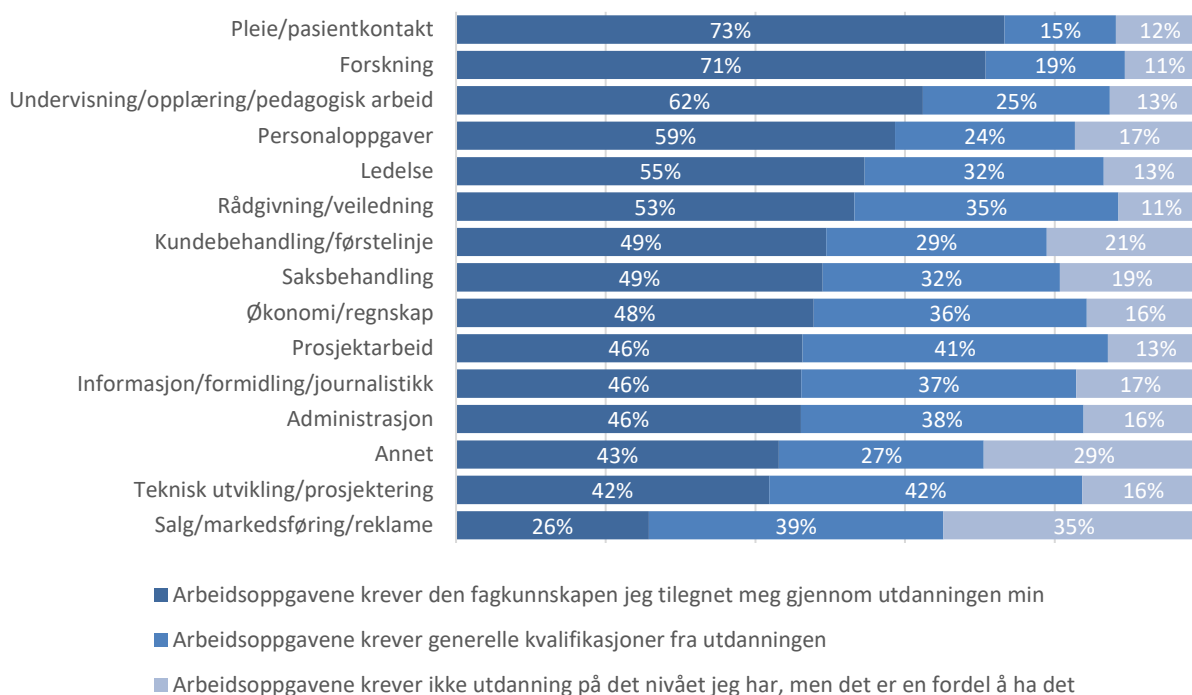
Rådgivning og veiledning topper listen over de viktigste arbeidsoppgavene i kandidatenes jobber, etterfulgt av prosjektarbeid, samt undervisning, opplæring og pedagogisk arbeid. Dette er det samme bildet som i 2018.

Figur 15: Hvordan opplever du sammenhengen mellom utdanningen din og din nåværende jobb?

Et alternativt mål på relevans er sammenhengen mellom utdanning og nåværende jobb. Litt over halvparten av kandidatene opplever at arbeidsoppgavene de utfører i sin nåværende jobb krever den fagkunnskapen de har tilegnet seg gjennom utdanningen sin. En knapp tredjedel oppgir at de generelle kvalifikasjonene fra utdanningen er tilstrekkelige, mens 15 prosent mener at utdanningen ikke er nødvendig, men fordelaktig. Sammenlignet med 2018 er det noen få prosentpoeng flere som mener at arbeidsoppgavene krever fagkunnskap tilegnet gjennom utdanningen.

Figur 16: Hvordan opplever du sammenhengen mellom utdanningen din og din nåværende jobb? Fordelt på de viktigste funksjonene/oppgavene i jobben

Når vurderingene av sammenhengen mellom utdanning og nåværende jobb brytes ned på de viktigste funksjonene kandidatene oppgir å ha i jobben sin, ser vi tydelige forskjeller. Vi kan trekke et grovt skille mellom spesialistoppgaver, som ofte krever spesifikke fagkunnskaper, og oppgaver som krever mer generelle kunnskaper. Vi ser at henholdsvis 73 og 71 prosent av de som arbeider med pleie/pasientkontakt og forskning, mener at fagkunnskapen fra studiet er påkrevd for å kunne utføre arbeidet sitt. Kun 26 prosent av de som arbeider med salg/markedsføring/reklame mener det samme.

INGRID GRANUM ELLESTAD

Hvor Høgskolen i Bergen/Universitetet i Bergen
Hva Dramapedagogikk/ Teatervitenskap
Når 2007
Bor Bergen
Nå Kurator for BIT Teatergarasjen,
Bergen internasjonale teater

Foto: Tor Brødreskift for BIT Teatergarasjen

Hvorfor valgte du å studere teatervitenskap og dramapedagogikk?

Jeg hadde vært ett år i Montpellier for å lære fransk, og tok først grunnfag i fransk. Det var litt tilfeldig at jeg begynte på teatervitenskap. Jeg engasjerte meg i studentteateret, og det var flere i det miljøet som studerte teatervitenskap. Det var derfor takket være studietiden i Bergen at jeg ble ledet inn på det sporet. Jeg har fag som tilsvarer en cand.mag. innenfor drama og teatervitenskap. Jeg har også en uavsluttet mastergrad i dramapedagogikk. Jeg skulle levere masteroppgaven, men fikk tilbud om en jobb. Tretten år senere, er det fortsatt arbeidsgiveren min. Jeg vil si at det var en god avgjørelse.

Jobbet du ved siden av studiene, eller var du engasjert i andre aktiviteter?

Det var studentteateret som fylte mye av min tid og mitt engasjement. Jeg jobbet også som frivillig på BIT Teatergarasjen. Min vei inn i arbeidslivet var jo delvis fordi jeg hadde investert tid i å arbeide som frivillig, slik at jeg hadde god kjennskap til organisasjonen og oppsetninger. Det å være aktiv i studentteateret ga en mulighet for å utforske og utvikle seg. Vi tenkte den gang at det vi gjorde var utrolig viktig, og det er veldig bra å være i et miljø der man tenker at det man gjør har en betydning.

Hva arbeider du med i dag?

Jeg jobber som kurator for BIT Teatergarasjen, som er produsent og co-produsent av internasjonal samtidskunst innen teater og dans. Jeg har hatt samme arbeidsgiver i alle disse årene, men har hatt mange ulike roller. Jeg begynte som koordinator for prøverommet, teatergarasjen sitt visningsrom/plattform for unge, uetablerte kunstnere for å eksperimentere og vise fram prosjekter. Jeg har også jobbet som produsentassistent, som produsent, og som kurator for diskursprogram.

Hvordan forberedte studiene deg på arbeidslivet?

Min studiebakgrunn dukker opp hele tiden. Jeg bruker fransk stadig vekk. Mange av kompaniene som har vært hos oss kommer fra Frankrike og Belgia, og det er fint å kunne kommunisere med de på fransk. Jeg var også et halvt år i Paris under foreldrepermisjonen til et av mine barn. Språk er aldri bortkastet, det får man alltid bruk for.

Litt av grunnen til at jeg gikk fra teatervitenskap til drama, var at jeg ønsket mer aktiv praksis. Praksis var veldig nyttig, det å skulle utarbeide et opplegg som skulle prøves ut i en reell situasjon. Jeg lagde også min egen praksis gjennom å være aktiv i studentteatermiljøet og frivillig på festspillene, i BIT Teatergarasjen og ved teaterskolen ved Vestlandske teatersenter. Hvis man ønsker å samle erfaringer og det ikke er noen praksismuligheter på faget, så kan man oppsøke andre muligheter. Lærerne mine på drama snakket allerede første dagen om verdien av å finne noen gode nøkkelpersoner og allierte. Nå har vi jevnlig praktikanter fra teatervitenskap, som har en periode hos oss for å jobbe aktivt med produksjon eller kommunikasjon. De kontaktene man knyttet som student har vært nyttige, med tanke på innhold til fagprogram som vi jobber aktivt med.

Hva tror du gjorde at du lett fikk en relevant jobb?

Jeg investerte mye fordi det var dette jeg var interessert i. Jeg fant et sted, en arena, som jeg kjente at her vil jeg være. Jeg hadde et veldig kort jobbintervju for å få den første jobben. Jeg ble spurt hvorfor jeg ville ha jobben, og svarte at jeg er sikker på jeg kommer til å gjøre en god jobb. Jeg har nok også vært heldig, at noen synes det jeg har gjort har vært bra. Men særlig det å ha fått opparbeidet seg tillit er viktig. Og litt flaks og timing er jo også alltid med i bildet.

Årslønn

Kandidatene ble bedt om å oppgi sin ordinære brutto årslønn før skatt i sin nåværende stilling, ikke inkludert bonus, goder eller andre ekstrainntekter. Tabellen under er basert på heltidsansatte. Vi presenterer både (aritmetisk) gjennomsnittsinntekt, medianinntekt og standardavvik. Høye standardavvik indikerer at forskjellene mellom kandidatene er høy.

Tabell 12: Kandidatenes årslønn

Gjennomsnitt	Median	Standardavvik	N
557 077	522 000	358 458	1240

I snitt hadde kandidatene på Vestlandet, omtrent to år etter endte studier, en gjennomsnittlig årslønn på 557 077 kr. Den mest typiske årslønnen, medianen, er noe lavere – 522 000 kr. Som det fremgår av standardavviket, er det nokså stor spredning mellom hvor mye kandidatene tjener, men vi merker oss samtidig at standardavviket har blitt mindre siden 2018. Dette indikerer mindre forskjeller i lønnsnivå blant kandidatene i årets undersøkelse.

Fra studier til jobb – søkeprosessen og arbeidslivsmobilitet

Vi retter nå oppmerksomheten mot overgangen fra studier til jobb, og da spesielt hvordan kandidatene har forholdt seg til prosessen med å søke etter jobb. Vi har tidligere sett at mange kandidater oppnådde *relevant* jobb allerede før de tok siste eksamen, noe som tilsier at mange starter prosessen med å få jobb mens de er studenter.

Tabell 13: Når begynte du å søke jobb?

	Andel	N
Før siste semester	23 %	336
I løpet av siste semester	43 %	618
0-3 måneder etter avsluttet utdanning	14 %	194
Mer enn 4 måneder etter avsluttet utdanning	3 %	37
Fikk jobb uten å søke	13 %	184
Ikke sikker/Husker ikke	4 %	64

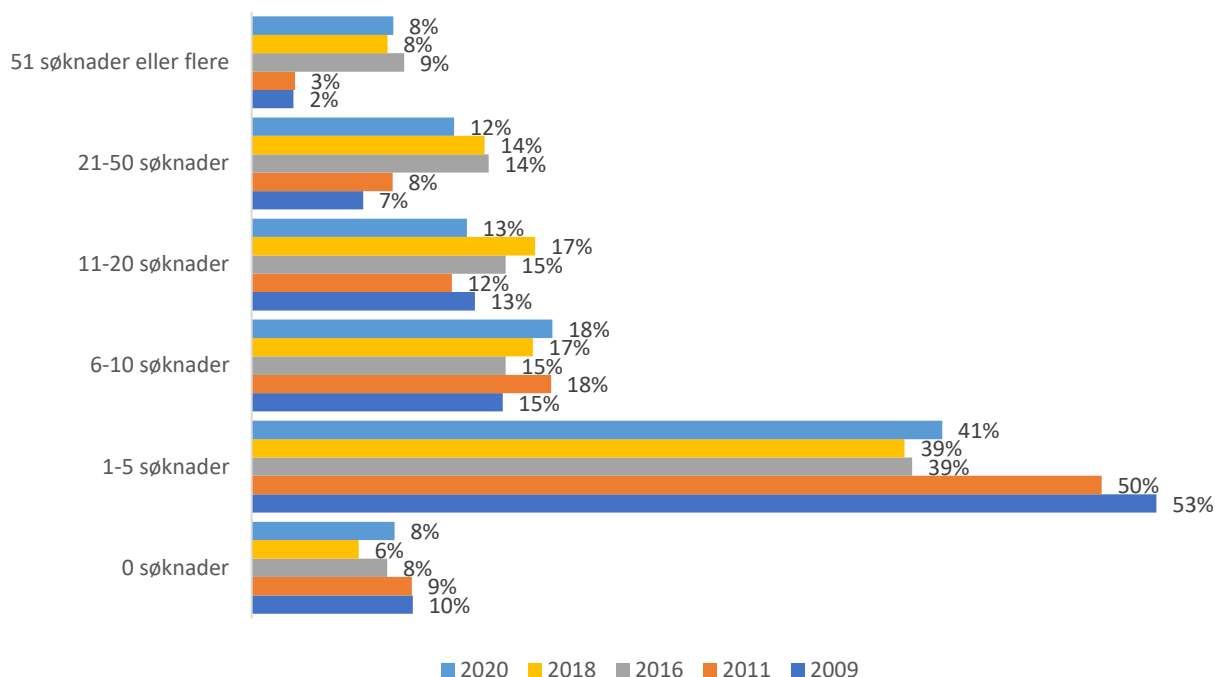
Majoriteten av kandidatene, 66 prosent, starter jobbsøkingen allerede før de hadde avsluttet utdanningen sin. 13 prosent fikk jobb uten å søke. Kun 3 prosent ventet mer enn 4 måneder etter uteksaminasjon før de begynte å søke.

Tabell 14: Omtrent hvor mange jobbsøknader har du sendt?

	Andel	N
0	8 %	122
1-5 søknader	41 %	590
6-10 søknader	18 %	257
11-20 søknader	13 %	184
21-50 søknader	12 %	173
51 søknader eller flere	8 %	121

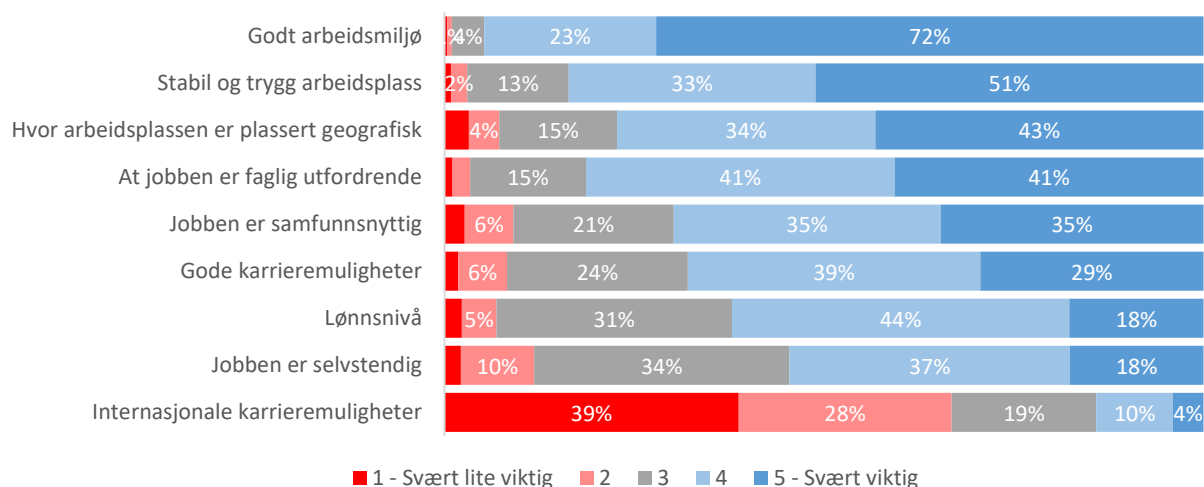
Det er stor variasjon på hvor mange søknader kandidatene har måttet sende. Mens 8 prosent ikke behøvde å sende en eneste søknad, svarer samme prosentandel at de har sendt over 50 søknader. For majoriteten, 59 prosent, var det tilstrekkelig å sende mellom 1-10 søknader.

Figur 17: Antallet sendte jobbsøknader – 2009, 2011, 2016, 2018 og 2020

I figur 17 ser vi hvordan utviklingen i sendte søknader har vært over tid, fra 2009 og frem til i dag. Vi ser her at det er forholdsvis stor grad av stabilitet i det siste tre undersøkelsene, mens det er tydelig at kandidatene som ble spurt i 2011 og 2009 generelt sett opplevde det som enklere å få innpass hos potensielle arbeidsgivere, sammenlignet med situasjonen i senere år.

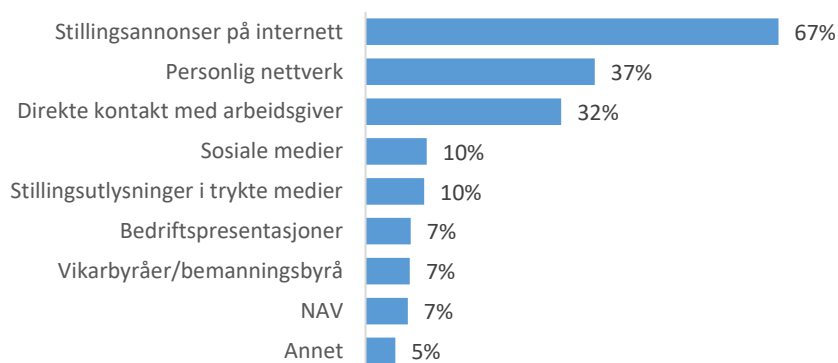
Figur 18: Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb?

På spørsmål om hvilke faktorer som er viktig når man søker jobb, svarer hele 72 prosent at de anser et godt arbeidsmiljø som svært viktig. Dette er faktisk nøyaktig det samme som i 2018-undersøkelsen. At arbeidsplassen er stabil og trygg, er den nest viktigste faktoren for kandidatene. Sammenlignet med 2018 har arbeidsplassens geografiske plassering blitt viktigere, mens internasjonale karrieremuligheter vektlegges minst av kandidatene – som i 2018.

Vi merker oss ellers at kandidatene opplever samfunnsnyttene til jobben som langt viktigere enn lønnsnivå når de søker jobb.

Figur 19: Hvilke kanaler brukte du for å finne din første jobb?

Som man kan se av figur 19 er stillingsannonser på internett den klart mest brukte kanalen for å søke etter sin første jobb. 67 prosent av kandidatene oppgir å ha benyttet seg denne kanalen. Strategier som å benytte personlig nettverk og å ta direkte kontakt med potensielle arbeidsgivere, er også populære blant kandidatene. 10 prosent tok også i bruk sosiale medier for å lete etter sin første jobb.

De fleste kandidatene kombinerte ulike kanaler/strategier, og halvparten av kandidatene brukte to eller flere av disse i jakten på sin første jobb.

Mobilitet

Vi har til nå sett på prosessen fra endt utdanning til anskaffelse av arbeid. Nå skal vi se på kandidatenes «mobilitet» i arbeidsmarkedet, dvs. hvor ofte de har byttet jobb og hvor lenge de forblir ved sin første arbeidsplass.

Tabell 15: Hvor mange jobber har du hatt etter avsluttet studium?

	Andel	N
0	2 %	27
1	51 %	745
2	34 %	486
3 eller flere	13 %	192

Majoriteten av kandidatene var på det tidspunktet de ble spurt fortsatt ansatt i sin første jobb, 34 prosent har gått over i en ny jobb, mens 13 prosent har hatt 3 eller flere jobber siden de avsluttet sitt studium. 47 prosent har altså byttet stilling eller arbeidsplass etter at de fikk sin første jobb, dette er fire prosentpoeng høyere enn i 2018. Kandidatene har med andre ord hatt noe økt mobilitet. I tillegg er det 2 prosent av kandidatene som til nå ikke har hatt jobb i det hele tatt.

Tabell 16: For deg som har hatt to eller flere jobber etter avsluttede studier. Hvor lenge var du ansatt i din første stilling?

	Andel	N
< 2 måneder	11 %	67
2-6 måneder	21 %	137
7-12 måneder	27 %	174
> 12 måneder	41 %	260

Av de som har hatt mer enn to jobber etter avsluttede studier, var en tredjedel ansatt i inntil seks måneder før de byttet jobb. 41 prosent var ansatt i mer enn ett år.

Tabell 17: Hva var årsaken til at du sluttet i din første stilling?

	Andel	N
Fikk ny jobb	54 %	346
Vikariatet/engasjementet tok slutt	32 %	202
Ble sagt opp	1 %	8
Sa selv opp	13 %	81

Den vanligste grunnen til at kandidatene sluttet i sin første stilling, var fordi de fikk ny jobb. 32 prosent sluttet fordi vikariatet eller engasjementet de var ansatt i tok slutt. 13 prosent sa selv opp jobben, mens kun 1 prosent ble sagt opp.

Hjerneflukt og hjernegevinst

Et av hovedargumentene for å opprettholde en desentralisert universitets- og høyskolesektor, er å forsyne nærarbeidsmarkedet med arbeidskraft.²¹ I denne sammenhengen spiller utdanningsinstitusjonene en todelt rolle. For det første bidrar de til å holde på studenter fra vestlandsfylkene gjennom studietiden, for det andre tiltrekker de seg studenter utenfra regionen (og landet). Begge disse faktorene bidrar til å øke tilbudet av høykompetent arbeidskraft for arbeidsgivere på Vestlandet. Som vi skal se, er bildet sammensatt for vestlandsfylkene ettersom kandidater fra Rogaland i mindre grad returnerer til/forblir i hjemfylket etter endt utdanning.

Tabell 18 på neste side viser den fylkesvise fordelingen av hjemsted før studier og nåværende arbeidssted. *Hjemsted før studier* viser hvor UiB, HVL og NHH rekrutterer studenter fra, mens *arbeidssted nå* viser hvor kandidatene i dag arbeider. *Nettogevinst* viser således hvor stor andel ferdigutdannede (i prosentpoeng) hvert fylke har «vunnet» eller «tapt».

²¹ Stambøl, Lasse Sigbjørn (2013). *Studentvandring - Rekruttering til studier og tilførsel av nye høyt utdannede i et geografisk perspektiv*. Statistisk sentralbyrå. Rapport 6/2013.

Tabell 18: Hjemsted før studier og arbeidssted nå²²

Fylke	Hjemsted før studier	Arbeidssted nå	Nettogeinst
Viken	9,2 %	4,7 %	-4,5 %
Vestland	48,3 %	50,6 %	2,2 %
Oslo	7,1 %	18,4 %	11,4 %
Rogaland	14,5 %	11,7 %	-2,8 %
Innlandet	2,2 %	1,0 %	-1,2 %
Vestfold og Telemark	3,8 %	1,9 %	-1,9 %
Agder	3,1 %	2,3 %	-0,8 %
Møre og Romsdal	4,5 %	2,0 %	-2,5 %
Trøndelag	2,4 %	1,5 %	-0,9 %
Nordland	0,9 %	1,2 %	0,3 %
Troms og Finnmark	1,3 %	1,0 %	-0,3 %
Utenfor Norge	2,7 %	3,6 %	0,9 %

Den viktigste rekrutteringsarenaen for utdanningsinstitusjonene er, som man kan forvente, Vestland og Rogaland fylke. Nesten 64 prosent av kandidatene bodde i ett av disse to fylkene før de begynte å studere. Omtrent like mange *arbeider* i ett av disse to fylkene nå, men som vi ser er det bare Vestland fylke som har en nettogeinst av studenter. Rogaland har et tap på 2,8 prosentpoeng.

Det er en tydelig draging mot hovedstaden. Mens kun 7 prosent av vestlandskandidatene bodde her før de begynte å studere, arbeider 18,4 prosent i Oslo nå – en nettogeinst på 11,4 prosentpoeng. Dette er på linje med situasjonen fra tidligere undersøkelser.

Tabell 19: Hjemstedsfylke før studier og nåværende arbeidssted i Vestland og Rogaland

Hjemfylke før studier	Nåværende arbeidssted		N
	Vestland	Rogaland	
Viken	19,5 %	1,6 %	128
Vestland	80,7 %	3,0 %	672
Oslo	10,2 %	0,0 %	98
Rogaland	19,9 %	64,2 %	201
Innlandet	33,3 %	0,0 %	30
Vestfold og Telemark	32,1 %	1,9 %	53
Agder	20,9 %	9,3 %	43
Møre og Romsdal	36,5 %	7,9 %	63
Trøndelag	14,7 %	2,9 %	34
Nordland	30,8 %	0,0 %	13
Troms og Finnmark	38,9 %	0,0 %	18
Utenfor Norge	29,7 %	0,0 %	37

Tabell 19 viser hvor stor andel av kandidatene fra de ulike fylkene som i dag arbeider i Vestland eller Rogaland. Vestland fylke skiller seg tydelig ut, ved at 80 prosent av kandidatene som bodde i dette fylket før studietiden, arbeider her nå. For Rogaland sin del er tilsvarende tall 64 prosent.

Oslo skiller seg på sin side ut i den andre retningen. Kun 10,2 prosent av disse kandidatene arbeider i Vestland to år etter uteksaminasjon og ingen arbeider i Rogaland. For denne gruppen er det tydelig at oppholdet som student på Vestlandet er av en midlertidig art.

²² På spørsmål om hva som var kandidatens hjemfylke før de begynte å studere var svaralternativene knyttet til gammel fylkesstryktur, men i forbindelse med denne analysen har svarene blitt slått sammen for å representere dagens inndeling. Merk også at kandidatene ble spurt om hvor *de arbeider nå*, ikke hvor bostedet deres er.

Tabell 20: Har du fått arbeid på det geografiske stedet du ønsket?

	Andel	N
Ja	91 %	1260
Nei	9 %	129

91 prosent av de spurte svarer at de har fått jobb på det stedet de ønsket seg, 6 prosentpoeng flere enn i 2008. Dette er en god indikasjon på at flyttestrømmen inn og ut av vestlandsfylkene, før og etter studiene, i stor grad er motivert av geografisk preferanse fremfor nødvendighet.

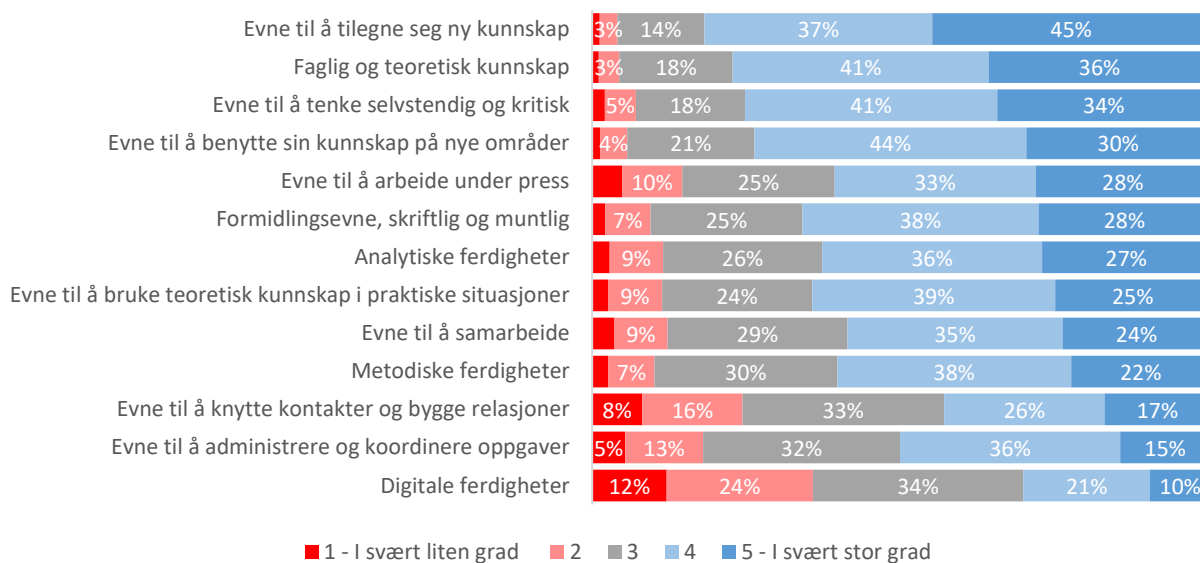
Studietiden

Avslutningsvis tar vi et skritt tilbake til kandidatenes studietid. Vi ser på kandidatenes vurderinger av studiet, hvilke ferdigheter de opplever å ha tilegnet seg i løpet av studietiden og hva de skulle ønsket å ha mer av i studiet. Til slutt ser vi på hvilke aktiviteter de har deltatt i under studiet.

Vurdering av studiet

Kandidatene ble bedt om å vurdere i hvilken grad studiene har gitt dem bestemte ferdigheter. I de tidligere kandidatundersøkelsene for Vestlandet/bergensregionen, har en tydelig tendens vært at kandidatene i stor grad opplever å ha tilegnet seg typiske akademiske ferdigheter som kunnskap, formidling, analyse, metode, osv., gjennom utdanningen sin. Som vi ser av figur 20 er dette også tilfellet for 2018-kandidatene.

Figur 20: I hvilken grad mener du utdanningen du avsluttet i 2018 har gitt deg følgende ferdigheter?

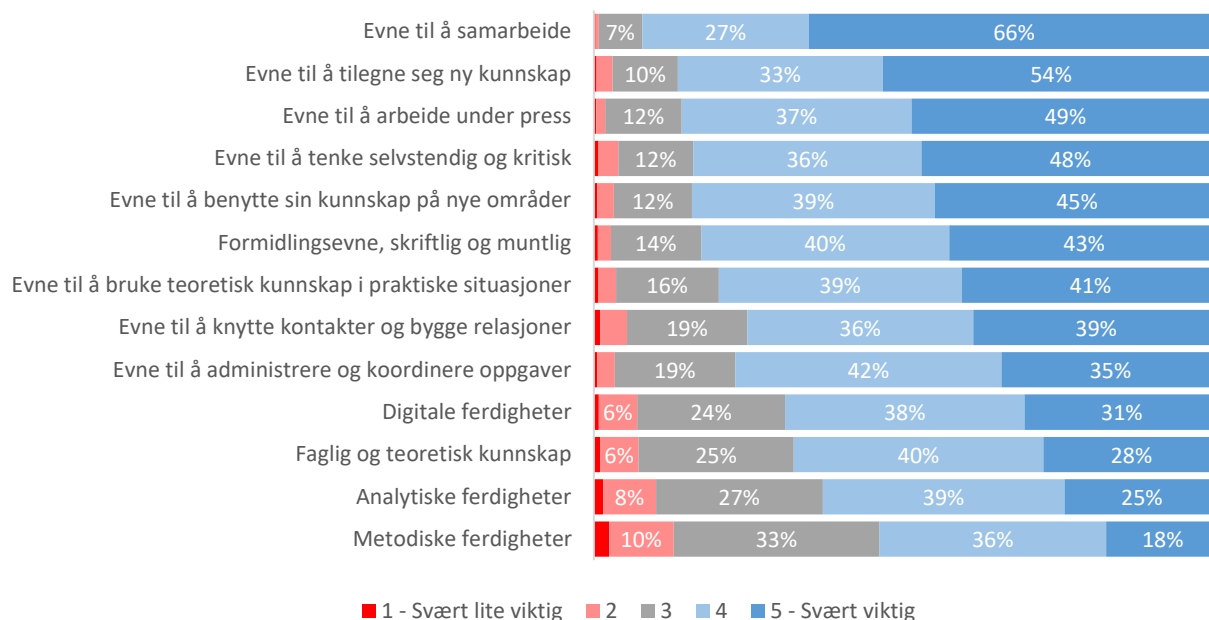

Hele 45 prosent av kandidatene mener at studiene har styrket deres evne til å tilegne seg kunnskap i «svært stor grad». Det er også mange som opplever at studiene har gitt dem faglig og teoretisk kunnskap, samt evnen til å tenke selvstendig og kritisk.

Tilbakemeldingene er litt mer blandet på ferdigheter som er gjerne assosiert med arbeidslivet, mer enn studietilværelsen. Dette er ferdigheter som å administrere og koordinere oppgaver, knytte kontakter og bygge relasjoner, og evnene til å samarbeide. Her er det verdt å nevne at tidligere undersøkelser rettet mot

arbeidsgivere, har vist at spesielt evnen til å samarbeide vektlegges sterkt i ansettelsesprosesser.²³ Den lavest vurderte ferdigheten er digitale ferdigheter, som også var tilfellet i 2018-undersøkelsen.

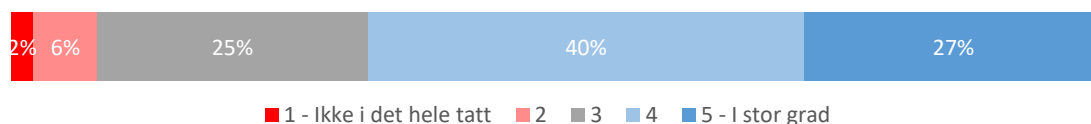
Figur 21: Hvilke av følgende ferdigheter tror du blir vurdert som viktig eller mindre viktig i arbeidslivet ved ansettelse?

Kandidatene ble også spurt om hvilke ferdigheter de mener blir vurdert som viktigst i arbeidslivet ved ansettelse. De aller fleste trekker frem evne til å samarbeide som en svært viktig faktor. Som vi så i figur 20 var det en god del kandidater som mente at utdanningen i begrenset grad hadde gitt dem denne ferdigheten. Det er også verdt å merke seg at kandidatene i mindre grad opplever at akademiske ferdigheter knyttet til metode, analyse og faglig/teoretisk kunnskap er viktig i arbeidslivet ved ansettelse.

Overordnet sett er kandidatenes vurdering forholdsvis på linje med hva arbeidsgivere selv svarer, når de blir bedt om å vurdere ulike kvalifikasjoners viktighet for ansettelse.

Figur 22: I hvilken grad opplever du at utdanningen din har gitt deg tilstrekkelige kunnskaper/ferdigheter til å mestre jobben du har?

I tillegg til å vurdere spesifikke ferdigheter, ble kandidatene også spurt om utdanningen generelt har bidratt til å gi dem de kunnskapene og ferdighetene som er nødvendige for å mestre jobben de har. Den klare majoriteten svarer bekreftende på dette spørsmålet, ved at 67 prosent plasserer seg på den positive enden av skalaen. Et lite mindretall, kun 2 prosent av de spurte, svarer at utdanningen ikke har gitt dem nødvendige ferdigheter i det hele tatt.

²³ Ryssevik, Jostein, Malin Dahle, Ingrid Cecilia Holthe og Asle Høgestøl (2011). Kompetanse 2020, Universitetsutdanningenes synlighet og relevans og samfunnets behov. ideas2evidence-rapport 2011:4

PÅL SKJOLD

Hvor	Universitetet i Bergen
Hva	Profesjonsstudium i fiskehelse
Når	2014
Bor	Bergen
Nå	Fiskehelsebiolog i stillingen fagsjef i Lerøy

Hvorfor valgte du å studere profesjonsstudium i fiskehelse?

Det var veldig tilfeldig at jeg begynte på dette studiet. Jeg gikk på folkehøyskole da jeg kom over studiet i en studiekatalog fra UiB. Jeg har alltid hatt en interesse for biologi og fiske. Fra å ikke ane hva jeg skulle studere, ble jeg veldig interessert. Jeg har en tante som jobber på Institutt for biologi ved UiB. Hun sa at de som studerer kommer rett ut i arbeidsmarkedet, så da var det ingenting som talte imot å teste det ut.

Jobbet du ved siden av studiene, eller var du engasjert i andre aktiviteter?

De første årene hadde jeg ikke noen relevante deltidsjobber, men sommeren 2012 fikk jeg en sommerjobb ved Havforskningsinstituttets sjøanlegg på Austevoll. Jeg fikk jobben gjennom en jeg studerte sammen med. Året etter fikk jeg deltidsjobb som luseteller i Hardanger. Da fikk jeg besøkt mange forskjellige anlegg og ulike selskaper som drev med oppdrett av laks. Jeg hadde også to praksisperioder, tre ukers praksis ved Havforskningsinstituttet i Matre og to ukers fiskehelsepraksis. I løpet av den siste praksisperioden er man sammen med en fiskehelsebiolog eller veterinær i felt.

Hvordan har disse erfaringene vært til nytte for deg i ettertid?

Det var verdtfullt både med tanke på erfaringen jeg fikk, det at det ser bra ut på en CV og at jeg fikk noen referanser. Praksis var også nyttig. Jeg følte jeg meg ikke ferdig utlært, men det ga meg en smaksprøve på hva man kunne vente seg.

Kan du fortelle om yrkesveien din fram til der du er i dag?

Jeg leverte masteroppgaven sommeren 2014, og startet i jobb i juni det samme året for et legemiddelselskap som leverer vaksiner til lakseoppdrett. Alle de jeg studerte sammen med fikk jobb rett før eller etter de var ferdige med masteren. Jeg jobbet som dyreforsøkskoordinator ved FHU-avdelingen, der jeg gjennomførte labforsøk knyttet til vaksineutvikling. I løpet av perioden skrev jeg en vitenskapelig artikkel basert på et av forsøkene vi gjorde.

I 2016 fikk jeg jobb som fiskehelsebiolog i fiskehelsetjeneste i Lerøy. Fiskehelsetjeneste er lovpålagte tilsyn på fisken i oppdrettsanleggene. Man må være enten fiskehelsebiolog eller veterinær for å jobbe i denne stillingen. Jeg jobbet i felt i perioden 2016 til 2018, fram til det åpnet seg en mulighet internt i Lerøy som fagsjef. I stillingen som fagsjef har jeg det faglige ansvaret for internproduksjonen av rognkjeks. Vi bruker rognkjeks som en rensefisk som spiser lus i oppdrettsanlegg. Mye av det daglige arbeidet mitt handler om utfordringer knyttet til fiskehelse.

Hvordan forberedte studiene deg på arbeidslivet?

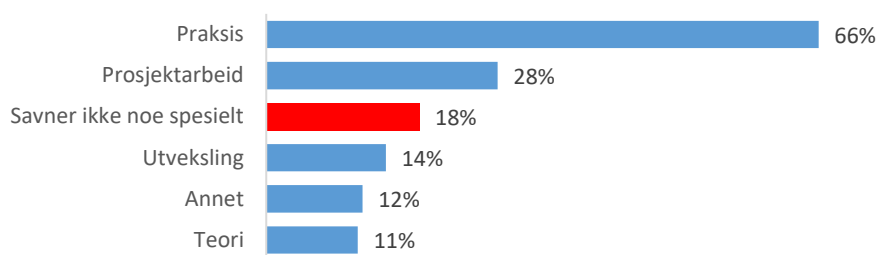
Man kunne alltid vært bedre forberedt med enda mer praksis. Noen av de jeg studerte med gikk rett ut i fiskehelsestillinger, og de ble nok kastet mer ut i det. Jeg fikk en litt mer gradvis inngang. Jeg snakket mye med de jeg hadde studert sammen med og lærte mye gjennom de første årene.

Hvor går veien videre?

Jeg har ikke reflektert så mye over det. I den første jobben jeg hadde, ga sjefen min meg et råd om at man i starten av karrieren skal bytte jobb ofte, og finne ut i hvilken retning man har lyst til å gå. Jeg har jo gått litt etter det, byttet litt og sett hva jeg synes er interessant. Jeg er veldig fornøyd med den stillingen jeg har nå. Vi får se hva framtiden bringer.

Figur 23: Hva skulle du ønske du hadde mer av i studiet?

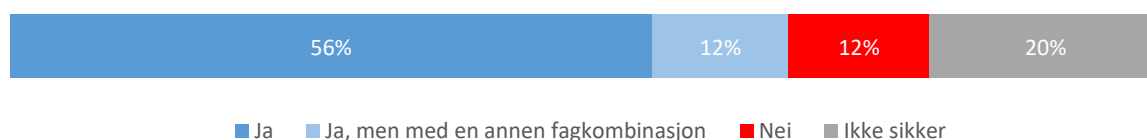
Kandidatene ble spurt om det var noe de skulle ønske de hadde mer av i studiet. I tidligere utgaver av kandidatundersøkelsen har praksis blitt trukket frem, så også i år. To tredjedeler av kandidatene ønsker seg mer praksis, mens 28 prosent ønsker seg mer prosjektarbeid.

Figur 24: Andelen som oppgir at de gjerne skulle hatt mer praksis i studiet, fordelt på utdanningstype

I flere studieretninger er praksis en mer eller mindre integrert del av graden, deriblant i medisin/odontologi, helsefag og lærerutdanning.²⁴ Som figuren over viser er ønsket om mer praksis delt av både kandidater med disse utdanningene og øvrige utdanningsretninger. Kandidater som har tatt utdanninger uten et stort innslag av praksis, uttrykker imidlertid et enda sterkere ønske om å ha mer av dette. Fordelingen er tilnærmet lik som i 2018-utgaven av rapporten.

Figur 25: Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag?

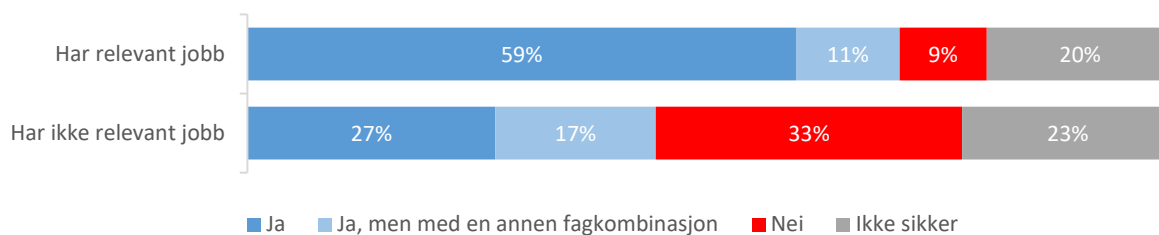
Et godt mål på tilfredshet med studiene er om man ville valgt samme studium på nytt. 56 prosent av kandidatene ville valgt det samme studiet på nytt, mens ytterligere 12 prosent ville valgt samme studium, men med en annen fagkombinasjon. 12 prosent ville *ikke* valgt samme studium, mens 20 prosent er usikre.

Det kan være mange ulike årsaker til at kandidater i retrospekt stiller seg negativ eller tvilende til om de har valgt riktig studium for dem. Man kan ha endret interessene sine over tid, eller man kan oppleve at utdanningen gjør det vanskelig å oppnå det man skulle ønske på arbeidsmarkedet.

En god indikasjon på at det sistnevnte har betydning, ser vi når kandidatenes vurderinger på spørsmålet brytes ned på hvorvidt de har relevant jobb eller ikke.

²⁴ «Praksisorienterte utdanninger» er angitt som kandidater ved Det medisinske fakultet ved UiB, samt 49 individuelle studieprogram ved HVL, deriblant studieprogram innen lærerutdanning, sykepleie og fysioterapi. For HVL-kandidater er avgrensningen foretatt ved hjelp av registerdata. Tilsvarende registerdata var ikke tilgjengelig for UiB-kandidater ved Det medisinske fakultet. Studieprogrammene ved NHH regnes ikke som praksisorienterte utdanninger.

Figur 26: Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag? Fordelt på jobbens relevans

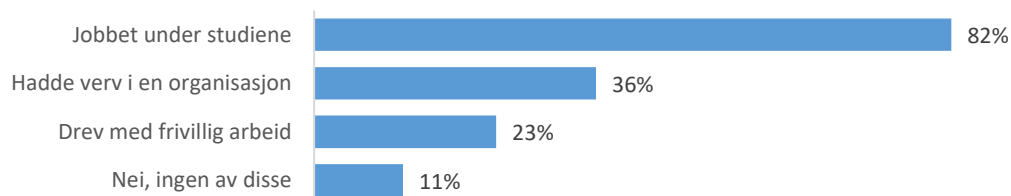

Kandidater uten relevant jobb er åpenbart mindre tilfreds med studievalget sitt. 33 prosent i denne gruppen ville ikke valgt samme studium på nytt og 23 prosent er usikre. Kun 44 prosent ville valgt det samme studiet, eventuelt med en annen fagkombinasjon. For kandidatene med relevant jobb, er tilsvarende andel 70 prosent. Tilfredsheten med studievalget ser altså ut til å være tett knyttet til kandidatens arbeidssituasjon etter endt utdanning.

Aktiviteter ved siden av studiene

I diskusjonen rundt tilpasning til arbeidslivet, viste vi at det å delta i aktiviteter ved siden av studiene, enten det er å jobbe eller å ha verv, delta i praksis eller ta deler av utdannelsen i utlandet, synes å ha en positiv påvirkning på muligheten for å få relevant arbeid. I denne seksjonen av rapporten ser vi nærmere på de forskjellige formene for aktivitet.

Figur 27: Jobbet du eller deltok du i noen av følgende aktiviteter ved siden av studiene?

En klar majoritet av kandidatene, 82 prosent, jobbet ved siden av studiene. Henholdsvis 36 og 34 prosent hadde verv i organisasjon eller drev med frivillig arbeid. Kun 11 prosent deltok ikke i noen av disse aktivitetene. Svarene på dette spørsmålet i årets undersøkelse er alt i alt på linje med kandidatundersøkelsen fra både 2016 og 2018.

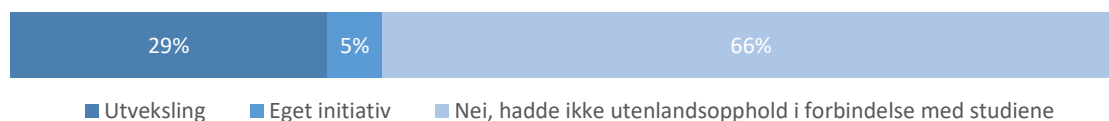
I den europeiske studentundersøkelsen EUROSTUDENT finner man at 73 prosent av norske studenter mener at inntekter fra deltidsarbeid er nødvendig for å kunne finansiere studenttiden.²⁵ Utover å generere ekstra inntekter kan imidlertid lønnet arbeid i studietiden også ha en langsiktig merverdi. Undersøkelser på feltet viser at de som har hatt lønnet arbeid ved siden av studiene, har noe større sannsynlighet for å få jobb etter studiene, selv om jobben faglig sett var «irrelevant».²⁶

²⁵ EUROSTUDENT VI – Overview and selected findings (2018). Lenke:

https://www.eurostudent.eu/download_files/documents/EUROSTUDENT_VI_short_report.pdf [lastet ned 03.12.2020]

²⁶ Støren, L. A., Salvenes, K. V., Reymert, I., Arnesen, C. Å., & Wiers-Jenssen, J. (2016). Kandidatundersøkelsen 2015: I hvor stor grad er nyutdannede mastere berørt av nedgangskonjunktoren? NIFU-rapport: 2016:17.

Figur 28: Tok du deler av din utdanning i utlandet, enten som del av et utvekslingsprogram eller etter eget initiativ?

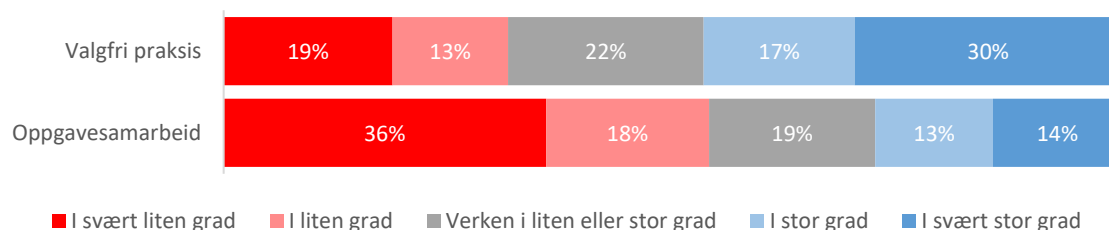
Det er en uttalt ambisjon fra norske myndigheter at studenter i høyere utdanning skal ta utenlandsopphold i løpet av studiene. Bologna-målet er at minimum 20 prosent av studentene skal ha et utenlandsopphold i løpet av studiene. Blant kandidatene som har svart på denne undersøkelsen, er det 29 prosent som svarer at de har tatt utveksling som del av et utvekslingsprogram i løpet av studietiden, mens ytterligere 5 prosent har tatt deler av utdannelsen i utlandet på «eget initiativ».

Figur 29: Hadde du studierelatert kontakt med arbeidslivet i løpet av studietiden din?

Vi har tidligere sett at mange kandidater ønsker seg mer praksis i studieløpet. Figuren over viser imidlertid at forholdsvis mange kandidater har hatt en eller annen form for praksis i studietiden sin. Praksis er imidlertid ikke den eneste formen for arbeidslivskontakt man kan ha, og vi ser at ganske mange kandidater også har hatt oppgavesamarbeid, faglig relevant sommerjobb/deltidsjobb eller andre former for studierelatert kontakt med arbeidslivet. Det er kun 22 prosent av kandidatene som ikke har hatt noen form for studierelatert kontakt i løpet av studiene sine.

Figur 30: I hvilken grad bidro den valgfrie praksisen eller oppgavesamarbeidet til at du fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift)?

Kandidater som svarte at de hadde hatt oppgavesamarbeid eller valgfri praksis i løpet av studietiden sin, ble spurt om dette bidro til at de fikk en konkret jobb. Enten i bedriften de hadde kontakt med eller i en annen bedrift. Rundt halvparten av kandidatene som hadde hatt valgfri praksis, mente at dette var tilfellet i stor eller svært stor grad. Oppgavesamarbeid er i dette perspektivet en mindre effektiv metode for å oppnå

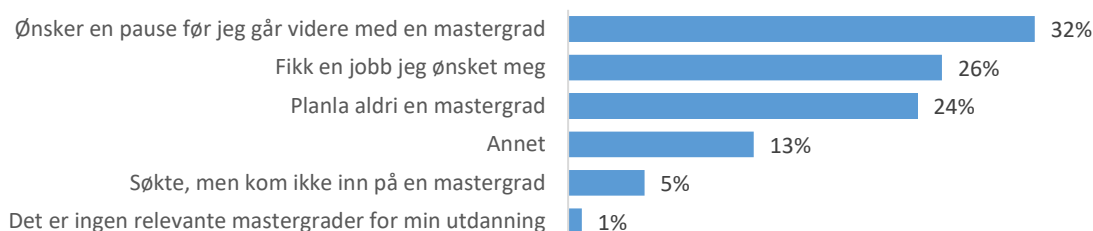
jobb, men også her er det en fjerdedel som i stor eller svært stor grad kan dra en linje fra arbeidslivskontakten til at de har oppnådd en konkret jobb.

Kandidater som har avsluttet videre studier

I dette avsluttende delkapittelet, presenterer vi spørsmål om videre studieløp etter oppnådd grad i 2018. Noen kandidater i undersøkelsen avsluttet studiene etter oppnådd bachelorgrad eller grunnskolelærerutdanning. Denne gruppen ble spurt om hva de viktigste årsakene til at de ikke fortsatte på høyere grad var.

Andre kandidater i undersøkelsen fortsatte å studere etter at de oppnådde grad i 2018. Dersom denne videre utdanning var avsluttet på undersøkelsestidspunktet, ble disse kandidatene stilt et sett av oppfølgingsspørsmål om hva slags gradsnivå denne utdanningen var på og innenfor hvilket felt.

Figur 31: For deg som sluttet å studere etter oppnådd bachelorgrad eller grunnskolelærer: Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har tatt en høyere grad?²⁷

Det kan være mange grunner til at man ikke ønsker å gå videre med en mastergrad etter at man er uteksaminert som bachelor/grunnskolelærer. 32 prosent oppgir at de ønsker en pause før de går videre med studier, 26 prosent fikk en jobb de ønsket seg med graden de oppnådde, mens 24 prosent svarer at de aldri planla å ta en mastergrad. Dette er kandidater som har tatt et aktivt valg om å avslutte studietiden etter bachelorgraden/grunnskolelærerutdanningen.

Noen kandidater tar ikke dette valget selv, men opplever at de ikke kommer inn på mastergrad, eller at det ikke er relevante mastergrader for utdanningen kandidaten har tatt. Som vi ser av figur 31 gjelder dette imidlertid relativt få. Kun 5 prosent søkte uten å komme inn på et mastergradsprogram, mens 1 prosent svarte at det ikke var relevante mastergrader å søke på.

I alt oppga 20 prosent av kandidatene i denne undersøkelsen at de har fortsatt å studere etter oppnådd grad i 2018, men nå har avsluttet sine studier (tabell 3). I denne delen ser vi nærmere på denne gruppen kandidater med hensyn til bakgrunn og studieforløp.

²⁷ Dette spørsmålet ble stilt til kandidater fra både UiB og HVL, men med noe ulik spørsmålsformulering og svaralternativer. «Grunnskolelærer» var ikke med i spørsmålsformuleringen til UiB-kandidater, mens «mastergrad» var byttet ut med «høyere grad» i svaralternativene ettersom blant annet profesjonsstudium er en mulighet for UiB-studenter. Figuren inkluderer tall fra begge institusjoner.

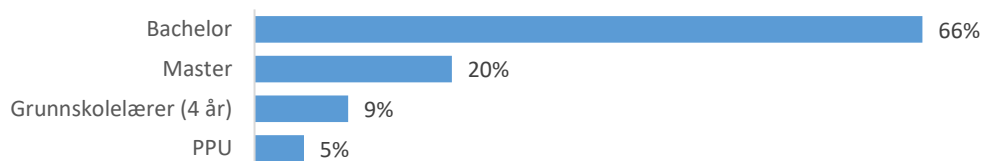
Tabell 21: Kandidater som har fortsatt å studere, men nå avsluttet – fordelt på utdanningsinstitusjon og fakultet²⁸

	Andel totalt	Andel innenfor fakultet/ utdanningsinstitusjon	N
Det humanistiske fakultet	9 %	31 %	38
Det juridiske fakultet	0 %	2 %	2
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	14 %	35 %	59
Det medisinske fakultet	2 %	8 %	10
Det psykologiske fakultet	8 %	21 %	31
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	14 %	29 %	57
Fakultet for kunst, musikk og design	3 %	21 %	11
UiB	51 %	22 %	208
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	4 %	6 %	15
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	16 %	27 %	64
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	18 %	22 %	74
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	8 %	34 %	32
HVL	46 %	20 %	187
Regnskap og revisjon	0 %	0 %	0
Økonomi og administrasjon	4 %	7 %	15
NHH	4 %	7 %	15

Tabellen over viser hvordan kandidatene som fortsatte å studere etter 2018, men hadde avsluttet de videre studiene da spørreundersøkelsen ble gjennomført, fordeler seg på ulike fakultet ved utdanningsinstitusjonene. Vi ser at det stort sett er kandidater fra UiB og HVL i denne gruppen.

For enkelte utdanningsgrupper er det lite vanlig å ta videre studier. Dette gjelder kandidatene fra NHH generelt, samt kandidater fra Det juridiske og Det medisinske fakultet ved UiB og fra Fakultet for helse- og sosialvitenskap ved HVL. For de øvrige fakultetene er det mellom en femtedel og en tredjedel av de spurte som oppgir at de fortsatte å studere (men nå har avsluttet) siden 2018.

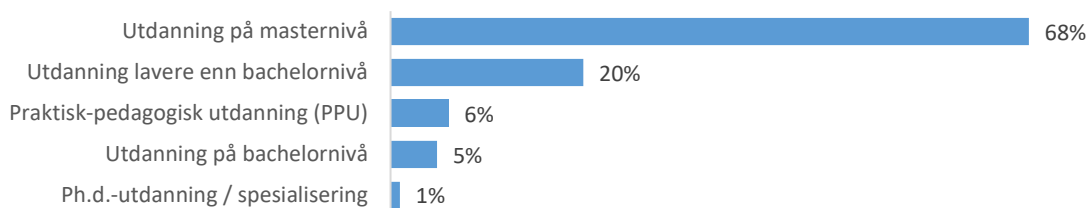
Figur 32: Kandidater som har fortsatt å studere, men nå avsluttet – fordelt på grad

Figur 32 viser hva slags gradnivå kandidatene som fortsatte med videre studier hadde oppnådd, før de bestemte seg for å studere mer. Som man kan forvente, hadde majoriteten av kandidatene utdanning på bachelornivå, men 20 prosent i denne gruppen hadde oppnådd mastergrad.

²⁸ To kandidater ved HVL har tatt en «selvvalgt bachelorgrad» og har dermed ikke tilhørighet til et bestemt fakultet. Summen av kandidater ved hver enkelt fakultet ved HVL, avviker derfor fra den overordnede totalen ved HVL.

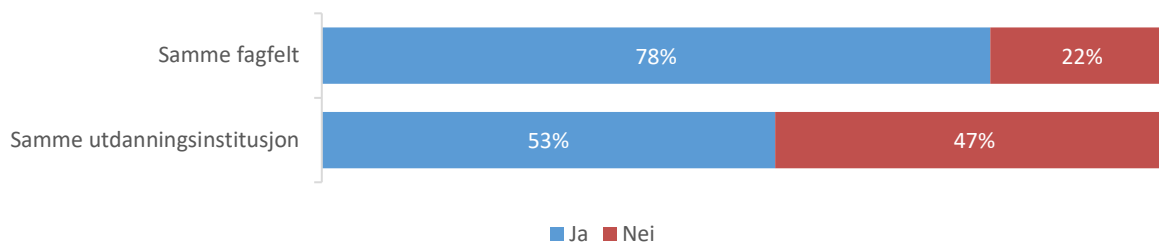
Figur 33: Du svarte at du har studert videre etter oppnådd grad i 2018. På hvilket nivå var den videre utdanningen du tok?²⁹

De aller fleste som valgte å studere videre, 68 prosent, tok en utdanning på masternivå.

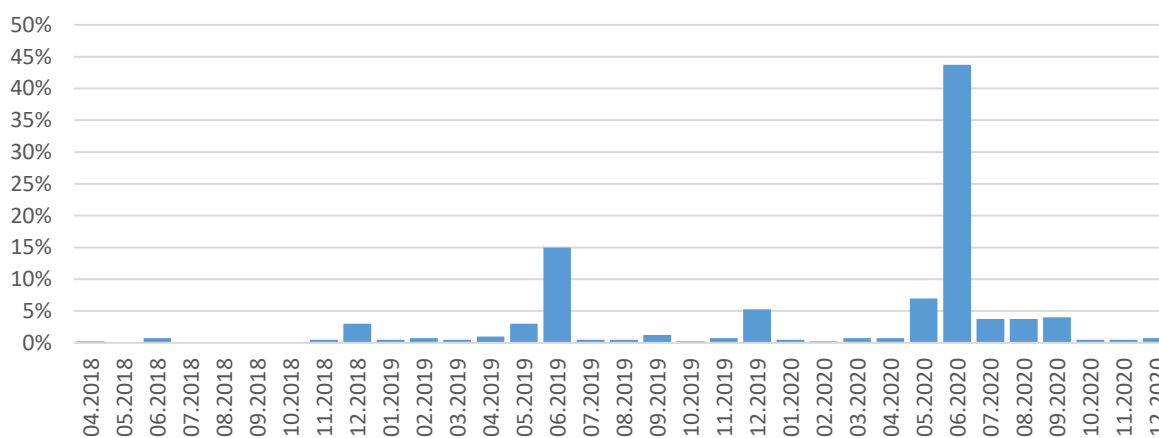
89 prosent av kandidatene som svarte at de hadde tatt videre utdanning på masternivå, sier at de har oppnådd en mastergrad, mens 65 prosent som har tatt bachelorgrad, oppgir at de har oppnådd en bachelorgrad gjennom videre utdanning. Sistnevnte er en forholdsvis liten gruppe som etter alt å dømme har fullført en ekstra bachelorgrad, i tillegg til den de fullførte i 2018.

Figur 34: Er utdanningen innenfor samme fagfelt og ved samme utdanningsinstitusjon som utdanningen du ferdigstilte i 2018?

De fleste som fortsetter å studere, tar studiene innenfor samme fagfelt som graden de avsluttet i 2018. Rundt halvparten fortsetter imidlertid ved en annen utdanningsinstitusjon. Kandidatene som har tatt videre utdanning ble også bedt om å oppgi når de avsluttet sine studier. Nesten halvparten svarer at de ble ferdige i juni 2020. For de fleste vil dette si to år etter at de avsluttet studiene i 2018.

Figur 35: Når avsluttet du dine videre studier?

²⁹ Eksempler på utdanninger lavere enn bachelornivå: «årsstudium, enkeltemner ved universitet/høyskole, fagskole, videregående».

Kapittel 4:

Kandidater fra Universitetet i Bergen

Universitetet i Bergen ble opprettet i 1946 og er dermed Norges nest eldste universitet. Røttene til institusjonen strekker seg imidlertid tilbake til opprettelsen av Bergen Museum i 1825. Med nær 18 000 registrerte studenter i 2019, er universitetet Norges femte største. Universitetet har totalt 89 institutt og sentre, fordelt på 7 forskjellige fakultet.

Som et klassisk allmennuniversitet, er bredden i utdanningstilbudet ved Universitetet i Bergen stort, og inkluderer både profesjonsstudier som medisin- og psykologutdannelse samt en rekke utdanninger som ikke fører frem til et spesifikt yrke ved uteksaminasjon. Dette gjør at variasjonen mellom kandidatene på en rekke spørsmål i denne undersøkelsen er stor, avhengig av fakultetstilhørighet. Av den grunn presenterer rapporten gjennomgående tall for alle fakultetene, i tillegg til samlede tall for hele institusjonen sett under ett.

Oppbygningen av kapittelet følger strukturen fra det foregående kapittelet, men fordi enkelte spørsmål i undersøkelsen ble stilt eksklusivt til UiB-kandidater, inkluderes noen analyser som ikke var en del av forrige kapittel.

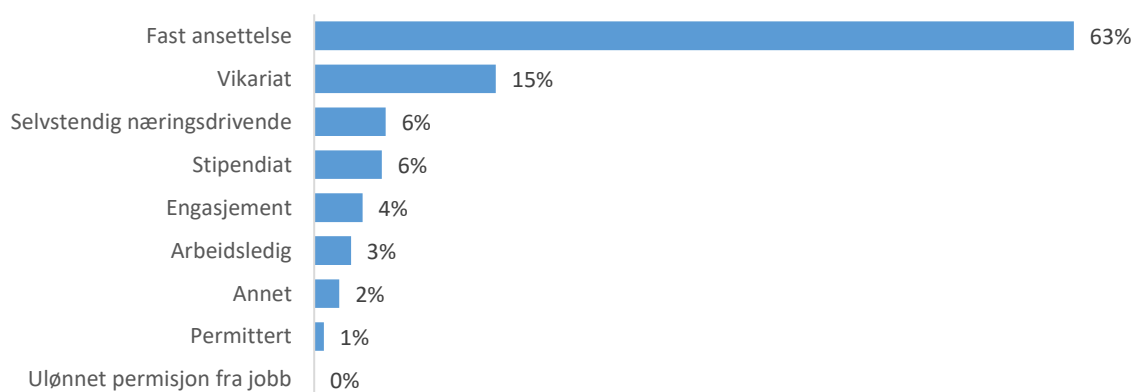
Kandidatenes arbeidslivstilknypning

I dette delkapittelet gjennomgår vi ulike spørsmål som omhandler kandidatenes tilknytning til arbeidslivet.

Tilpasning til arbeidslivet

Figur 36: Hva er din hovedbeskjeftigelse?

63 prosent av UiB-kandidatene oppgir at de har fast ansettelse, 8 prosentpoeng flere enn i 2018-undersøkelsen. Kun 3 prosent er arbeidsledige.

Tabell 22: Hva er din hovedbeskjeftigelse? Fordelt på fakultet

	Fast ansettelse	Vikariat	Engasjement	Stipendiat	Ulønnet permisjon fra jobb	Selvstendig næringsdrivende	Arbeidsledig	Annet	Permittert	N
HF	53 %	15 %	8 %	5 %	0 %	4 %	8 %	5 %	1 %	74
Jur.	92 %	6 %	1 %	1 %	0 %	0 %	0 %	0 %	0 %	102
Mat. Nat	68 %	10 %	2 %	18 %	0 %	0 %	1 %	0 %	1 %	93
Med	31 %	32 %	4 %	10 %	0 %	16 %	2 %	4 %	2 %	104
Psyk.	70 %	19 %	2 %	2 %	0 %	4 %	1 %	2 %	1 %	108
SV	74 %	12 %	10 %	1 %	0 %	0 %	4 %	0 %	0 %	102
KMD	37 %	8 %	0 %	0 %	0 %	34 %	13 %	8 %	0 %	38
UiB totalt	63 %	15 %	4 %	6 %	0 %	6 %	3 %	2 %	1 %	621

Når tallene om hovedbeskjeftigelse brytes ned på fakultetstilhørighet, ser vi at det er ganske store forskjeller. Mens det for eksempel er ingen kandidater med bakgrunn fra Det juridiske fakultet som er arbeidsledige, er det henholdsvis 13 og 8 prosent av kandidatene fra Det humanistiske fakultet og Fakultet for kunst, musikk og design som for tiden ikke har jobb. Det er verdt å merke seg at andelen arbeidsledige har falt betydelig siden 2018 blant kandidater med bakgrunn fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet.

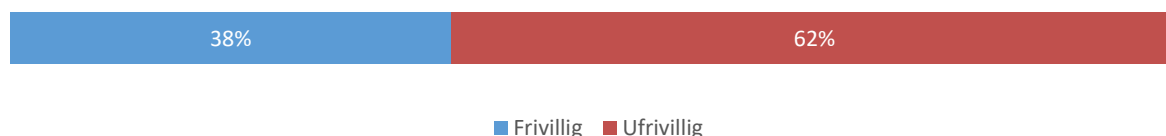
Andelen med fast ansettelse er høyest hos kandidater fra Det juridiske fakultet og lavest blant kandidater fra Det medisinsk-odontologisk fakultet og Fakultet for kunst, musikk og design. Til gjengjeld driver henholdsvis 16 og 34 prosent av kandidater fra sistnevnte fakultet som selvstendig næringsdrivende.

Tabell 23: Jobber du heltid eller deltid?

	Heltid	Deltid	N
Det humanistiske fakultet	80 %	20 %	64
Det juridiske fakultet	99 %	1 %	98
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	94 %	6 %	90
Det medisinske fakultet	96 %	4 %	99
Det psykologiske fakultet	93 %	7 %	105
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	95 %	5 %	93
Fakultet for kunst, musikk og design	67 %	33 %	30
UiB	92 %	8 %	579

Samlet sett jobber 92 prosent av UiB-kandidatene heltid, 6 prosentpoeng flere enn i 2018. Det er imidlertid betydelig variasjon mellom fakultetene når det gjelder omfanget av heltidsarbeid. 99 prosent av kandidatene fra Det juridiske fakultet arbeider heltid, mot 67 prosent av kandidatene fra Fakultet for kunst, musikk og design. Vi ser også at kandidater fra Det humanistiske fakultet arbeider deltid i større grad enn den gjennomsnittlige UiB-kandidat.

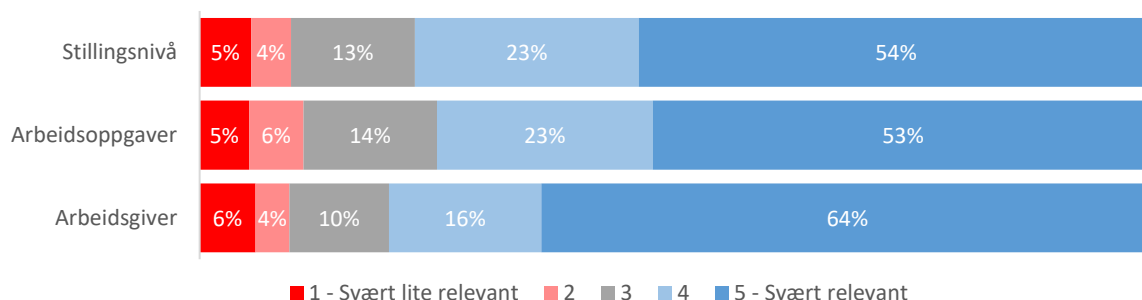
Figur 37: Vil du si det er frivillig eller ufrivillig at du jobber deltid?

Kandidatene som arbeider deltid, ble spurt om dette var frivillig eller ikke. 62 prosent av de deltidsarbeidende kandidatene oppgir at dette er ufrivillig.

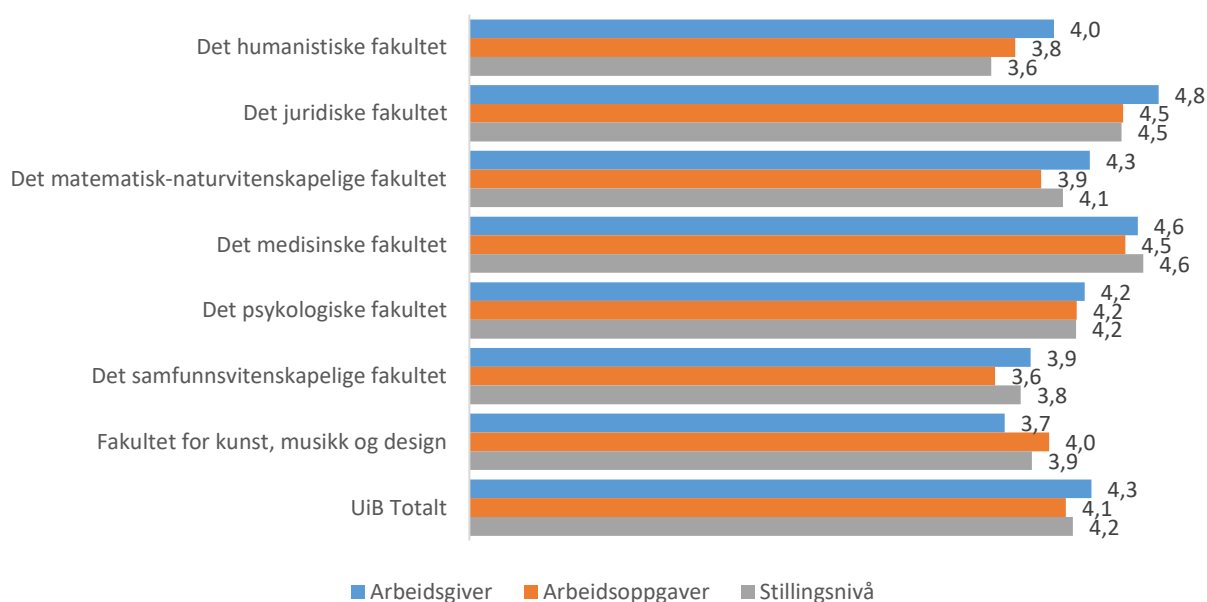
Figur 38: Hvor relevant vurderer du din nåværende jobbsituasjon i forhold til utdanningen? Når det gjelder:

Kandidatene ble stilt en rekke spørsmål knyttet til relevansen av nåværende arbeid, inkludert deres opplevde sammenheng mellom utdanning og stillingsnivå, arbeidsoppgaver og arbeidsgiver.

På alle disse tre spørsmålene opplever majoriteten at arbeidet er svært relevant. Kandidatene er spesielt positive til arbeidsgiver – 64 prosent svarer svært relevant på dette spørsmålet. Rundt 5 prosent svarer svært lite relevant, på de tre parameterne. Dette er et bedre resultat enn i 2018, da rundt 10 prosent opplevde sammenhengene som svært lite relevant.

Figur 39: Hvor relevant vurderer du din nåværende jobbsituasjon i forhold til utdanningen? Fordelt på fakultet. Gjennomsnittsverdier, skala fra 1-5

Når kandidatenes vurdering av relevans blir brutt ned på fakultetsnivå, ser vi et tydelig skille mellom kandidatene med bakgrunn fra Det medisinsk-odontologiske fakultet og Det juridiske fakultet. På en skala som går fra 1-5, hvor 5 er «svært relevant», får arbeidsgiver en gjennomsnittsverdi på henholdsvis 4,6 og 4,8. Vi ser omtrent like tilbakemeldinger på arbeidsoppgaver og stillingsnivå.

De laveste vurderingene finner vi blant kandidatene med bakgrunn fra Det humanistisk fakultet, Det samfunnsvitenskapelige fakultet og Fakultet for kunst, musikk og design.

Tabell 24: Alt i alt, hvordan opplever du din nåværende jobbsituasjon?

	Har ikke relevant jobb	Har relevant jobb	N
Det humanistiske fakultet	14 %	86 %	65
Det juridiske fakultet	2 %	98 %	98
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	7 %	93 %	90
Det medisinske fakultet	4 %	96 %	100
Det psykologiske fakultet	12 %	88 %	105
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	18 %	82 %	95
Fakultet for kunst, musikk og design	23 %	77 %	31
UiB	10 %	90 %	584

Den overnevnte tendensen gjør seg også gjeldende når kandidatene blir bedt om å vurdere jobbsituasjonens relevans totalt sett. Henholdsvis 98 og 96 prosent av kandidatene fra Det juridiske fakultet og Det medisinsk-odontologiske fakultet mener at de har en relevant jobb, mot «kun» 77 prosent av kandidatene med bakgrunn fra kunst, musikk og design-utdanningene. Sammenlignet med 2018 er andelen som svarer at de har relevant jobb, høyere blant alle fakultet.

Et interessant poeng er at hele 93 prosent av kandidatene fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet opplever at de har relevant jobb, en økning på 15 prosentpoeng sammenlignet med 2018. I kandidatundersøkelsen fra 2016³⁰, påpekte vi at fallet i andelen UiB-kandidater som var veltilpasset på arbeidsmarkedet, i stor grad skyldtes et stadig vanskeligere arbeidsmarked for kandidater fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. Mens andelen kandidater i denne gruppen *uten relevant arbeid* var kun 4 prosent i 2009, så økte andelen til 21 prosent i 2011 og videre til 31 prosent i 2016. Situasjonen bedret seg noe frem mot 2018, da 23 prosent svarte at de ikke hadde relevant jobb. I årets undersøkelse er altså tilsvarende andel kun 7 prosent. Vi begynner dermed å nærme oss nivået fra 2009 igjen.

Tabell 25: Andel med relevant arbeid, fordelt på fakultet og høyeste fullførte grad

	PPU	Bachelor	Master	Profesjon	N
Det humanistiske fakultet	*	53 %	98 %	*	65
Det juridiske fakultet	*	*	98 %	*	98
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	*	80 %	95 %	*	90
Det medisinske fakultet	*	83 %	98 %	96 %	100
Det psykologiske fakultet	86 %	88 %	79 %	100 %	105
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	*	68 %	90 %	*	95
Fakultet for kunst, musikk og design	100 %	67 %	76 %	*	31
UiB total	88 % (34)	69 % (84)	93 % (383)	98 % (83)	584

I Kandidatundersøkelsen fra 2018 kommenterte vi at forskjellene i andeler med relevant jobb, var større når man fokuserte på ulike gradsnivå enn forskjellig fakultetstilhørighet. Dette er også tilfellet for denne undersøkelsen. Mens 93 prosent av masterkandidatene og 98 prosent av de profesjonsutdannede svarer at de har relevant jobb, er tilsvarende andel 69 prosent hos bachelorkandidatene. Lavest andel med relevant jobb finner vi hos bachelorkandidater fra Det humanistiske fakultet, hvor rett over halvparten er i et relevant arbeidsforhold. Når det er sagt, er utviklingen klart positiv for UiBs bachelorkandidater sammenlignet med foregående undersøkelse. Andelen med relevant arbeid har økt med 15 prosentpoeng siden 2018 for denne gruppen.

³⁰ Høgestøl, Asle og Malin Dahle: «Kandidatundersøkelsen 2016 – Fra studier til jobb i bergensregionen». Ideas2evidence-rapport 05:2016

Tabell 26: Andelen med relevant jobb per antall aktiviteter, fordelt på fakultet

Antall aktiviteter	HF	Jur	Mat.Nat.	Med	Psyk	SV	KMD
0	87 %	91 %	95 %	100 %	88 %	69 %	88 %
1	75 %	100 %	96 %	89 %	87 %	84 %	67 %
2	93 %	97 %	86 %	100 %	83 %	79 %	86 %
3	91 %	100 %	93 %	96 %	93 %	94 %	75 %
4	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	83 %	*
5	*	100 %	100 %	100 %	80 %	100 %	*
6	*	100 %	*	*	*	*	*
N	65	98	90	100	105	95	31

I forrige kapittel viste vi hvordan aktivitetsnivå ved siden av studiene synes å ha en viss påvirkning på muligheten for å få relevant arbeid, men at denne sammenhengen var mindre tydelig enn i 2018-undersøkelsen. Når vi bryter disse tallene ned på de enkelte fakultetene ved Universitetet i Bergen, ser vi overordnet sett samme tendens – kandidater med høyt aktivitetsnivå (fire aktiviteter eller flere) har gjennomgående stort sett relevant arbeid. Samtidig ser vi også her at sammenhengen er langt mindre tydelig enn i 2018-undersøkelsen, spesielt fordi andelen med relevant arbeid blant dem med 0 aktiviteter har økt betydelig.

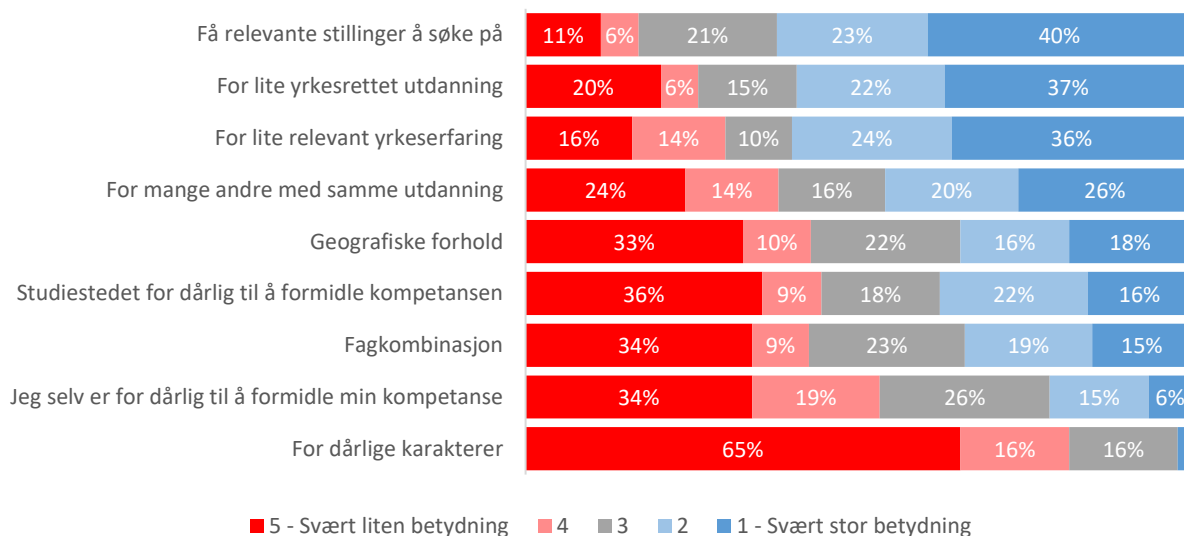
Tabell 27: For deg som har relevant arbeid: Hvor lang tid tok det fra du avla din siste eksamen til du fikk tilbud om din første relevante jobb?

	Fikk jobb før jeg var ferdig med eksamen	0-3 mnd	4-6 mnd	7-12 mnd	1-2 år	Mer enn 2 år	N
HF	31 %	37 %	11 %	13 %	7 %	0 %	54
Jur.	31 %	31 %	20 %	16 %	2 %	0 %	96
Mat. Nat	50 %	24 %	13 %	6 %	6 %	1 %	84
Med	76 %	16 %	3 %	1 %	4 %	0 %	96
Psyk.	38 %	36 %	8 %	8 %	10 %	0 %	91
SV	51 %	18 %	15 %	9 %	5 %	1 %	78
KMD	39 %	26 %	17 %	9 %	9 %	0 %	23
UiB totalt	47 %	26 %	12 %	8 %	6 %	0 %	522

Kandidatene med relevant arbeid ble spurt om hvor lang tid det tok å få sin første jobb. I snitt fikk om lag halvparten av UiB-kandidatene tilbud om jobb før de var ferdige med eksamen. Her skiller kandidater fra Det medisinsk-odontologiske fakultet seg imidlertid ut – hele 76 prosent fikk jobb før avlagt grad. Dette er faktisk nøyaktig likt som i 2018.

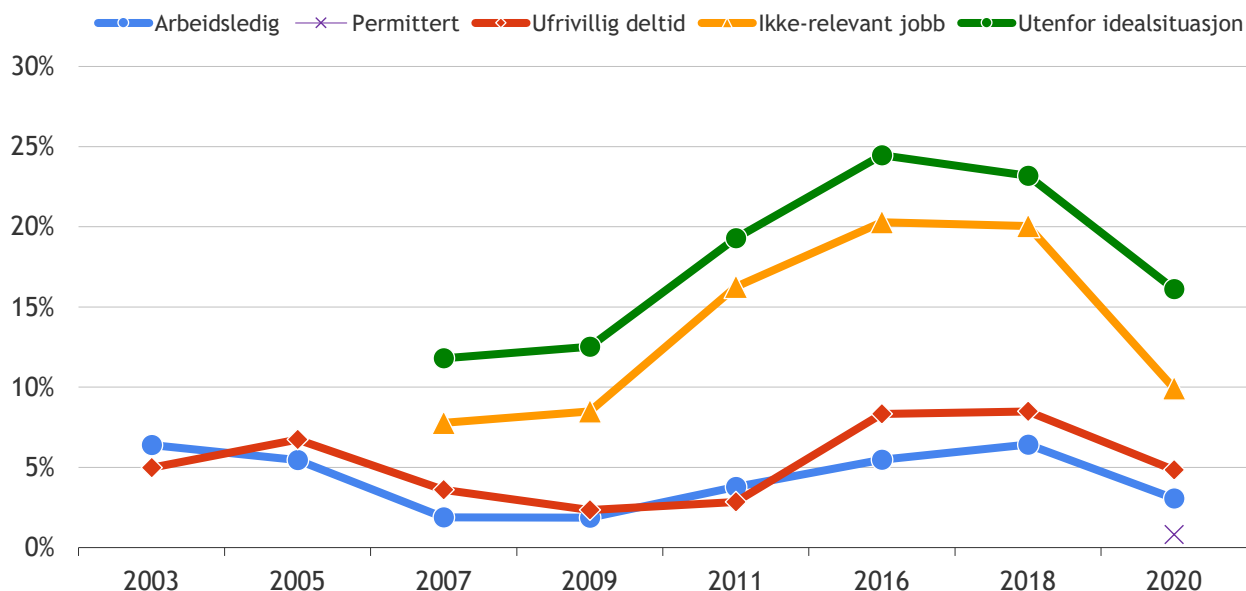
Over tid har inngangen til arbeidsmarkedet blitt stadig tyngre for kandidater fra Det psykologiske fakultet. I 2016-utgaven av Kandidatundersøkelsen fant vi at 61 prosent av dem som gikk ut i 2014 fikk relevant arbeid før uteksaminasjon, mot 41 prosent for dem som gikk ut i 2016. I årets undersøkelse, som ser på kandidater som ble uteksaminert i 2018, er det 38 prosent som fikk jobb før de var ferdig med å studere. Vi finner at psykolog-kandidater med mastergrad bruker noe lengre tid sammenlignet med de som har tatt profesjonsstudium. Mens alle psykolog-kandidatene som gikk avla profesjonsgrad i 2018 fikk jobb innen ett år (86 prosent innen 3 måneder), brukte 16 prosent av masterkandidater mellom 1-2 år på å skaffe seg relevant arbeid.

Figur 40: For deg som ikke har relevant arbeid i nåværende arbeidssituasjon: Hvor stor betydning mener du følgende forhold har hatt for at du ikke har relevant jobb?

Når det gjelder årsaker til at kandidatene ikke har fått relevant arbeid, mener 40 prosent av kandidatene at tilbudet av relevante stillinger å søke på har hatt svært stor betydning. Det er også mange som trekker frem at de har for lite relevant yrkeserfaring og at utdanningen har vært for lite yrkesrettede. Vi ser ellers at kandidatene i liten grad vurderer eget karakternivå som en forklaring. Heller ikke evnene til å formidle egen kompetanse eller fagkombinasjonen, vurderes som betydningsfulle faktorer.

Figur 41: Tilpasning til arbeidsmarkedet. Tidsserie 2003-2020

Figur 41 viser tilpasningen til arbeidsmarkedet for UiB-kandidater over tid. Vi ser at det var en negativ utvikling på alle parametere i perioden 2009-2016, men en viss forbedring/utflating mellom 2016 og 2018. Årets tall viser en klar forbedring på alle parametere, men spesielt med tanke på fallet i andelen som har

ikke-relevant jobb. Samlet sett falt andelen kandidater utenfor idealsituasjonen med 7,1 prosentpoeng, fra 23,2 prosent i 2018 til 16,1 prosent i 2020.

I likhet med tidligere år finner vi at kandidater med mastergrad er mer veltilpasset på arbeidsmarkedet sammenlignet med bachelorkandidater. 38,2 prosent av bachelorkandidater er utenfor idealsituasjonen, mot 13,2 prosent av masterkandidater.

Som vi tidligere har sett, er det betydelige forskjeller i graden av arbeidsledighet mellom kandidater med ulike utdanningsbakgrunn. Den største *nedgangen* i arbeidsledighet siden 2018-undersøkelsen, finner vi ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, hvor andelen arbeidsledige faller med 9 prosentpoeng (10 til 1 prosent). Også Det psykologiske fakultet og Det samfunnsvitenskapelige fakultet har hatt en positiv utvikling, med en nedgang på henholdsvis 6 og 7 prosentpoeng.³¹ Utviklingen har derimot gått i den andre retningen for kandidater ved Det humanistiske fakultet, hvor andelen arbeidsledige har økt med 2 prosentpoeng siden 2018 (fra 6 til 8 prosent). Den største økningen finner vi ved Fakultet for kunst, musikk og design, som går fra 5 til 13 prosent arbeidsledige, men merk at dette er en svært liten gruppe.³²

Vi har tidligere i rapporten poengtert at den overordnet positive utviklingen i andelen med relevant jobb, kan skyldes lavere svarprosent. Det er samtidig viktig å påpeke at andelen kandidater «utenfor idealsituasjonen» faktisk var lavere i både 2007 og 2009, enn den er i 2020. Sånn sett er det historisk presedens for tallene fra årets undersøkelse.

Sektor og bransjetilknytning

Tabell 28: Innen hvilken sektor er din nåværende stilling?

	Offentlig sektor	Privat sektor	Organisasjon	N
Det humanistiske fakultet	72 %	27 %	2 %	64
Det juridiske fakultet	55 %	41 %	4 %	98
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	45 %	54 %	1 %	89
Det medisinske fakultet	73 %	27 %	0 %	99
Det psykologiske fakultet	69 %	30 %	1 %	103
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	51 %	40 %	10 %	93
Fakultet for kunst, musikk og design	41 %	41 %	17 %	29
UiB totalt	59 %	37 %	4 %	575

Majoriteten av UiB-kandidatene arbeider i offentlig sektor, men det er stor variasjon avhengig av fakultetstilhørighet. Kandidatene fra Det matematisk-naturvitenskapelig fakultet er i langt større grad enn andre grupper av kandidater ansatt i privat sektor, mens tre fjerdedeler av kandidatene fra Det medisinske fakultet arbeider i offentlig sektor. For UiB sett under ett, er det bare 4 prosent som svarer at de arbeider i en organisasjon, men blant kandidater fra Fakultet for kunst, musikk og design og Det samfunnsvitenskapelige fakultet er det henholdsvis 17 og 10 prosent som har arbeid i organisasjonslivet.

Tallene er stort sett stabile sammenlignet med forrige kandidatundersøkelse, med et lite unntak for kandidater fra Det humanistiske fakultet, som har blitt klart mer orientert mot offentlig sektor. I denne undersøkelsen svarte 72 prosent at de arbeider i det offentlige, mot 56 prosent i 2018-undersøkelsen.

³¹ Det psykologiske fakultet: fra 7 til 1 prosent. Det samfunnsvitenskapelige fakultet: fra 11 til 4 prosent.

³² Sammenligningen gjøres her mot kandidater som tilhørte den tidligere Kunst- og designhøgskolen i Bergen (KHIB), innlemmet i Fakultet for kunst, musikk og design 1. januar 2017.

SILJE GJERDE

Hvor Universitetet i Bergen
Hva Mastergrad i engelsk
Når 2009
Bor Bergen
Nå Oversetter i Allegro språktjenester

Hvorfor valgte du å studere engelsk?

Det var såpass enkelt som at jeg var veldig glad i engelsk på videregående, også leste jeg mye bøker på engelsk. Det var spesielt litteraturdelen som tiltalte meg.

Jobbet du ved siden av studiene, eller var du engasjert i andre aktiviteter?

Jeg jobbet som frilansoversetter på slutten av studietiden, for tv og film i utlandet. Jeg jobbet også i ulike butikker og sang i studinekoret Sirenene i fire-fem år. Jeg var ikke på utveksling, selv om jeg skulle ønske jeg hadde vært det.

Hvordan har disse erfaringene vært til nytte for deg i ettertid?

Frilansjobben var direkte årsak til at jeg hadde noe relevant arbeidserfaring og til at jeg fikk jobb i Allegro. Jeg søkte aldri aktivt etter jobb rett etter studiene. Jeg jobbet litt på universitetet, også dukket muligheten opp. En som jobbet i Allegro hadde hørt via bekjentskapskretsen min at jeg hadde mastergrad og at jeg jobbet som frilanser, og de hadde behov for noen som kunne jobbe som oversetter i en periode. Jeg skulle egentlig jobbe der fram til de fant noen som hadde engelsk morsmål eller som var statsautoriserte oversettere, men så fikk jeg bli. Jeg tok autorisasjonsprøve i oversettelse ved NHH og ble statsautorisert oversetter i 2012.

Hva arbeider du med i dag?

Nå er jeg avdelingsleder på engelskavdelingen, og har noen administrative oppgaver i tillegg til jobben som oversetter. Det innebærer at de som tar imot oppdragene hører med meg om kapasitet og når vi kan levere. Vi har mye kundekontakt, det er ofte slik at kundene kan mer enn oss om de tekniske termene. Vi er alltid to på ett oppdrag, én som oversetter og én som korrekturleser. Dette er en bransje med mye frilansere, men jeg tror vi skiller oss litt ut. Vi er opptatt av å ha et godt fagmiljø og sitter vanligvis samlet i sentrum i et felleskap. Jeg synes jeg har en veldig kjekk jobb, også rent praktisk nå som jeg har små barn. Særlig nå som jeg har flere baller i luften og jobber mer med den administrative delen av stillingen, så føler jeg at jeg får brukt mer av meg selv.

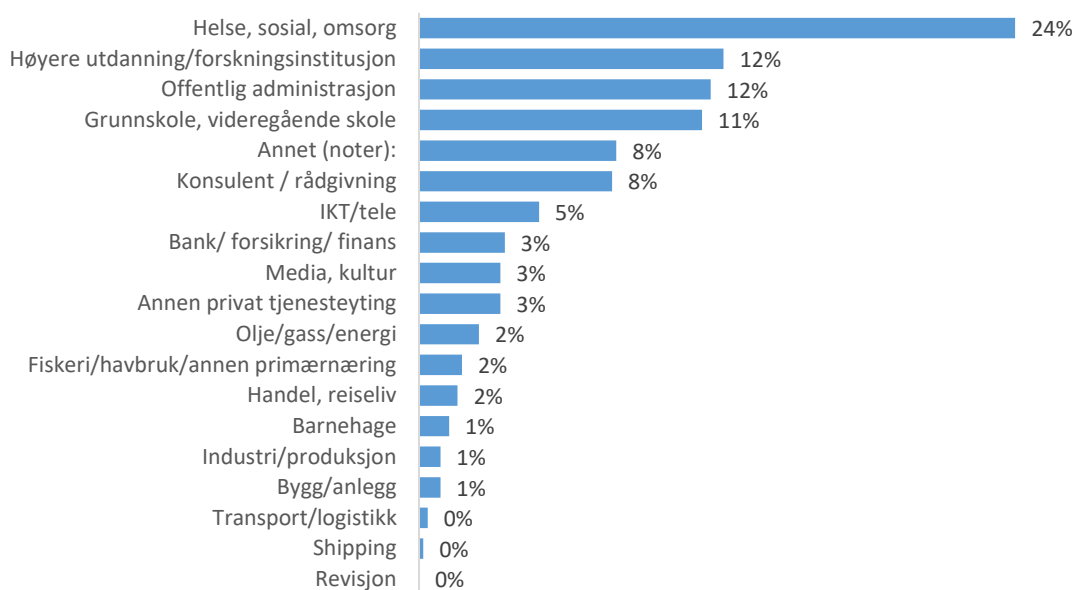
Kan du fortelle om yrkesveien din fram til der du er i dag?

Jeg jobbet ett års tid på universitetet som universitetslektor og veiledet bacheloroppgaver. Jeg skrev også på en doktorgradssøknad, men det ble ikke noe av. Jeg fant nok også ut at det ikke var academia som fristet mest. Jeg begynte som oversetter i Allegro i 2010. Jeg er veldig glad nå for at jeg har en så fleksibel jobb med et bra miljø.

Hvordan forberedte studiene deg på arbeidslivet?

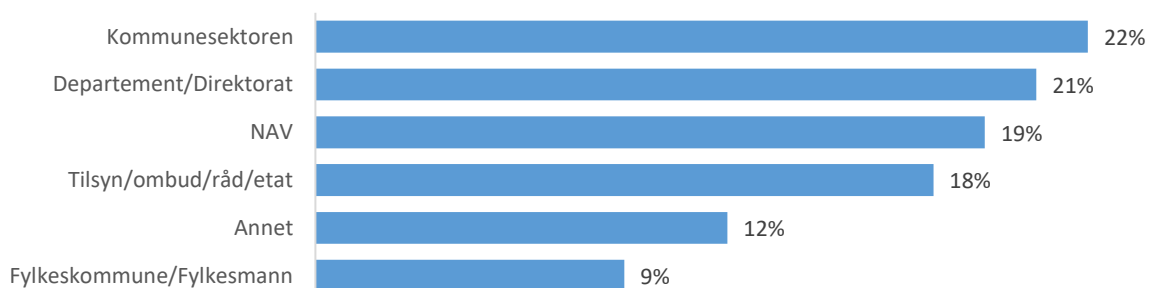
Jeg synes det var veldig fint å gå fra å være student til å jobbe. Når du går hjem kan du stort sett legge jobben fra deg, man har ikke jobben hengende over seg, som på en masteroppgave. Det har vært fint å ha litt mer struktur i livet. Jeg peilet meg nok inn på en mer kreativ litteraturutdanning, jeg var klar på at jeg ikke ønsket å bli lærer. Men i løpet av studiet hørte jeg alltid at lærer var det eneste alternativet. På grunnfag snakket foreleseren om at man kan bli lærer, og det eneste andre alternativet som ble nevnt, var at man kunne få jobb i Statoil.

Figur 42: Innen hvilket område er din nåværende jobb?

Det vanligste området for kandidatene å arbeide innenfor, er helse, sosial og omsorgsfeltet. Dette skyldes i stor grad kandidater med bakgrunn fra Det medisinske og Det psykologiske fakultet. Det er også mange som arbeider innen skoleverket, offentlig administrasjon og innen høyere utdanning/forskningsinstitusjoner.

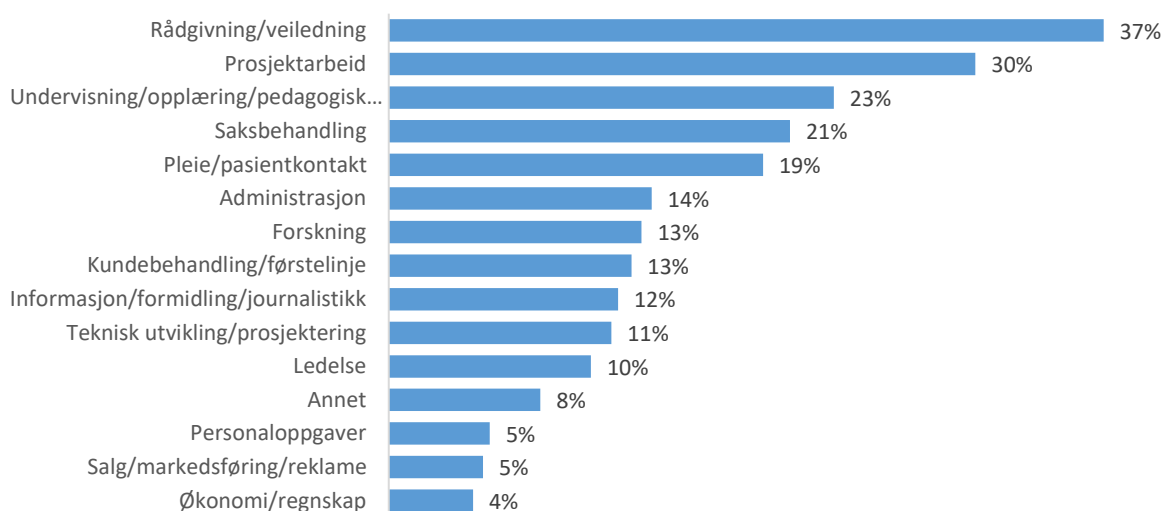
Figur 43: Spesifisert arbeidssted for kandidater med jobb i offentlig administrasjon

Kandidatene som svarte at de arbeidet med offentlig administrasjon ble bedt om å spesifisere nærmere hvor de spesifikt arbeider. Rett over 20 prosent jobber i henholdsvis departement/direktorat eller kommunesektoren. 19 prosent jobber i NAV, mens 18 prosent arbeider i tilsyn/ombud/råd/etat. Sistnevnte har blitt vanligere arbeidssted for UiB-kandidatene, sammenlignet med forrige undersøkelse.

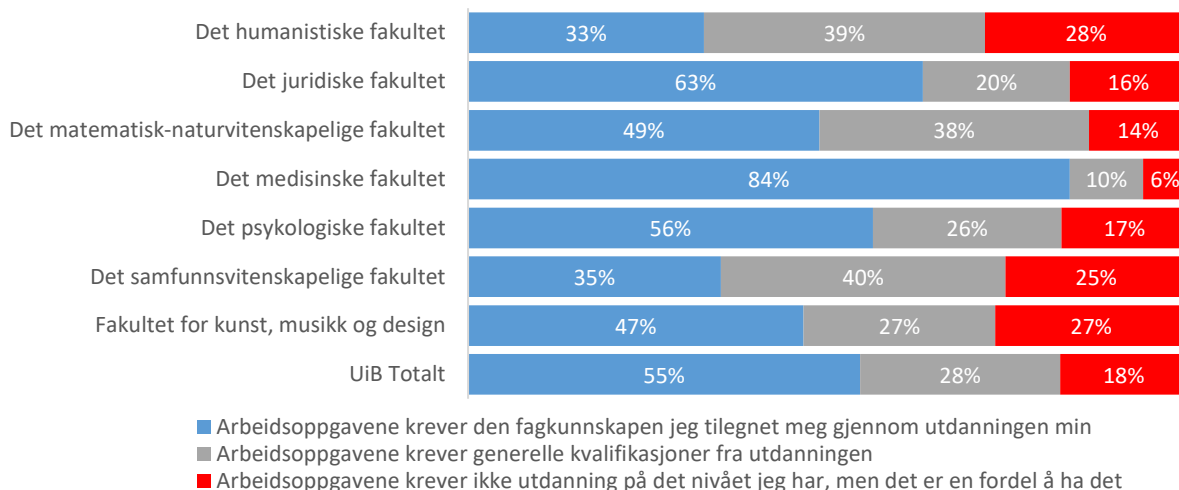
Kandidatens viktigste funksjoner/oppgaver

Figur 44: Hva mener du er de viktigste funksjonene/oppgavene i jobben din?

Rådgivning/veiledning er en vanlig arbeidsoppgave for UiB-kandidatene. 37 prosent vurderer dette som en av de viktigste funksjonene i sin stilling. Det er også mange kandidater som trekker frem prosjektarbeid, undervisning, saksbehandling og pasientkontakt som viktige funksjoner i jobben sin.

Figur 45: Hvordan opplever du sammenhengen mellom utdanningen din og din nåværende jobb?

Vi har tidligere i rapporten diskutert andelen kandidater med relevant jobb. Figuren over er på sett og vis også et relevansmål, men her knyttet til sammenhengen mellom arbeidsoppgavene i jobb og utdanningen kandidatene har tatt. 55 prosent av UiB-kandidatene mener at stillingen krever den fagkunnskapen de har tilegnet seg gjennom utdanningen. Som vi har sett tidligere, inkludert på spørsmålene om relevant arbeid, er det imidlertid også her klare forskjeller avhengig av fakultetsbakgrunn. Det er spesielt kandidater fra Det medisinske fakultet som skiller seg ut – 84 prosent opplever at fagkunnskapen fra utdanningen er nødvendig for å kunne utføre arbeidsoppgavene. Tilsvarende tall blant humanistene er kun 33 prosent.

Årslønn

Kandidatene ble bedt om å oppgi sin ordinære brutto årslønn før skatt i sin nåværende stilling, ikke inkludert bonus, goder eller andre ekstrainntekter. Tabellen under er basert på heltidsansatte. Vi presenterer både (aritmetisk) gjennomsnittsinntekt, medianinntekt og standardavvik. Høye standardavvik indikerer høye inntektsforskjeller mellom kandidatene.

Tabell 29: Kandidatenes årslønn

	Gjennomsnitt	Median	Standardavvik	N
Det humanistiske fakultet	518 558	515 500	86 495	51
Det juridiske fakultet	552 699	540 000	78 200	97
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	527 838	514 000	69 429	85
Det medisinske fakultet	667 744	600 000	241 462	95
Det psykologiske fakultet	588 765	540 000	520 600	98
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	550 149	514 500	444 142	88
Fakultet for kunst, musikk og design	435 947	480 000	140 925	20
UiB Totalt	568 024	536 000	311 674	534

Gjennomsnittskandidaten fra UiB tjener 568 024 kroner, ca. 36 000 kroner høyere enn i 2018. Dersom vi justerer for inflasjon, ser vi at den gjennomsnittlige UiB-kandidaten har hatt en reallønnsvekst på ca. 3,2 prosent siden 2018.³³

Den høyeste gjennomsnittlige inntekten finner man hos kandidater fra Det medisinske fakultet, men i motsetning til alle andre grupper, har disse kandidatene faktisk hatt en nedgang i gjennomsnittlig inntekt siden 2018. Kandidater fra Fakultet for kunst, musikk og design har den laveste gjennomsnittlige inntekten.

Det er ellers verdt å merke seg at for flere av fakultetene er standardavviket høyt, noe som indikerer at det er store inntektsforskjeller mellom respondentene.

Fra studier til jobb – søkeprosessen og arbeidslivsmobilitet

Tabell 30: Når begynte du å søke jobb?

	Før siste semester	I løpet av siste semester	0-3 måneder etter avsluttet utdanning	Mer enn 4 måneder etter avsluttet utdanning	Fikk jobb uten å søke	Ikke sikker/Husker ikke	N
HF	16 %	39 %	16 %	1 %	11 %	17 %	70
Jur.	7 %	59 %	21 %	4 %	8 %	0 %	98
Mat. Nat	23 %	40 %	21 %	2 %	11 %	3 %	91
Med	21 %	64 %	6 %	0 %	6 %	3 %	103
Psyk.	12 %	53 %	21 %	3 %	8 %	2 %	107
SV	22 %	31 %	26 %	3 %	15 %	4 %	101
KMD	8 %	17 %	33 %	6 %	19 %	17 %	36
UiB totalt	16 %	46 %	19 %	2 %	10 %	5 %	606

Det vanligste for UiB-kandidatene er å begynne jobbsøkingen i løpet av det siste semesteret. Samlet sett var det 62 prosent som startet med jobbsøking før de var ferdige med studiene. I tillegg var det 10 prosent av UiB-kandidatene som fikk jobb uten å søke. Det er samtidig store forskjeller mellom kandidatene fra de ulike fakultet med hensyn til hvor tidlig de begynte å søke jobb. Mens 85 prosent av kandidatene fra Det

³³ Gjennomsnittlig inntekt i 2018 var 532 402 kr, noe som tilsvarer 550 483 kr i 2020, basert på en gjennomsnittlig årlig inflasjon på 1,7 prosent.

medisinske fakultet begynte søket allerede før eller i løpet av siste semester, gjaldt dette kun 25 prosent av kandidatene fra Fakultet for kunst, musikk og design.

Tabell 31: Omtrent hvor mange jobbsøknader har du sendt?

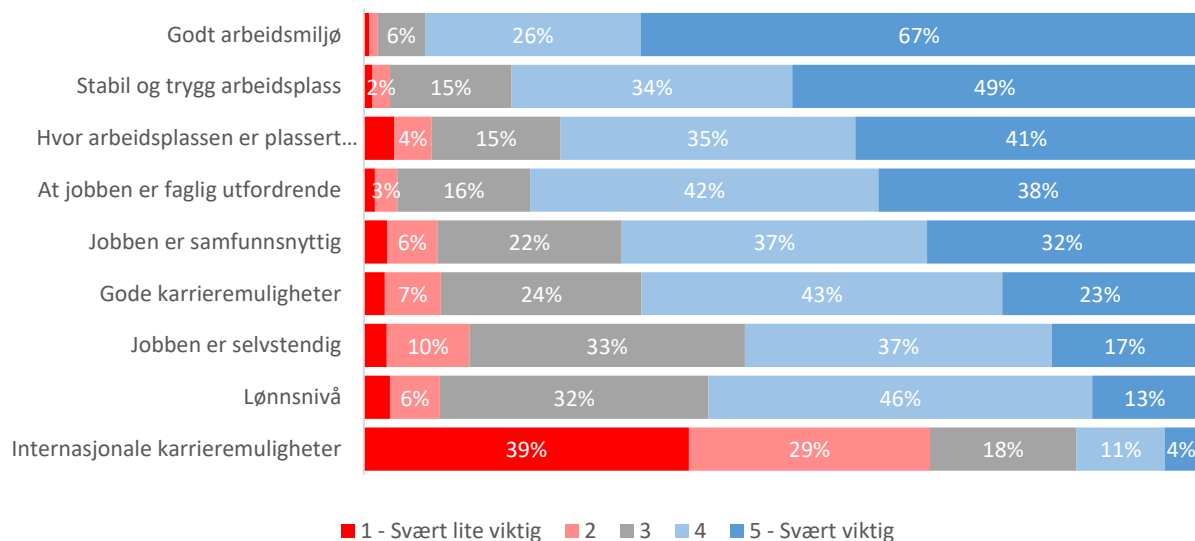
	0	1-5 søknader	6-10 søknader	11-20 søknader	21-50 søknader	51 søknader eller flere	N
HF	7 %	20 %	21 %	17 %	18 %	17 %	71
Jur.	5 %	31 %	19 %	17 %	16 %	11 %	98
Mat. Nat	7 %	42 %	16 %	16 %	12 %	7 %	91
Med	2 %	43 %	18 %	21 %	8 %	8 %	103
Psyk.	5 %	39 %	20 %	14 %	13 %	9 %	107
SV	10 %	23 %	17 %	14 %	16 %	21 %	101
KMD	11 %	31 %	17 %	31 %	3 %	8 %	36
UiB totalt	6 %	33 %	18 %	17 %	13 %	12 %	607

I gjennomsnitt har 33 prosent av UiB-kandidatene sendt ut 1-5 jobbsøknader, mens en fjerdedel sendte flere enn 20. Dette er faktisk nøyaktig samme tall som i 2018-undersøkelsen, og er en god indikasjon på at veien inn på arbeidsmarkedet har vært forholdsvis stabil over noen år nå. En kandidatgruppe som over tid har hatt en positiv utvikling, er kandidater fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet. I

Kandidatundersøkelsen for 2016, sendte 30 prosent flere enn 20 søknader. Dette falt til 25 prosent i 2018-undersøkelsen og videre til 19 prosent i 2020-undersøkelsen.

Kandidatene som må arbeide hardest for å oppnå jobb, er dem med bakgrunn fra Det humanistiske- og Det samfunnsvitenskapelige fakultet. Henholdsvis 35 og 37 prosent av disse kandidatene oppgir å ha sendt mer enn 20 jobbsøknader.

Figur 46: Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb?

Godt arbeidsmiljø er den klart viktigste faktoren for UiB-kandidatene når de søker jobb, 67 prosent vurderer dette som svært viktig. At arbeidsplassen er trygg og stabil, fremheves også som viktig, og vektlegges mer i denne undersøkelsen enn i 2018. Vi kan anta at økt usikkerhet i arbeidsmarkedet knyttet til koronapandemien, er en av forklaringene på denne utviklingen. Internasjonale karrieremuligheter er for de fleste et lite viktig kriterium, kun 4 prosent vurderer dette som svært viktig.

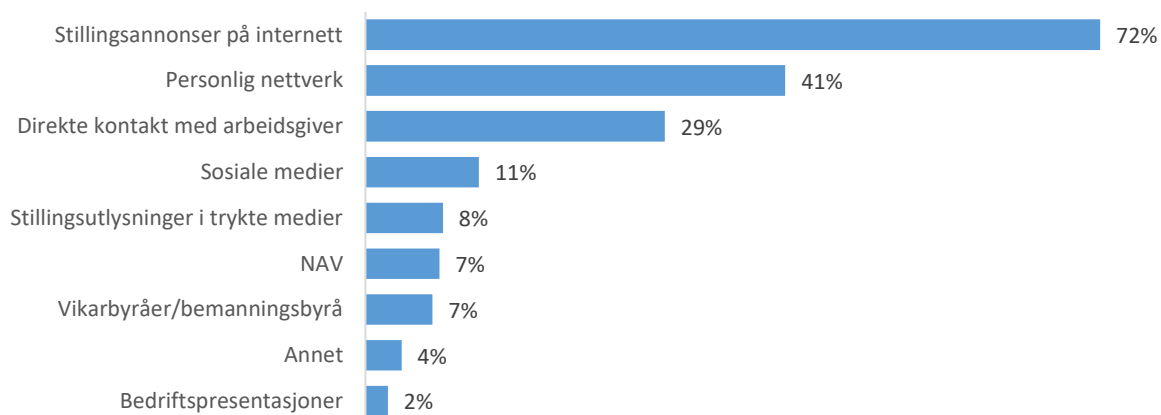
Tabell 32: Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb? Fordelt på fakultet

	HF	Jur.	Mat. Nat	Med	Psyk.	SV	KMD	UiB totalt
At jobben er faglig utfordrende	4,0	4,4	4,1	4,1	4,2	4,0	4,1	4,1
Hvor arbeidsplassen er plassert geografisk	4,0	4,2	3,8	4,3	4,1	3,9	3,9	4,1
Lønnsnivå	3,5	3,8	3,4	3,6	3,7	3,6	3,5	3,6
Gode karrieremuligheter	3,4	4,1	3,6	3,8	3,8	4,0	3,7	3,8
Jobben er selvstendig	3,6	3,6	3,4	3,4	3,7	3,7	3,7	3,6
Stabil og trygg arbeidsplass	4,3	4,3	4,2	4,3	4,4	4,3	4,0	4,3
Jobben er samfunnsnyttig	3,7	3,9	3,6	4,0	4,2	3,9	3,9	3,9
Internasjonale karrieremuligheter	2,2	2,0	2,2	2,0	1,8	2,4	2,6	2,1
Godt arbeidsmiljø	4,4	4,6	4,5	4,6	4,6	4,6	4,6	4,6

Når viktigheten av de ulike faktorene brytes ned på kandidatenes fakultetstilhørighet, ser vi at kandidatene på tvers av fakultet er forholdsvis samstemte i vektleggingen av godt arbeidsmiljø og viktigheten av en stabil og trygg arbeidsplass. Det er generelt sett ikke voldsomt store forskjeller mellom fakultetene, men noen poeng som er verdt å trekke frem, er at HF-kandidatene vektlegger gode karrieremuligheter mindre enn de andre kandidatgruppene, og da spesielt sammenlignet med kandidater fra Det juridiske fakultet. Juristene er også mer opptatt av at jobben er faglig utfordrende, enn hva andre kandidater er. Kandidater fra Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet er mindre opptatt av at jobben de har er samfunnsnyttig, spesielt om man sammenligner med kandidater fra Det psykologiske fakultet.

Vi merker oss også at selv om alle kandidatgrupper er forholdsvis lite opptatte av internasjonale karrieremuligheter, så vektlegges dette høyere av kandidater fra Fakultet for kunst, musikk og design.

Figur 47: Hvilke kanaler brukte du for å finne din første jobb?

Stillingsannonser på internett er den mest brukte kanalen for å finne sin første jobb. Personlig nettverk og direkte kontakt med arbeidsgiver er også vanlige kanaler for UiB-kandidatene. Stadig færre kandidater benytter seg av stillingsannonser i trykte medier, og i årets undersøkelse trekkes denne kanalen frem av kun 8 prosent av kandidatene.

Tabell 33: Hvilke kanaler brukte du for å finne din første jobb? Fordelt på fakultet

	HF	Jur.	Mat. Nat	Med	Psyk.	SV	KMD
Stillingsutlysninger i trykte medier	9 %	9 %	5 %	8 %	9 %	6 %	6 %
Stillingsannonser på internett	68 %	72 %	76 %	84 %	75 %	65 %	48 %
Personlig nettverk	51 %	29 %	37 %	38 %	38 %	47 %	73 %
Sosiale medier	12 %	12 %	13 %	8 %	4 %	12 %	30 %
Direkte kontakt med arbeidsgiver	29 %	28 %	27 %	27 %	33 %	30 %	36 %
Vikarbyråer/bemanningsbyrå	6 %	10 %	3 %	2 %	5 %	13 %	6 %
NAV	9 %	6 %	8 %	4 %	7 %	11 %	6 %
Bedriftspresentasjoner	0 %	1 %	5 %	0 %	0 %	6 %	3 %
Annet	3 %	1 %	1 %	4 %	1 %	8 %	12 %
N	69	98	91	99	104	97	33

Når de ulike kanalene for jobbsøking brytes ned på fakultetstilhørighet, merker vi oss spesielt at personlig nettverk er langt viktigere for KMD-kandidatene, enn for andre kandidater. Hele 73 prosent i denne gruppen har tatt i bruk sitt nettverk da de fant sin første jobb. De benytter seg også i langt større grad av sosiale medier, og er også oftere i direkte kontakt med arbeidsgiver.

Mobilitet

Tabell 34: Hvor mange jobber har du hatt etter avsluttet studium?

	0	1	2	3 eller flere	N
Det humanistiske fakultet	3 %	32 %	37 %	28 %	71
Det juridiske fakultet	0 %	45 %	44 %	11 %	98
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	0 %	69 %	20 %	11 %	91
Det medisinske fakultet	4 %	35 %	40 %	21 %	103
Det psykologiske fakultet	3 %	42 %	36 %	19 %	107
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	2 %	47 %	39 %	11 %	99
Fakultet for kunst, musikk og design	11 %	35 %	24 %	30 %	37
UiB Totalt	2 %	45 %	35 %	17 %	606

45 prosent av UiB-kandidatene har hatt én jobb etter avsluttet studium, 35 prosent har hatt to og kun et mindretall – 17 prosent – har hatt tre eller flere jobber. Det er vanligere for humanistene og kandidatene fra Fakultet for kunst, musikk og design å ha hatt flere jobber etter avsluttet studie, noe som også var tilfellet i 2018-undersøkelsen.

Tabell 35: For deg som har hatt to eller flere jobber etter avsluttede studier. Hvor lenge var du ansatt i din første stilling?

	< 2 måneder	2-6 måneder	7-12 måneder	> 12 måneder	N
Det humanistiske fakultet	16 %	37 %	19 %	28 %	43
Det juridiske fakultet	4 %	24 %	24 %	48 %	54
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	7 %	30 %	41 %	22 %	27
Det medisinske fakultet	9 %	21 %	17 %	53 %	58
Det psykologiske fakultet	5 %	17 %	33 %	45 %	58
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	11 %	22 %	28 %	39 %	46
Fakultet for kunst, musikk og design	18 %	35 %	18 %	29 %	17
UiB Totalt	9 %	25 %	25 %	41 %	303

Kandidatene med to eller flere jobber etter avsluttet studium ble spurt om hvor lenge de var ansatt i sin første jobb. Vi ser at over halvparten av humanistene og kandidatene fra Fakultet for kunst, musikk og

design kun var ansatt i 2-6 måneder i sin første jobb, mens 53 prosent av kandidatene fra Det medisinske fakultet var ansatt i mer enn 12 måneder.

Tabell 36: Hva var årsaken til at du sluttet i din første stilling?

	Fikk ny jobb	Vikariatet/engasjementet tok slutt	Ble sagt opp	Sa selv opp	N
HF	37 %	51 %	0 %	12 %	43
Jur.	77 %	8 %	0 %	15 %	53
Mat. Nat	63 %	30 %	4 %	4 %	27
Med	41 %	53 %	0 %	7 %	59
Psyk.	46 %	35 %	0 %	19 %	57
SV	55 %	40 %	2 %	2 %	47
KMD	50 %	38 %	6 %	6 %	16
UiB totalt	52 %	36 %	1 %	10 %	302

De vanligste årsakene til at man slutter i sin første stilling er enten at man fikk en ny jobb eller at vikariatet/engasjementet tok slutt. Svært få av UiB-kandidatene sluttet fordi de ble sagt opp. Det er spesielt kandidatene fra Det juridiske fakultet som sluttet fordi de fikk ny jobb.

Hjerneflukt og hjernegevinst

Tabell 37: Hjemsted før studier og arbeidssted nå

	Hjemsted før studier	Arbeidssted nå	Nettogegevinst
Viken	10,7 %	6,1 %	-4,7 %
Vestland	44,0 %	51,3 %	7,3 %
Oslo	8,5 %	18,0 %	9,5 %
Rogaland	11,3 %	8,0 %	-3,3 %
Innlandet	2,8 %	1,4 %	-1,4 %
Vestfold og Telemark	5,2 %	2,6 %	-2,6 %
Agder	3,6 %	2,3 %	-1,4 %
Møre og Romsdal	6,6 %	2,4 %	-4,2 %
Trøndelag	2,3 %	1,6 %	-0,7 %
Nordland	0,7 %	1,0 %	0,3 %
Troms og Finnmark	1,0 %	1,4 %	0,3 %
Utenfor Norge	3,3 %	4,0 %	0,7 %

Den viktigste rekrutteringsarenaen for Universitetet i Bergen, er Vestlandet: 62 prosent av kandidatene bodde i Rogaland, Møre og Romsdal eller det som nå kalles Vestland før de begynte å studere. 44 prosent bodde i (nåværende) Vestland fylke før studiene, og 51,3 prosent *arbeider* der nå – noe som gir en netto tilvekst på 7,3 prosent. Rogaland og Møre og Romsdal har på sin side et nettotap på henholdsvis -3,3 og -4,2 prosentpoeng.

Høyest nettogegevinst har Oslo, med 9,5 prosentpoeng.

Tabell 38: Har du fått arbeid på det geografiske stedet du ønsket?

	Ja	Nei	N
Det humanistiske fakultet	86 %	14 %	64
Det juridiske fakultet	93 %	7 %	98
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	84 %	16 %	89
Det medisinske fakultet	85 %	15 %	99
Det psykologiske fakultet	90 %	10 %	103
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	86 %	14 %	93
Fakultet for kunst, musikk og design	93 %	7 %	30
UiB Totalt	88 %	12 %	576

De aller fleste kandidatene, på tvers av de ulike fakultetene, svarer at de har fått seg arbeid der de ønsket. Som vi har poengtert tidligere i rapporten indikerer dette at inn- og utflyttingen til og fra Vestland fylke i stor grad er ønsket av kandidatene selv. 63 prosent av kandidatene som ikke har fått arbeid på det stedet de ønsker, oppgir at dette skyldes mangel på relevante ledige jobber for noen med deres utdanningsbakgrunn.

Studietiden

Vi vil nå gå nærmere inn på ulike spørsmål knyttet til studietiden. I denne delen av rapporten presenteres både spørsmål om bakgrunnen for studievalgene til kandidatene, vurderingen av studiet, samt ulike aktiviteter kandidatene har vært involvert i.

I Kandidatundersøkelsen ble kandidater fra Universitetet i Bergen stilt et sett med spørsmål knyttet til valg av studier og valg som ble tatt under studietiden. Førstnevnte gruppe av spørsmål ble stilt profesjonsstudenter. I denne sammenhengen er profesjonsstudent definert som kandidater med 6-årig profesjonsutdannelse innen medisin eller psykologi. I 2018-undersøkelsen ble kandidater med integrert masterprogram i odontologi eller mastergrad i rettsvitenskap fra Det juridiske fakultet også kategorisert som profesjonsstudenter. Etter ønske fra UiB er ikke dette tilfellet for årets undersøkelse. Av denne grunn er ikke tallene sammenlignbare mellom disse to undersøkelsene.

Sistnevnte gruppe av spørsmål (valg som ble tatt under studietiden) ble stilt kandidatene som ikke tok profesjonsutdannelse, inkludert kandidater med integrert masterprogram i odontologi eller mastergrad i rettsvitenskap fra Det juridiske fakultet.

Studievalg

Tabell 39: Hva var bestemmende for ditt valg av profesjonsstudium?

	Jobb/yrkesmuligheter etterpå	Lønn	Status	Få brukt gode karakterer	Venner/familie er i samme yrke/profesjon	Annet	N
Det medisinske fakultet	84 %	37 %	26 %	36 %	21 %	23 %	70
Det psykologiske fakultet	97 %	59 %	41 %	17 %	7 %	31 %	29
UiB Totalt	88 %	43 %	30 %	30 %	17 %	25 %	99

Profesjonskandidatene ble spurt om hva som var bestemmende for deres valg av profesjonsstudium. Den klart viktigste årsaken var jobb/yrkesmuligheter etterpå. 43 prosent fremhever lønn som bestemmende og en tredjedel trekker frem status. Et interessant poeng, om man sammenligner med forrige kandidatundersøkelse, er at vektleggingen av lønn har økt betydelig blant kandidater fra Det psykologisk fakultet. I 2018 var det kun 19 prosent i denne kandidatgruppen som trakk frem lønn som motivasjon for

studievalget, mens i denne undersøkelsen var det 59 prosent som oppfattet dette som bestemmende for sitt studievalg.

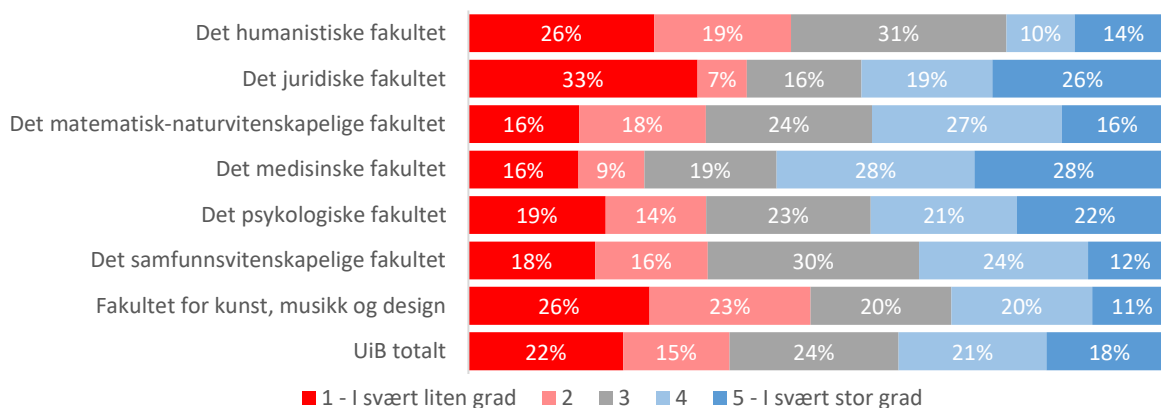
Tabell 40: Hva var målet med valgt profesjon? Å arbeide:

	I det offentlige	I privat praksis	I privat sektor forøvrig	I frivillig sektor	Annet	Ingen bestemt mening	N
Det medisinske fakultet	47 %	10 %	0 %	1 %	3 %	39 %	70
Det psykologiske fakultet	48 %	0 %	0 %	0 %	3 %	48 %	29
UiB totalt	47 %	7 %	0 %	1 %	3 %	41 %	99

Profesjonskandidatene svarte også på om målet med profesjonen var å jobbe i det offentlige, det private, osv. Nesten halvparten av de spurte, svarte at målet var å arbeide i det offentlige, mens 41 prosent svarte at de ikke hadde noen bestemt mening rundt dette spørsmålet. *Ingen* hadde som mål å arbeide i «privat sektor for øvrig», men 10 prosent av medisinskandidatene hadde som mål å opprette privat praksis.

Ikke-profesjonskandidater ble stilt et sett av spørsmål tilknyttet studietiden, og da spesielt om bachelorgraden:

Figur 48: Jeg satte sammen bachelorgraden med tanke på fremtidige jobbmuligheter. Ikke-profesjonskandidater

Blant UiB-kandidatene generelt, var andelen som sammen bachelorgraden med tanke på fremtidige jobbmuligheter omtrent like høy som andelen som ikke gjorde det. Å tenke på fremtidige jobbmuligheter i sammensetningen av bachelorgraden, er vanligst for kandidater fra Det medisinske fakultet.

ØYVIND HJØRNEVIK

Hvor	Universitetet i Bergen
Hva	Hovedfag i sosiologi
Når	2002
Bor	Bergen
Nå	Leder for arbeidsmarkedstjenester hos Beredt AS

Hvorfor valgte du å studere sosiologi?

Jeg studerte familie- og arbeidslivssosiologi, og skrev om mansrollen på slutten av 90-tallet og de endringene som mansrollen hadde opplevd som følge av fedrekvote i foreldrepermisjon. Jeg har alltid vært interessert i å se på konteksten og relasjoners påvirkning på trender i samfunnet. Det var veldig naturlig for meg å studere sosiologi. Som en del av graden studerte jeg også religionsvitenskap og jus.

Jobbet du ved siden av studiene, eller var du engasjert i andre aktiviteter?

Jeg var medlem i to studentforeninger, i næringslivsutvalget ved samfunnsvitenskapelig fakultet og i fagutvalget ved institutt for sosiologi. Jeg var også støttekontakt og ekspeditør på Gilde. Jeg har også hele tiden jobbet som gruppetreningsinstruktør.

Hvordan har disse erfaringene vært til nytte for deg i ettertid?

Jobbene i studentforeningene hadde jeg fordi jeg var opptatt av medstudenter og av arbeidslivet. Jobben på Gilde ga meg stor forståelse for å være en arbeidskar på gulvet, og en unik erfaring i den forstand at jeg kom fra et akademisk miljø. I jobben som støttekontakt lærte jeg mye om meg selv, samtidig som det var en berikelse og en påminnelse om hvor tøft enkelte kan ha det i livet. Treningsinstruktørjobben gir meg stor glede gjennom å formidle trening.

Opplevde du at det var vanskelig å få en relevant jobb?

Jobberfaringen fra studietiden ga meg ingen springbrett til karrieren. Jeg gikk fra dør til dør og var veldig frampå. Men da de spurte hva jeg kunne, så tenkte jeg «spør du meg, så spør jeg deg». Det er problemet med universitetet. Det gikk noen måneder før jeg fikk et vikariat i det som den gang het Trygdekontoret. Jeg tør påstå at det var få av mine medstudenter som var like aggressive som meg, som banket på dører og leverte CV. Etter hvert fikk jeg fast jobb i NAV, og var innom både rekruttering og kundeoppfølging i oljebransjen og som HR-leder i bygg- og anleggsbransjen, før jeg endte opp der jeg er i dag.

Hva arbeider du med i dag?

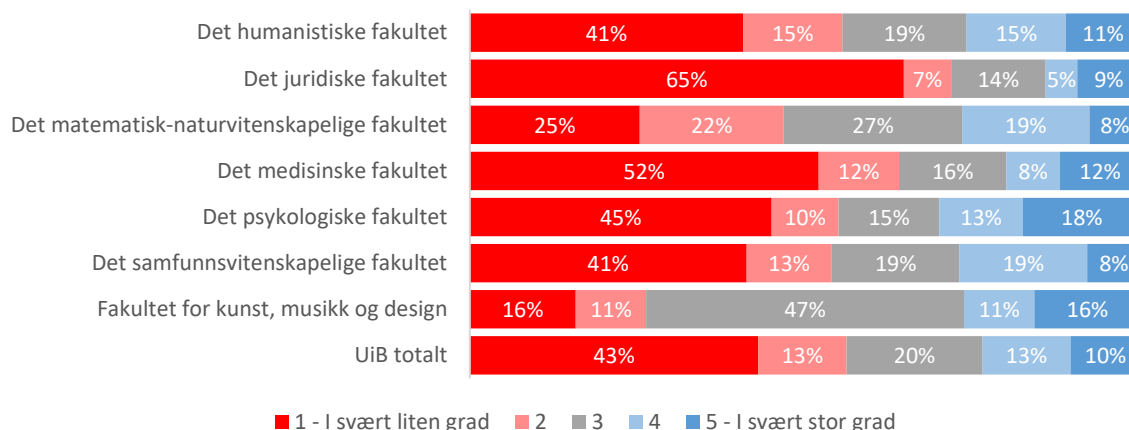
Jeg jobber som leder for arbeidsmarkedstjenester hos Beredt, en arbeidsmarkeds- og inkluderingsbedrift eid av Vestland fylkeskommune. Jeg leder en avdeling som jobber med å få vanskeligstilte mennesker inn i arbeidslivet. Vi kartlegger mennesker og finner styrkene deres. Vi tilbyr yrkesrettet fagopplæring innen flere fagfelt. En av våre primæraktiviteter er arbeidsforberedende trening, et tiltak vi får støtte fra NAV til. Vi jobber med mye av det samme som Fretex gjør.

Hvordan forberedte studiene deg på arbeidslivet?

For meg er dette er en kjepphest, det er alt for stor avstand mellom universitetsutdanningen og samfunnsbehovet. Studietiden forberedte meg ikke på hverdagen i arbeidslivet i det hele tatt. Jeg lærte å lære og å tilegne meg informasjon, men hvorvidt jeg måtte gå seks år på universitetet for å få den evnen, er jeg i tvil om. Men dette var på slutten av 90-tallet, jeg tror dagens mastergrader er mer rettet mot næringslivets behov. Nå ville jeg heller anbefalt en lederutdanning i Forsvaret, som er mye mer rettet mot arbeidslivet.

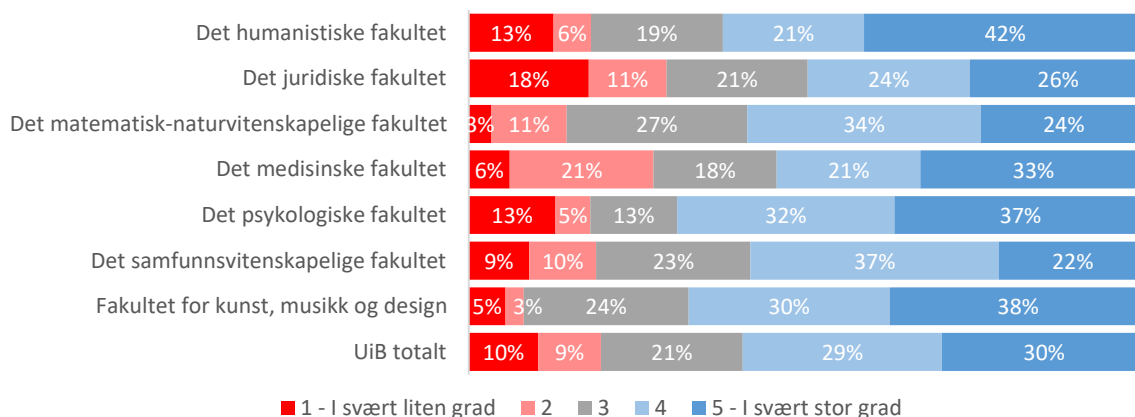

Figur 49: Fagkombinasjonen i bachelorgraden fikk konsekvenser for problemstillingen på masteroppgaven

Kandidatene som gikk videre til masterutdanning, ble spurt om fagkombinasjonen i bachelorgraden fikk konsekvenser for problemstillingen på masteroppgaven. Kun et mindretall av kandidatene mener at de kan trekke en linje mellom fagene de tok på bachelorgraden og problemstillingen på masteroppgaven deres.

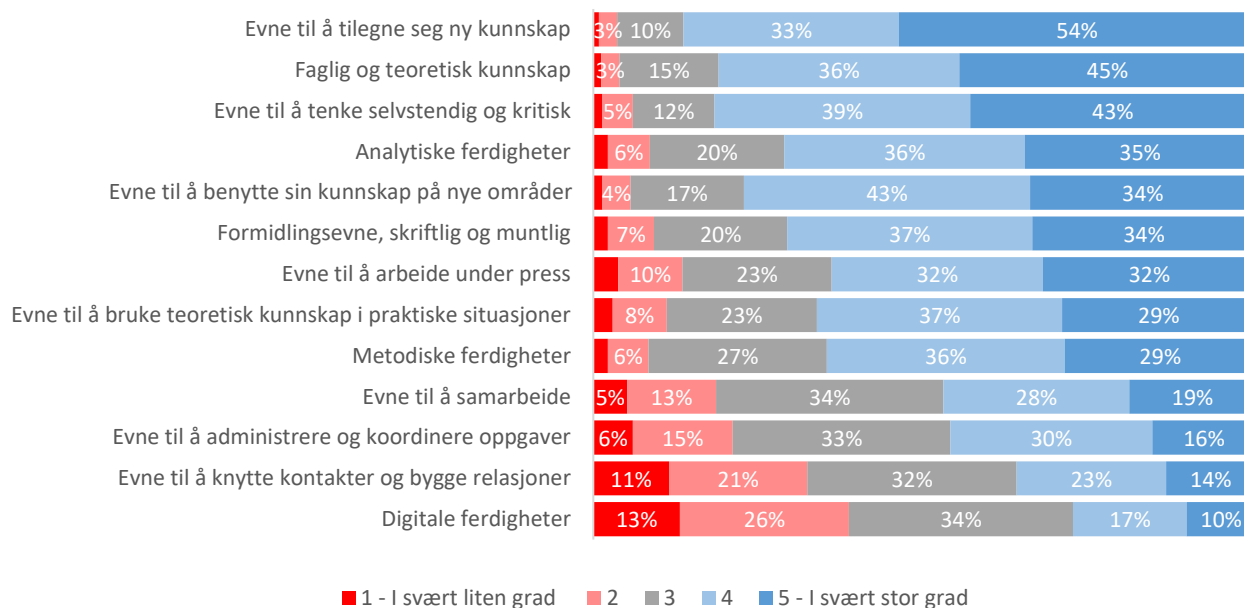
Figur 50: Valgene jeg tok i løpet av studiene har fått konsekvenser for jobb etterpå

Avslutningsvis ble kandidatene spurt om valgene de tok i løpet av studiene har fått konsekvenser for jobb etterpå. For UiB totalt sett, er det 30 prosent som svarer «i svært stor grad», og ytterligere 29 prosent valgte verdi '4' på spørsmålet. Det er med andre ord en ganske klar majoritet som mener at valg under studietiden har fått konsekvenser, av negativ eller positiv art, for jobb etter studiene.

Vurdering av studiet

Figur 51: I hvilken grad mener du utdanningen du avsluttet i 2018 har gitt deg følgende ferdigheter?

Kandidatene ble spurt om hvilke ferdigheter studiene har gitt dem. Det er en tydelig tendens til at faglige egenskaper vurderes høyt, mens mer praktiske og arbeidslivsrettede egenskaper vurderes lavere. 87 prosent opplever at studiene har gitt dem evnene til å tilegne seg ny kunnskap og rett over 80 prosent svarer at studiene har gitt dem faglig og teoretisk kunnskap, samt evne til å tenke selvstendig og kritisk. Langt færre opplever at studiene har gitt dem digitale ferdigheter, evne til å knytte kontakter, til å samarbeide eller å administrere og koordinere oppgaver.

Tabell 41: I hvilken grad mener du utdanningen du avsluttet i 2018 har gitt deg følgende ferdigheter? Fordelt på fakultet. Gjennomsnittsverdier, skala fra 1-5

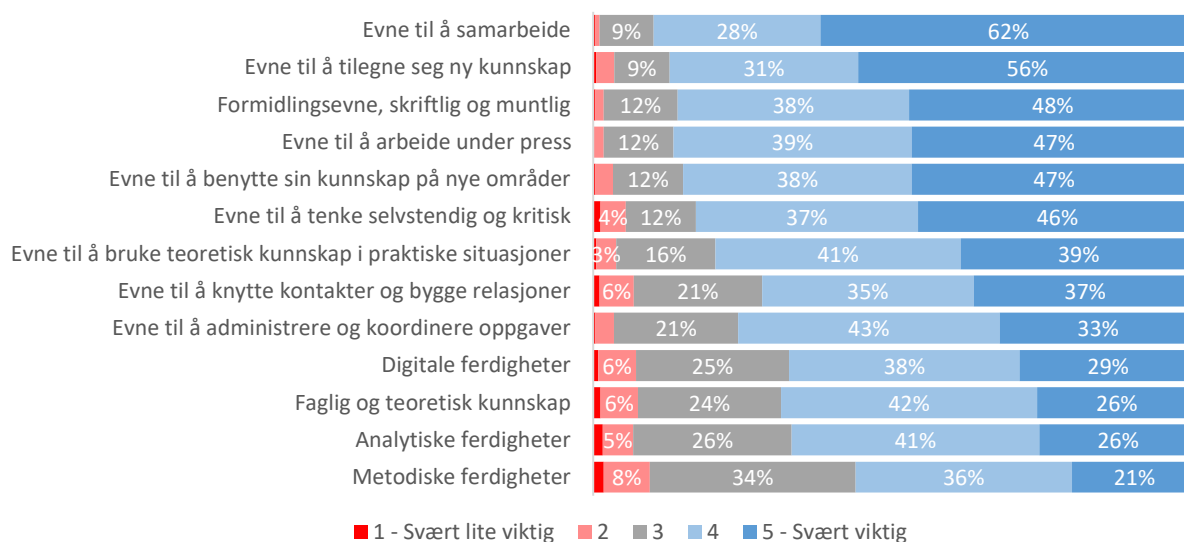
	HF	Jur.	Mat. Nat	Med	Psyk	SV	KMD	UiB totalt
Faglig og teoretisk kunnskap	4,0	4,5	4,3	4,6	4,1	3,8	3,7	4,2
Evne til å tilegne seg ny kunnskap	4,3	4,6	4,5	4,5	4,2	4,2	3,9	4,4
Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder	3,9	4,4	4,0	4,1	3,9	3,8	4,0	4,0
Formidlingsevne, skriftlig og muntlig	4,1	4,3	3,8	3,7	4,0	3,8	3,6	3,9
Analytiske ferdigheter	4,1	4,2	4,1	3,7	3,9	3,9	3,6	4,0
Metodiske ferdigheter	3,8	4,5	3,9	3,6	3,7	3,7	3,5	3,8
Digitale ferdigheter	2,7	2,6	3,5	2,8	2,7	3,0	2,8	2,9
Evne til å samarbeide	3,0	3,1	3,5	3,8	3,7	3,3	3,7	3,4
Evne til å arbeide under press	3,9	4,1	3,8	3,7	3,6	3,7	3,5	3,8
Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner	2,7	2,9	2,9	3,4	3,3	3,0	3,2	3,1
Evne til å administrere og koordinere oppgaver	3,4	3,4	3,4	3,2	3,4	3,4	3,1	3,3
Evne til å tenke selvstendig og kritisk	4,4	4,2	4,1	4,1	4,2	4,1	4,2	4,2
Evne til å bruke teoretisk kunnskap i praktiske situasjoner	3,7	3,8	3,9	4,3	3,7	3,6	3,9	3,8

Når vurderingene av hvilke ferdigheter studiene har gitt dem brytes ned på fakultetstilørighet, skiller kandidatene fra KMD seg ut, ved å nesten gjennomgående være mer kritiske til studiene enn andre kandidatgrupper. Eksempelvis er gjennomsnittsvurderingen blant KMD-kandidatene 3,7 på faglig og

teoretisk kunnskap, 0,9 poeng lavere enn hos kandidatene fra Det medisinske fakultet. Den eneste ferdigheten hvor KMD-kandidatene har høyere gjennomsnitt enn for UiB totalt, er evnene til å samarbeide.

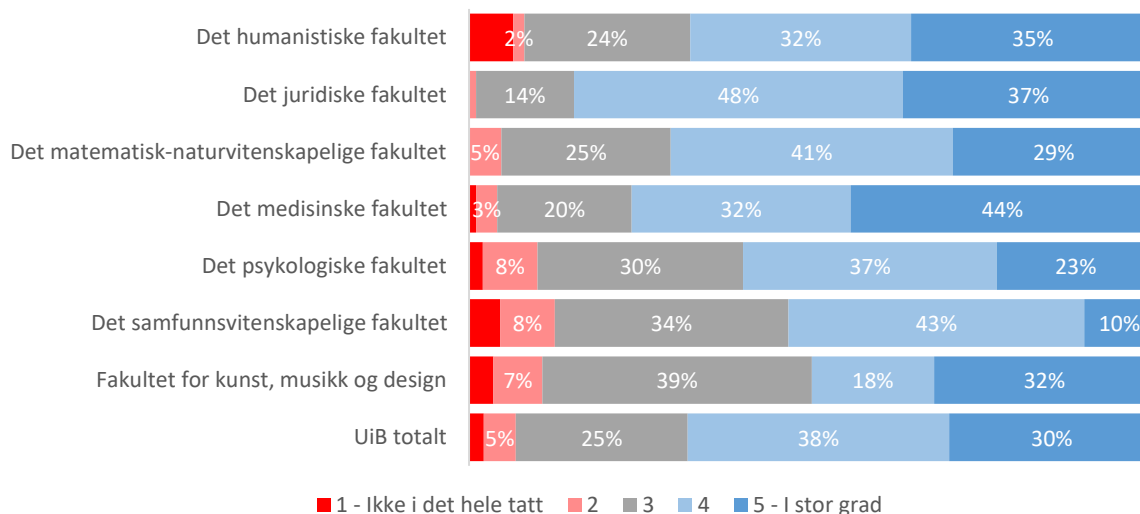
Generelt er det kandidatene fra Det juridiske fakultet og Det medisinske fakultet som er mest positive til ferdighetene studiene har gitt dem.

Figur 52: Hvilke av følgende ferdigheter tror du blir vurdert som viktig eller mindre viktig i arbeidslivet ved ansettelse?

Når kandidatene blir bedt om å vurdere hva de selv tror er viktige ferdigheter i arbeidslivet ved ansettelse, kommer evnen til å samarbeide ut som den høyest rangerte egenskapen. Som tidligere nevnt i rapporten stemmer dette med hva arbeidsgivere selv sier. Kandidatene er mindre overbevist om at akademiske ferdigheter som analytiske, metodiske og teoretiske ferdigheter, vektlegges av arbeidsgiverne.

Figur 53: I hvilken grad opplever du at utdanningen din har gitt deg tilstrekkelige kunnskaper/ferdigheter til å mestre jobben du har?

Majoriteten av kandidatene opplever at utdanningen har gitt dem de ferdighetene de trenger for å mestre jobben sin. Spesielt gjelder dette kandidater fra Det juridiske fakultet. Kandidater fra Fakultet for kunst, musikk og design og kandidater med samfunnsvitenskapelig bakgrunn, er totalt sett mest usikre på hvorvidt utdanningen har gitt dem nødvendige ferdigheter.

Tabell 42: Hva skulle du ønske du hadde mer av i studiet?

	Teori	Praksis	Utveksling	Prosjektarbeid	Savner ikke noe spesielt	Annet	N
HF	11 %	61 %	26 %	34 %	23 %	11 %	70
Jur.	1 %	87 %	7 %	21 %	8 %	8 %	98
Mat. Nat	5 %	73 %	16 %	41 %	17 %	11 %	88
Med	3 %	57 %	22 %	14 %	30 %	4 %	99
Psyk.	15 %	72 %	9 %	21 %	14 %	10 %	102
SV	3 %	83 %	17 %	51 %	6 %	13 %	94
KMD	30 %	52 %	9 %	33 %	24 %	27 %	33
UiB totalt	8 %	71 %	15 %	30 %	17 %	10 %	584

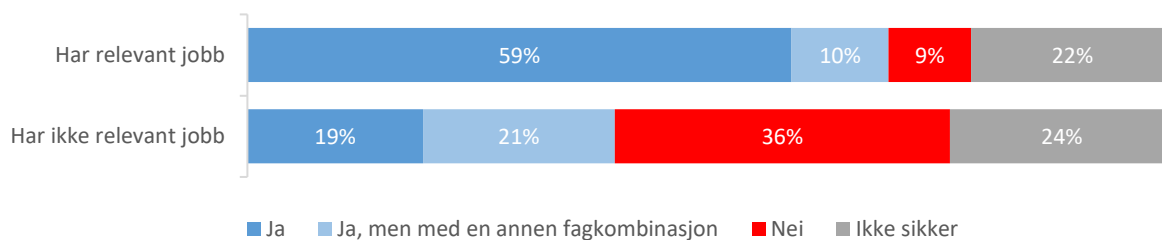
Kandidatene ble bedt om å oppgi hva de skulle ønske de hadde mer av på studiet. Både for UiB generelt, og på tvers av alle fakultet, er det mer praksis flest kandidater ønsker seg. Rett under en tredjedel forespør mer prosjektarbeid, og blant SV-kandidatene ønskes dette av over halvparten av de spurte. Kandidater fra KMD skiller seg ut ved at 30 prosent ønsker seg mer teori, mot kun 8 prosent av UiB-kandidatene generelt. Ønsket om mer teori i denne kandidatgruppen, var et poeng som også ble trukket frem i Kandidatundersøkelsen fra 2018.

Tabell 43: Vile du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag?

	Ja	Ja, men med en annen fagkombinasjon	Nei	Ikke sikker	N
Det humanistiske fakultet	39 %	19 %	11 %	31 %	74
Det juridiske fakultet	68 %	3 %	7 %	23 %	102
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	48 %	23 %	9 %	20 %	93
Det medisinske fakultet	63 %	1 %	16 %	20 %	104
Det psykologiske fakultet	56 %	10 %	14 %	20 %	107
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	41 %	20 %	19 %	21 %	102
Fakultet for kunst, musikk og design	63 %	8 %	8 %	21 %	38
UiB totalt	54 %	12 %	12 %	22 %	620

Et godt mål på hvor fornøyd kandidatene alt i alt er med studiene sine, er om de ville valgt det samme studiet dersom de skulle begynne å studere i dag. Vi ser at majoriteten (54 prosent) av UiB-kandidatene ville valgt det samme studiet på nytt. I tillegg ville 12 prosent valgt samme studium, men med en annen fagkombinasjon. Kun 12 prosent svarer kategorisk «nei» på dette spørsmålet. Andelen som svarer nei eller at de ikke er sikre, varierer mellom fakultetene, fra 42 prosent hos HF-kandidatene til 29 prosent hos KMD-kandidatene. Et interessant poeng er at KMD-kandidater er dem som i størst grad ville valgt samme studium på nytt, til tross for at dette er den gruppen som i minst grad har relevant arbeid. Generelt er det imidlertid det en klar sammenheng mellom relevant jobb og svargivingen på dette spørsmålet:

Figur 54: Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag? Fordelt på hvorvidt kandidaten har relevant jobb eller ikke.

36 prosent av kandidatene uten relevant jobb svarer at de ikke ville valgt det samme om de skulle begynne å studere i dag, mot kun 9 prosent av dem som har relevant jobb. Det er tydelig at kandidatene uten relevant jobb er mindre tilfredse med studievalget sitt, og ville valgt annerledes om de skulle begynt å studere i dag.

Tabell 44: Vurderte du å slutte før fullførte studier?

	Ja	Nei	N
Det humanistiske fakultet	22 %	78 %	73
Det juridiske fakultet	20 %	80 %	98
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	14 %	86 %	91
Det medisinske fakultet	27 %	73 %	104
Det psykologiske fakultet	16 %	84 %	107
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	24 %	76 %	101
Fakultet for kunst, musikk og design	22 %	78 %	37
UiB totalt	21 %	79 %	611

En femtedel av UiB-kandidatene vurderte å slutte før fullførte studier. For kandidater fra Det medisinske fakultet var 27 prosent inne på tanken om å slutte, mens kun 16 prosent fra Det psykologiske fakultet gjorde det samme.

Tabell 45: Hvis du vurderte å slutte før fullførte studier, hvorfor?

	Private forhold ³⁴	Manglende faglig oppfølging	Krevende studium	Vurderte å begynne på annet studium	Sosiale forhold ³⁵	Annet	N
HF	25 %	19 %	25 %	31 %	25 %	13 %	16
Jur.	5 %	5 %	55 %	60 %	20 %	0 %	20
Mat. Nat	23 %	8 %	15 %	54 %	31 %	15 %	13
Med	25 %	14 %	43 %	46 %	21 %	14 %	28
Psyk.	35 %	41 %	18 %	35 %	24 %	6 %	17
SV	42 %	21 %	17 %	38 %	25 %	17 %	24
KMD	50 %	63 %	38 %	0 %	38 %	25 %	8
UiB totalt	28 %	21 %	31 %	41 %	25 %	12 %	126

Kandidatene som vurderte å slutte før fullførte studier ble bedt om å oppgi årsakene til det, og vi ser av svargivingen at mange kandidater har oppgitt flere ulike årsaker. Den vanligste årsaken blant UiB-kandidater er rett og slett at man vurderte å begynne på et annet studie, men det er også en god del kandidater som svarer sosiale og private forhold, manglende faglig oppfølging og krevende studium.

³⁴ Følgetekst: (familiesituasjon, omsorgsansvar, økonomiske forhold, sykdom, osv.)

³⁵ Følgetekst: (fant meg ikke til rette på studiet/studiestedet)

Sistnevnte årsak er spesielt vanlig blant kandidater fra Det juridiske fakultet, hvor 55 prosent oppgir dette. Kandidatene fra KMD er på sin side opptatte av manglende faglig oppfølging, som et argument for å vurdere avslutning av studiene.

Tabell 46: For deg som sluttet å studere etter oppnådd bachelorgrad: Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har tatt en høyere grad?

	HF	Jur.	Mat. Nat	Med	Psyk.	SV	KMD	UiB total
Planla ikke en høyere akademisk grad	28 %	0 %	20 %	67 %	13 %	14 %	9 %	20 %
Det eksisterer ikke noen høyere grad i min utdanning	6 %	0 %	0 %	17 %	0 %	0 %	0 %	2 %
Kom ikke inn på mastergrad eller lignende	6 %	0 %	10 %	0 %	25 %	11 %	9 %	10 %
Fikk en jobb jeg ønsket meg	11 %	0 %	50 %	0 %	25 %	36 %	0 %	25 %
Ønsker en pause før jeg går videre med en høyere grad	22 %	0 %	10 %	17 %	13 %	22 %	27 %	20 %
Annet	28 %	0 %	10 %	0 %	25 %	17 %	55 %	22 %
N	18	0	10	6	8	36	11	89

15 prosent av UiB-kandidatene avsluttet utdanningen sin etter oppnådd bachelorgrad. Denne gruppen ble spurt om hvorfor de ikke tok høyere grad. Den vanligste årsaken er at kandidaten fikk en jobb vedkommende ønsket seg med bachelorgrad. Denne årsaken trekkes frem av en fjerdedel av UiB-kandidatene. 20 prosent svarer enten at de ikke planla å ta en høyere akademisk grad eller at de ønsket seg en pause før de går videre med studier på et høyere gradsnivå.

Aktiviteter ved siden av studiene

Tabell 47: Jobbet du eller deltok du i noen av følgende aktiviteter ved siden av studiene?

	HF	Jur.	Mat. Nat	Med	Psyk.	SV	KMD	UiB totalt
Jobbet under studiene	85 %	88 %	73 %	80 %	87 %	85 %	81 %	83 %
Hadde verv i en organisasjon	37 %	56 %	43 %	46 %	33 %	53 %	22 %	44 %
Drev med frivillig arbeid	26 %	31 %	27 %	25 %	32 %	37 %	32 %	30 %
Nei, ingen av disse	8 %	6 %	15 %	14 %	7 %	6 %	11 %	9 %
N	73	98	91	104	107	101	37	611

Aktivitetsnivået utenfor studiene er høyt blant UiB-kandidatene. 83 prosent arbeidet under studiene, 44 prosent hadde verv i en organisasjon og 30 prosent drev med frivillig arbeid. Kun 9 prosent av de spurte drev ikke med noen av disse tre aktivitetene ved siden av studiene.

Tabell 48: Tok du deler av din utdanning i utlandet, enten som del av et utvekslingsprogram eller etter eget initiativ?

	Utvexling	Eget initiativ	Nei, hadde ikke utenlandsopphold i forbindelse med studiene	N
Det humanistiske fakultet	26 %	10 %	64 %	73
Det juridiske fakultet	42 %	1 %	57 %	98
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	24 %	10 %	66 %	91
Det medisinske fakultet	34 %	7 %	60 %	104
Det psykologiske fakultet	26 %	13 %	61 %	107
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	28 %	8 %	64 %	101
Fakultet for kunst, musikk og design	19 %	22 %	59 %	37
UiB totalt	29 %	9 %	62 %	611

Til sammen tok 38 prosent av UiB-kandidatene en eller annen form for utenlandsopphold i løpet av studietiden. Dette er vanligst blant kandidater fra Det juridiske fakultet, men på dette spørsmålet er det

ikke spesielt store forskjeller mellom fakultetene. Formen på utenlandsoppholdet varierer imidlertid noe. Vi ser eksempelvis at det er langt vanligere for KMD-kandidatene å ta utenlandsopphold på eget initiativ, altså utenfor et fastlagt utvekslingsprogram.

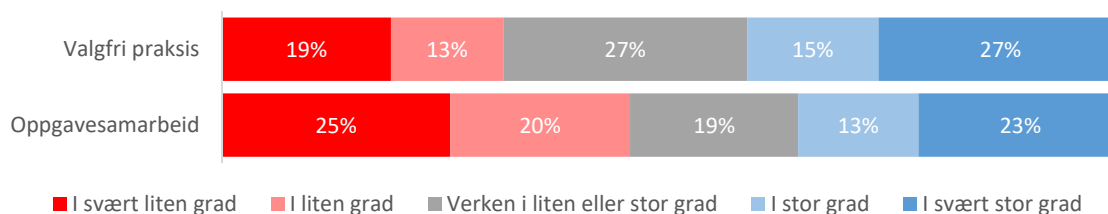
Tabell 49: Hadde du studierelatert kontakt med arbeidslivet i løpet av studietiden din?

	HF	Jur.	Mat. Nat	Med	Psyk.	SV	KMD	UiB totalt
Ja, obligatorisk praksis	36 %	0 %	13 %	82 %	64 %	4 %	43 %	34 %
Ja, valgfri praksis/praksisemne, hospitering i bedrift/virksomhet	7 %	9 %	7 %	12 %	7 %	9 %	8 %	8 %
Ja, trainee, internship (jobb i bedrift/virksomhet)	1 %	37 %	2 %	0 %	2 %	3 %	0 %	7 %
Ja, oppgavesamarbeid med virksomhet (prosjektoppgave, bachelor-/masteroppgave, semesteroppgave)	4 %	12 %	16 %	10 %	21 %	16 %	0 %	13 %
Ja, faglig relevant sommerjobb/deltidsjobb	12 %	27 %	32 %	63 %	34 %	18 %	22 %	31 %
Ja, annet, noter:	4 %	6 %	4 %	3 %	4 %	6 %	24 %	6 %
Nei, ingen studierelatert kontakt med arbeidslivet	49 %	41 %	53 %	10 %	22 %	55 %	22 %	36 %
N	73	98	91	103	107	101	37	610

Kandidatene ble spurt om å oppgi om, og hva slags former for, studierelatert kontakt med arbeidslivet de hadde i løpet av studietiden sin. 36 prosent av kandidatene hadde ingen form for studierelatert kontakt med arbeidslivet. Dette gjelder spesielt kandidater fra SV og Mat.Nat, hvor tilsvarende andel er over 50 prosent. Kandidater fra Det medisinske fakultet har på sin side svært mye arbeidslivskontakt, men dette skyldes høy deltakelse i obligatorisk praksis, samt mulighetene for faglig relevant sommerjobb/deltidsjobb. Vi kan anta at dette tallet trekkes opp av kandidater som har tatt legeutdanning.

Forholdsvis få kandidater har hatt valgfri praksis, oppgavesamarbeid eller trainee/internship-stillinger under studietiden. På sistnevnte kontaktform skiller imidlertid kandidater fra Det juridiske fakultet seg ut, ved at 37 prosent har hatt internship i løpet av studietiden.

Figur 55: I hvilken grad bidro den valgfrie praksisen eller oppgavesamarbeidet til at du fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift)?

Kandidater som fikk anledning til å ha valgfri praksis eller oppgavesamarbeid med arbeidslivet, ble spurt om dette bidro til at de fikk en konkret jobb. 36 prosent mener at oppgavesamarbeid i stor eller svært stor grad bidro til at de fikk en konkret jobb, mens 42 prosent mener at den valgfrie praksisen bidro til det samme.

Kandidater som har avsluttet videre studier

I dette avsluttende delkapittelet, presenterer vi spørsmål om videre studieløp etter oppnådd grad i 2018.

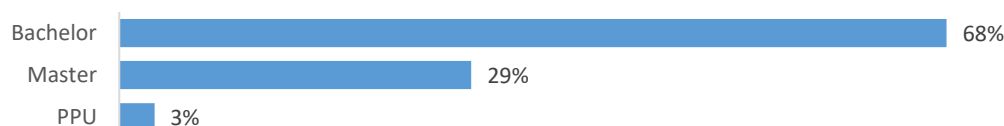
Noen kandidater fortsatte å studere etter at de oppnådde grad i 2018. Dersom denne videre utdanning var avsluttet på undersøkelsestidspunktet, ble disse kandidatene stilt et sett av oppfølgings spørsmål om hva slags grads nivå denne utdanningen var på og innenfor hvilket felt.

Tabell 50: Kandidater som har fortsatt å studere, men nå avsluttet – fordelt på fakultet

	Andel totalt	Andel innenfor fakultet	N
Det humanistiske fakultet	18 %	31 %	38
Det juridiske fakultet	1 %	2 %	2
Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet	28 %	35 %	59
Det medisinske fakultet	5 %	8 %	10
Det psykologiske fakultet	15 %	21 %	31
Det samfunnsvitenskapelige fakultet	27 %	29 %	57
Fakultet for kunst, musikk og design	5 %	21 %	11
UiB	100 %	22 %	208

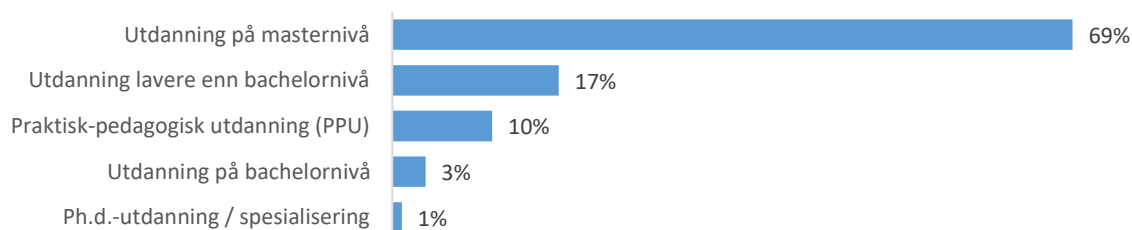
Vi ser at det er forskjeller mellom kandidater fra ulike fakultet med hensyn til hvor stor andel som valgte å studere videre (tabell 53). Andelen som valgte å studere videre er størst ved Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet, mens svært få ved de «profesjonsrettede» fakultetene, Det juridiske fakultet og Det medisinske fakultet valgte å gjøre det samme.

Figur 56: Kandidater som har fortsatt å studere, men nå avsluttet – fordelt på grad

Majoriteten av kandidatene som fortsatte med studier etter 2018, har bygget videre på en avlagt bachelorgrad. 29 prosent av dem som fortsatte å studere avla mastergrad i 2018.

Figur 57: Du svarte at du har studert videre etter oppnådd grad i 2018. På hvilket nivå var den videre utdanningen du tok?

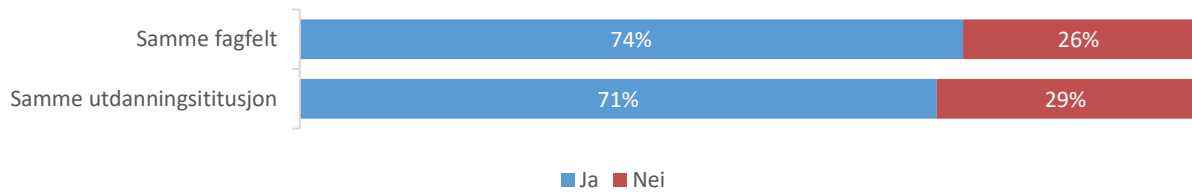

Det vanligste er å gå videre med utdanning på masternivå. Denne gruppen inkluderer både bachelorkandidater som går videre med masterutdanning, og masterkandidater som begynner på et nytt mastegrads løp. 17 prosent svarer at de har tatt utdanning lavere enn bachelornivå, dette kan for eksempel være årsstudium eller andre kurs av begrenset varighet. 10 prosent har tatt PPU.

87 prosent av kandidatene som svarte at de hadde tatt videre utdanning på masternivå, svarer at de har oppnådd en mastergrad, mens 71 prosent som tatt bachelorgrad oppgir at de har oppnådd en bachelorgrad gjennom videre utdanning.

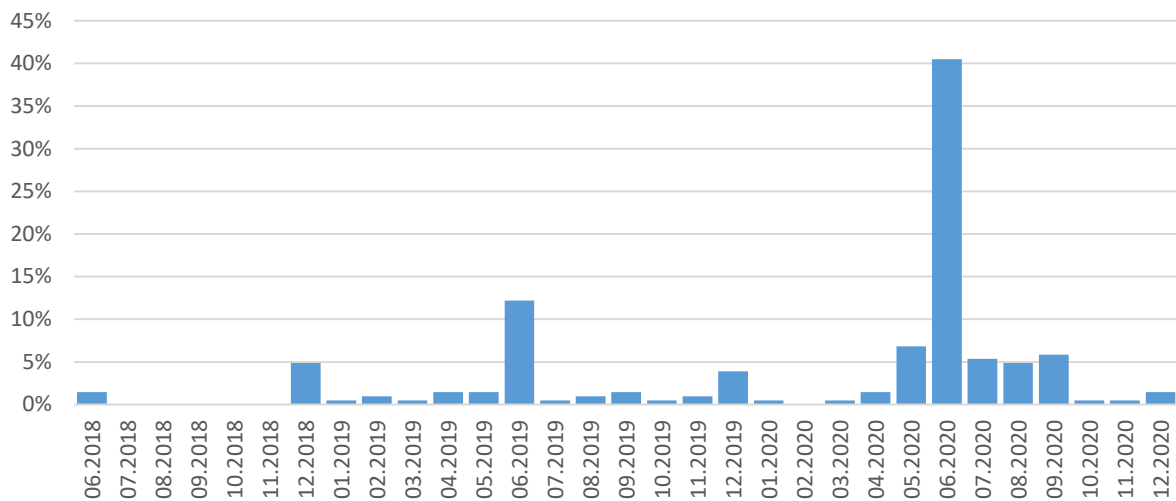

Figur 58: Er utdanningen innenfor samme fagfelt og ved samme utdanningsinstitusjon som utdanningen du ferdigstilte i 2018?

De aller fleste kandidatene som har studert videre, har fortsatt innenfor samme fagfelt, og har tatt denne utdanningen ved UiB.

Figur 59: Når avsluttet du dine videre studier?

Kandidatene som har tatt videre utdanning ble også bedt om å oppgi når de avsluttet sine studier. Nesten halvparten svarer at de ble ferdige i juni 2020. For de fleste vil dette si to år etter at de avsluttet studiene i 2018.

ROMY ORTIZ

Hvor Universitetet i Bergen
Hva Mastergrad i geografi
Når 2007
Bor Oslo
Nå Rådgiver/Fagansvarlig for urbant landbruk,
Bymiljøetaten i Oslo kommune

Foto: Oslo kommune, Emil Bæk Holland

Hvorfor valgte du å studere geografi?

Jeg hadde lyst til å lære om sammenhengen mellom natur og samfunn, og hadde interesse for å studere noe miljørelatert. Jeg hadde vært innom administrasjon og organisasjonsvitenskap, men det ble for mye politikk. Jeg var på feltarbeid i India i forbindelse med masteroppgaven, som handlet om langtidseffekter av norsk bistand og fiskeriutvikling og fattigdomsreduksjon i India. Jeg reiste også på utveksling til Costa Rica, i forbindelse med at jeg tok mellomfag i spansk.

Hvordan forberedte studiene deg på arbeidslivet?

Jeg føler ikke tematikken var avgjørende for min karriere senere, men prosessene og å dra på feltarbeid var veldig nyttig. Jeg visste ikke om landsbyen jeg dro til eksisterte eller ikke, jeg måtte skaffe tolker og finne ut av veldig mye selv. Når jeg har begynt i nye jobber, har jeg selv måtte ta initiativ. Jeg har lært å ta ansvar selv og ikke sitte å vente på at ting skal komme til meg. Veien blir til mens man går. Det er jo få som jobber med akkurat det masterteamet man skrev om. Det er mer prosessen som er viktig å ha vært med på. Det å koble teori og praksis sammen, og å være på feltarbeid er noe av kjekkeste jeg har gjort. Det var virkelig ut av komfortsonen, og skal man ut av komfortsonen, så er det en veldig riktig fase av livet å utsette seg selv for noe sånt. Som utvekslingsstudent lærer man å tilpasse seg en ny kultur og en ny måte å studere på. Man blir selvstendig på en helt annet måte ved å bo i et nytt land.

Jeg var også seminarleder, en veldig fin erfaring å ha med seg, som jeg anbefaler. Ved siden av studiene var jeg frivillig i Framtiden i våre hender og i Røde Kors. I Framtiden i våre hender fikk jeg et nettverk innenfor temaer som interesserte meg, klima og miljø.

Opplavde du at det var vanskelig å få en relevant jobb?

Jeg gjorde det altså. Jeg begynte å søke jobber jeg mente jeg hadde kompetanse til basert på masteroppgaven, men jeg fikk ikke napp. Da var det fint at jeg fikk tilbud om å jobbe som forskingsassistent på instituttet. Drømmejobben lå ikke i tematikken på masteren, og jeg bestemte meg for at jeg når jeg ikke ville inn i akademia, så måtte jeg gå litt stien opp. Jeg ville prøve å komme tilbake til sporet med å jobbe med byer og det grønne. Det er tøft å være nyutdanna, man ser for seg hvor man har lyst til å være, men man må ta ett steg av gangen. Om man ikke får drømmejobben med en gang, så er det viktig å holde motet oppe og bare kjøre på og få seg jobberfaring, samtidig som man ikke gir opp det ønsket man har.

Jeg fikk etter hvert jobbe som frilanser ved Senter for byøkologi og Geitmyra matkultursenter for barn. Sammen med Senter for byøkologi fikk jeg mulighet til å søke prosjekter i den retningen jeg ville tilbake til. Jeg tok også praktisk-pedagogisk utdanning (PPU), men fikk samtidig jobb i bydel Stovner med områdeløftet. Ett år senere ringte Geitmyra, de hadde en treårig prosjektstilling som prosjektkoordinator. Ved Geitmyra jobbet vi for at flere barn skal lære hvor maten kommer fra og bli glad i god mat, og hovedoppgaven min var å gjøre tilbudet tilgjengelig for flest mulig barn og å involvere flere brukergrupper.

Hva arbeider du med i dag?

Jeg koordinerer arbeidet som Oslo kommune har ansvar for innenfor urbant landbruk. Jeg har lenge vært opptatt av det grønne i byen. Urbant landbruk handler om dyrking og matproduksjon, og en viktig sosial side er å skape møteplasser. I Oslo har arbeidet vært ildsjelbasert, men nå er kommunen på plass med en strategi. Jeg koordinerer arbeidet med å nå målene i strategien.

Kapittel 5:

Kandidater fra Høgskulen på Vestlandet

Høgskulen på Vestlandet (HVL) ble etablert 1. januar 2017 gjennom en sammenslåing av Høgskolen i Bergen (HiB), Høgskulen i Sogn og Fjordane (HiSF) og Høgskolen Stord/Haugesund (HSH). I 2020 hadde HVL om lag 15 200 studenter fordelt på fem campuser, i henholdsvis Førde, Sogndal, Bergen, Stord og Haugesund.

HVL har et bredt studietilbud på i alt 139 gradsprogram og tilbyr alt i fra årsstudium til bachelor-, master- eller doktorgrad. Høgskolen har en tydelig profesjons- og arbeidslivsrettet profil.

Siden 2018 har HVL en faglig organisering med fire fakultet og 17 institutt: Fakultet for helse- og sosialvitenskap (FHS), Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap (FIN), Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett (FLKI) og Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap (FØS).

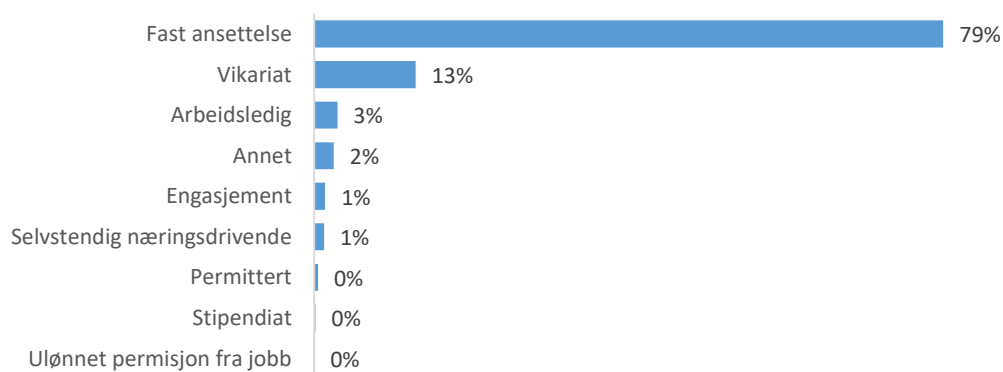
Årets undersøkelse tar utgangspunkt i dagens organisasjonsstruktur, til forskjell fra forrige undersøkelse hvor strukturen fra 2016 lå til grunn. Dette innebærer at resultatene – på fakultetsnivå – ikke vil være direkte sammenlignbare med resultatene fra 2018-utgaven av Kandidatundersøkelsen. Av den grunn vil vi i liten grad ha et tilbakevendende blikk i dette kapittelet, foruten enkelte hovedtrekk for visse kandidatgrupper og HVL som helhet.

Kandidatenes arbeidslivstilknytning

Tilpasning til arbeidslivet

Figur 60: Hva er din hovedbeskjeftigelse?

79 prosent av kandidatene fra Høgskulen på Vestlandet har fast ansettelse. 3 prosent er arbeidsledige og under 1 prosent er permittert. 13 prosent oppgir at de har et vikariat.

Tabell 51: Hva er din hovedbeskjeftigelse? Fordelt på fakultet

	Fast ansettelse	Vikariat	Engasjement	Stipendiat	Ulønnet perm. fra jobb	Selvstendig næringsdrivende	Arbeidsledig	Annet	Permittert	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	79 %	16 %	1 %	0 %	0 %	2 %	1 %	1 %	0 %	217
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	78 %	5 %	2 %	0 %	0 %	2 %	6 %	5 %	2 %	130
Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett	77 %	16 %	1 %	0 %	0 %	0 %	2 %	3 %	0 %	261
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	89 %	4 %	2 %	0 %	0 %	0 %	4 %	0 %	0 %	45
HVL totalt	79 %	13 %	1 %	0 %	0 %	1 %	3 %	2 %	0 %	654

Brutt ned på fakultetsnivå finner vi finner vi visse forskjeller. Vi ser at andelen arbeidsledige og permitterte er høyest for Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap og lavest ved Fakultet for helse- og sosialvitenskap.

Andelen med fast ansettelse er høyest ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap, mens kandidater ved Fakultet for helse- og sosialvitenskap og Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett i større grad er ansatt i vikariater.

Sammenlignet med 2018-utgaven ser vi en betydelig nedgang i andelen arbeidsledige innenfor ingeniør- og naturvitenskap.³⁶

Tabell 52: Jobber du heltid eller deltid?

	Heltid	Deltid	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	81 %	19 %	211
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	94 %	6 %	121
Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett	91 %	9 %	243
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	98 %	3 %	40
HVL	88 %	12 %	616

De aller fleste HVL-kandidater jobber heltid, men 12 prosent er ansatt på deltid. Andelen deltidsansatte er høyest ved Fakultet for helse- og sosialvitenskap.

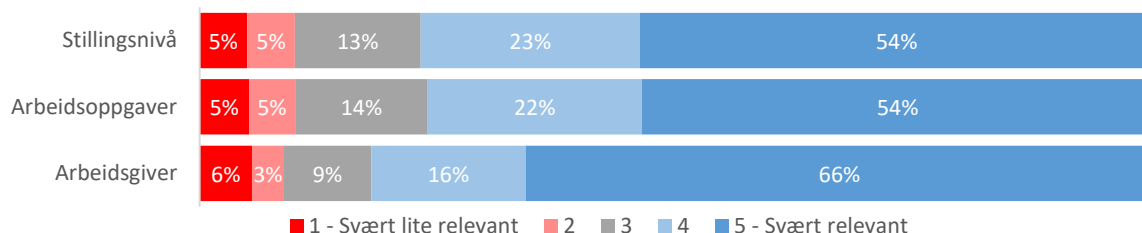
Tabell 53: Vil du si det er frivillig eller ufrivillig at du jobber deltid?

	Frivillig	Ufrivillig	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	51 %	49 %	41
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	43 %	57 %	7
Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett	64 %	36 %	22
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	0 %	100 %	1
HVL	54 %	46 %	71

Under halvparten av HVL-kandidatene som jobber deltid oppgir at dette er ufrivillig. Merk imidlertid at dette gjelder relativt få personer per fakultet.

³⁶ I 2018 oppga 18 prosent av kandidatene ved HiSF - Avdeling for ingeniør- og naturfag at de var arbeidsledige.

Figur 61: Hvor relevant vurderer du din nåværende jobbsituasjon i forhold til utdanningen? Når det gjelder:

Over halvparten av HVL-kandidatene opplever at stillingsnivået og arbeidsoppgavene de har er svært relevant i forhold til utdanningen sin, og en enda høyere andel mener de har en arbeidsgiver som er relevant.

Tabell 54: Alt i alt, hvordan opplever du din nåværende jobbsituasjon?

	Har ikke relevant jobb	Har relevant jobb	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	5 %	95 %	213
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	16 %	84 %	122
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	10 %	90 %	246
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	13 %	88 %	40
HVL totalt	10 %	90 %	622

Når kandidatene blir bedt om å ta en helhetlig vurdering av nåværende jobbsituasjon, ser vi at de aller fleste mener de har en relevant jobb. Andelen som opplever at de ikke har en relevant jobb, er høyest ved Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap.

Tabell 55: Andelen med relevant jobb per antall aktiviteter

Antall aktiviteter	Har ikke relevant jobb	Har relevant jobb	N
0	15 %	85 %	179
1	7 %	93 %	210
2	9 %	91 %	164
3	10 %	90 %	52
4	0 %	100 %	14
5	0 %	100 %	2
6	0 %	100 %	1

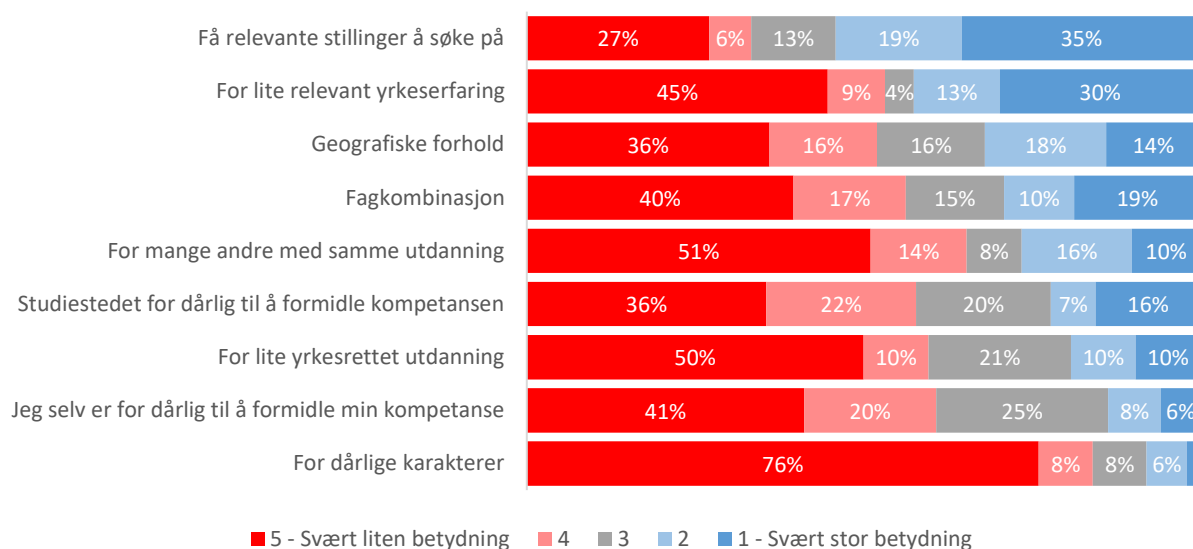
Vi ser en tendens i retning av at kandidater som har vært engasjert i en eller flere aktiviteter utenfor studiene i større grad har relevant jobb, selv om sammenhengen ikke kan sies å være lineær. Dersom vi sammenligner kandidater som har engasjert seg i én eller flere aktiviteter under studietiden, finner vi at andelen med relevant jobb er 7 prosentpoeng høyere enn de som ikke var engasjert i noen aktivitet. Den samme tendensen gjør seg gjeldende også når vi bryter tallene ned på fakultet.

Tabell 56: For deg som har relevant arbeid: Hvor lang tid tok det fra du avla din siste eksamen til du fikk tilbud om din første relevante jobb?

	Fikk jobb før jeg var ferdig med eksamen	0-3 mnd	4-6 mnd	7-12 mnd	1-2 år	Mer enn 2 år	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	67 %	21 %	8 %	2 %	3 %	1 %	200
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	50 %	19 %	14 %	11 %	5 %	1 %	103
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	64 %	29 %	3 %	1 %	1 %	1 %	218
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	54 %	23 %	11 %	6 %	6 %	0 %	35
HVL totalt	62 %	24 %	7 %	3 %	3 %	1 %	557 ³⁷

HVL-kandidatene med relevant jobb ble spurt om hvor lang tid det tok å få sin første relevante jobb. Godt over halvparten (62 prosent) fikk jobb allerede før de var ferdige med avsluttende eksamen, og ytterligere 24 prosent fikk jobb innen tre måneder. I alt fikk dermed 86 prosent av kandidatene jobb innen 3 måneder etter avsluttet studium. Kandidater ved Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap brukte noe lengre tid før tid de fikk tilbud om sin første relevante jobb.

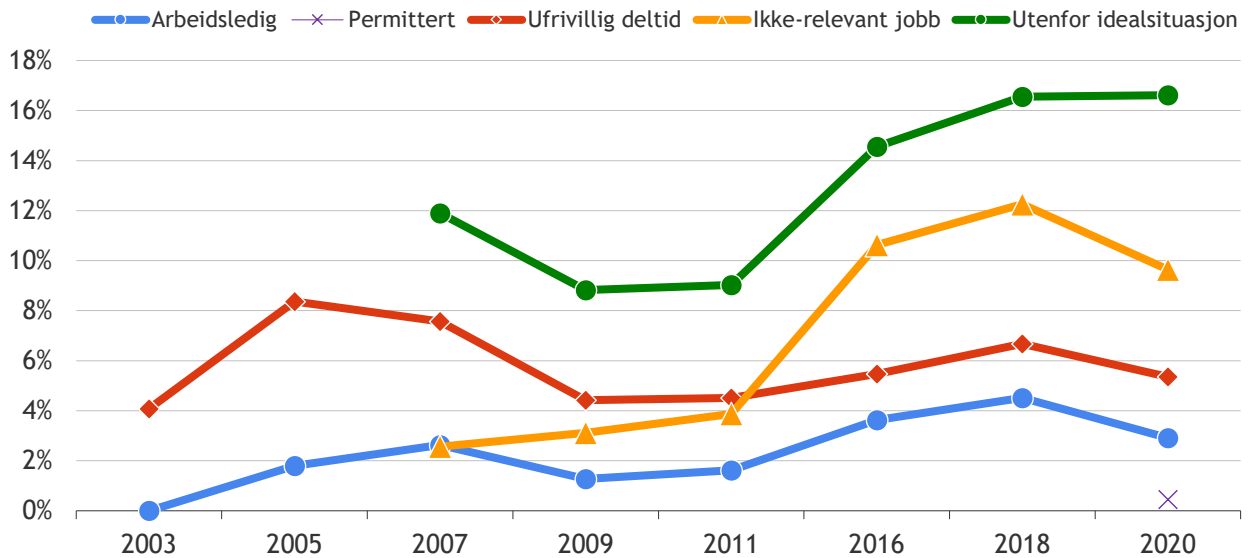
Figur 62: For deg som ikke har relevant arbeid i nåværende arbeidssituasjon: Hvor stor betydning mener du følgende forhold har hatt for at du ikke har relevant jobb?

Når kandidatene uten relevant arbeid blir bedt om å vurdere ulike årsaker til dette, er det mangelen på relevante stillinger som trekkes frem av flest. Det er også flere som fremhever at de selv har for lite relevant yrkeserfaring. Nær en tredjedel oppgir også geografiske forhold og fagkombinasjon som betydningsfulle årsaker. Sammenlignet med 2018-undersøkelsen er det langt færre som oppgir at det er «for mange med samme utdanning» som en betydningsfull faktor. Dette kan indikere at kandidatene ikke opplever konkurransen som like hard, sammenlignet med tidligere. Svært få trekker frem dårlige karakterer som en del av forklaringen.

³⁷ Én kandidat, som har tatt en «selvalgt bachelorgrad», er ikke tilknyttet et bestemt fakultet. Dermed kan det være et avvik mellom antall kandidater på tvers av fakultet og for HVL totalt.

Figur 63: Tilpasning til arbeidsmarkedet. Tidsserie 2003-2020

Tidsserien frem til 2016 viser HiB-kandidatenes tilpasning til arbeidsmarkedet over tid, mens tallene fra 2018 inkluderer samtlige HVL-kandidater. Dette betyr at sammensetningen av kandidater (faglig og organisatorisk) har endret seg en del over tid.

Figuren viser en positiv utvikling fra 2007 frem til 2011, men med en klar negativ utvikling i 2016 på alle parametere – og da spesielt på andelen uten relevant jobb. Trenden fortsatte inn i 2018, hvor andelen utenfor idealsituasjonen økte til over 16 prosent. I 2020 ser vi det er en moderat nedgang på samtlige enkeltparametere – arbeidsledighet, ufrivillig deltid og ikke relevant jobb – mens andelen utenfor idealsituasjonen ligger omtrent flatt, på 16,6 prosent.

Denne utviklingen kan ved første øyekast fremstå lite intuitiv, da man kanskje ville forvente at den grønne linjen også ville bevege seg nedover, sammen med underliggende indikatorer. Forklaringen ligger imidlertid i indeksens (ikke-vektede) binære konstruksjon, hvor kandidaten anses utenfor idealsituasjonen dersom hvilken som helst av indikatorne er sanne. Det er riktignok ikke mulig å eksempelvis være både arbeidsledig og ha en ikke-relevant jobb, men det er fullt mulig å ha en ikke-relevant jobb og samtidig arbeide ufrivillig deltid. Nettopp dette overlappet var betydelig høyere i 2018 – 16 prosent blant de utenfor idealsituasjonen – sammenlignet med 6 prosent i 2020. Objektivt sett er dermed trenden mer positiv enn «topplinjeindikatoren» isolert sett gir uttrykk for.

Andelen utenfor idealsituasjonen er høyest blant kandidater ved Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap (20,9 prosent) og Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap (19 prosent). Til sammenligning er andelen 15,8 prosent ved Fakultet for helse- og sosialvitenskap og 14,7 prosent ved Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett.

Sektor og bransjetilknytning

Tabell 57: Innen hvilken sektor er din nåværende stilling?

	Offentlig sektor	Privat sektor	Organisasjon	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	87 %	11 %	2 %	210
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	26 %	73 %	1 %	120
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	68 %	29 %	2 %	243
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	33 %	68 %	0 %	40
HVL	64 %	34 %	2 %	614

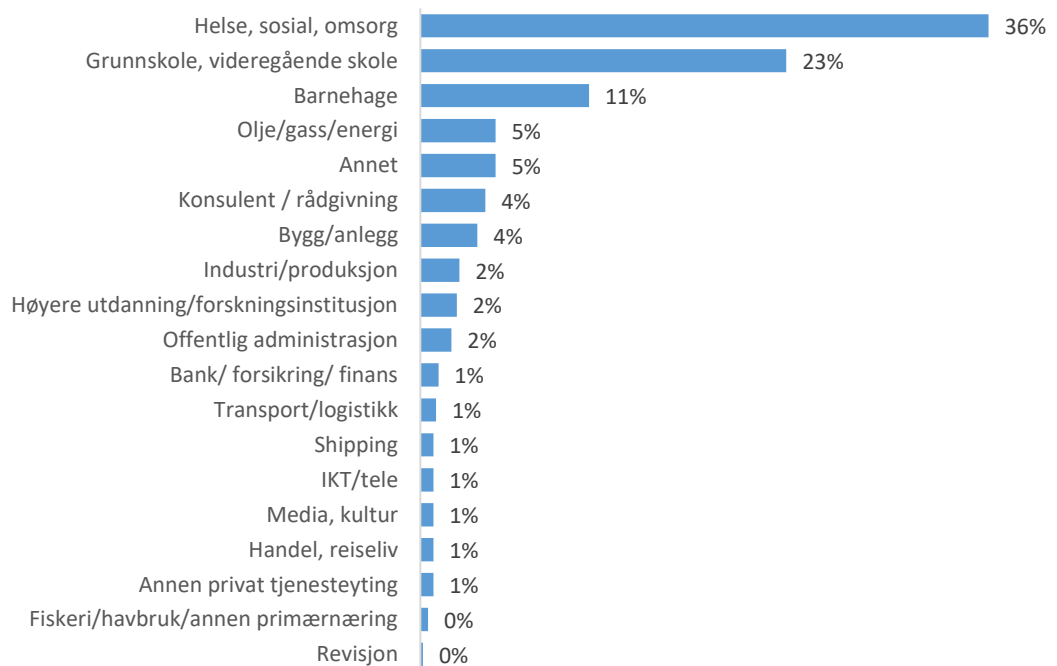
Majoriteten av HVL-kandidatene arbeider innenfor offentlig sektor. Vi ser imidlertid at det er betydelige forskjeller mellom kandidater med ulik faglig bakgrunn. Mens 87 prosent av kandidatene med helsefaglig utdanning arbeider i offentlig sektor, er tilsvarende andel 26-33 prosent for kandidater med teknisk eller økonomisk/samfunnsvitenskapelig utdanningsbakgrunn. Det er få som arbeider i organisasjoner, på tvers av fakultetene.

Tabell 58: Innen hvilken sektor er din nåværende stilling? Fordelt på kjønn

	Offentlig sektor	Privat sektor	Organisasjon	N
Mann	46 %	52 %	2 %	170
Kvinne	71 %	27 %	2 %	444

De overordnede tallene for HVL viser en klar kjønnsdimensjon i sektortilknytning. 71 prosent av de kvinnelige HVL-kandidatene arbeider i det offentlige, mot 46 prosent av mennene. Dette handler imidlertid i stor grad om utdanningsbakgrunn. Totaltallene preges av at antallet menn som tar ingeniør- og økonomifagutdannelse er høyt, og dette er en utdanningsgruppe som i overveiende grad får arbeid innenfor privat sektor.

Figur 64: Innen hvilket område er din nåværende jobb?

36 prosent av HVL-kandidatene arbeider innen helse, sosial og omsorg, mens 23 prosent arbeider i skoleverket. 11 prosent arbeider i barnehage. Kandidater med bakgrunn fra Fakultet for helse- og sosialvitenskap og Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett er i stor grad er konsentrert innenfor henholdsvis helse/sosial/omsorg og skoleverket/barnehage. Til sammenligning er det langt større variasjon blant kandidater ved Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap og Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap.

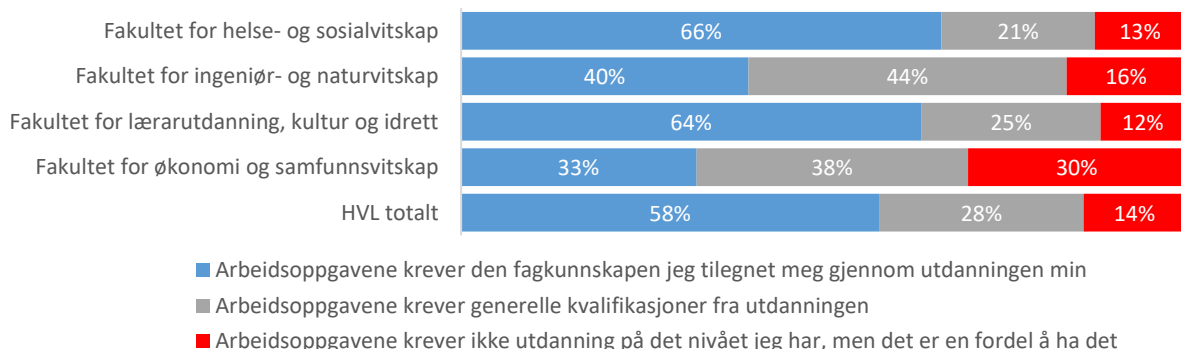
Kandidatens viktigste funksjoner/oppgaver

Figur 65: Hva mener du er de viktigste funksjonene/oppgavene i jobben din?

Funksjonene/oppgavene de enkelte kandidatene utfører er naturlig nok avhengig av utdanningsbakgrunn. Samlet sett ser vi at 44 prosent av HVL-kandidatene arbeider med undervisning, opplæring eller pedagogisk arbeid. En god andel har også med pleie/pasientkontakt eller rådgivning/veiledning som sine viktigste funksjoner i sin jobb.

Figur 66: Hvordan opplever du sammenhengen mellom utdanningen din og din nåværende jobb?

Over halvparten av HVL-kandidatene (58 prosent) oppgir at den nåværende jobben deres krever den fagkunnskapen de har tilegnet seg gjennom studiene. Kun 14 prosent mener jobben ikke krever den utdanningen de har tatt. Her er det imidlertid store forskjeller mellom fakultetene. Igjen finner vi en forskjell mellom helse/sosial og lærerutdanning, som i større grad opplever at arbeidsoppgavene de utfører

krever fagkunnskapen fra utdanningen, mens kandidater med teknisk/økonomisk/samfunnsvitenskapelig bakgrunn i noe større grad opplever at arbeidsoppgavene krever generelle kvalifikasjoner fra utdanningen.

Årslønn

Kandidatene ble bedt om å oppgi sin ordinære brutto årslønn før skatt i sin nåværende stilling, ikke inkludert bonus, goder eller andre ekstrainntekter. Tabellen under er basert på heltidsansatte. Vi presenterer både (aritmetisk) gjennomsnittsinntekt, medianinntekt og standardavvik. Høye standardavvik indikerer høye inntektsforskjeller mellom kandidatene.

Tabell 59: Kandidatenes årslønn

	Gjennomsnitt	Median	Standardavvik	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	533 578	450 000	609 973	170
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	532 803	525 000	107 156	114
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	546 821	500 000	444 171	221
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	549 664	540 000	106 541	39
HVL totalt	540 069	500 000	445 493	545

Den gjennomsnittlige HVL-kandidaten tjener 540 069 kroner i året. De gjennomsnittlige lønnsforskjellene mellom de ulike utdanningsgruppene er små. Vi merker oss at det er betydelig høyere standardavvik innenfor kandidater med bakgrunn fra Fakultet for helse- og sosialvitenskap og Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett, noe som indikerer at det er store forskjeller i inntektsnivå mellom kandidater med samme fagbakgrunn.

Fra studier til jobb – søkeprosessen og arbeidslivsmobilitet

Tabell 60: Når begynte du å søke jobb?

	Før siste semester	I løpet av siste semester	0-3 måneder etter avsluttet utdanning	Mer enn 4 måneder etter avsluttet utdanning	Fikk jobb uten å søke	Ikke sikker/ Husker ikke	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	16 %	47 %	11 %	1 %	20 %	4 %	210
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	18 %	45 %	15 %	8 %	9 %	5 %	130
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	18 %	46 %	9 %	2 %	19 %	6 %	244
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	20 %	49 %	7 %	2 %	15 %	7 %	41
HVL total	17 %	46 %	11 %	3 %	17 %	5 %	626

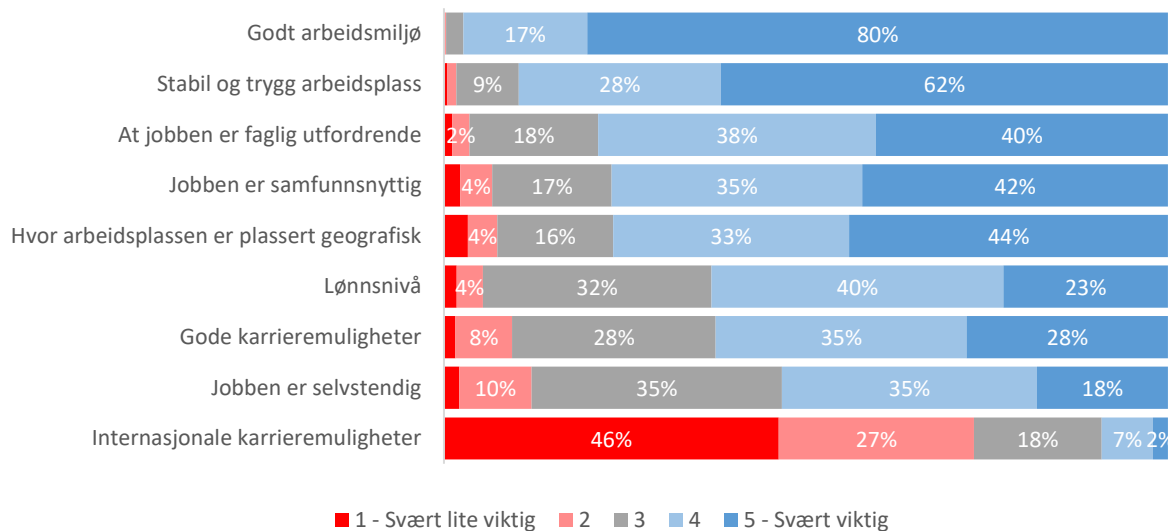
Majoriteten av HVL-kandidatene starter med jobbsøkingprosessen før (17 prosent) eller i løpet av (46 prosent) siste semester. 17 prosent fikk jobb uten å søke, mens til sammen 14 prosent av kandidatene ikke begynte å søke før etter avsluttet utdanning. Kandidater med bakgrunn fra Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap er noe senere ute med å søke, sammenlignet med andre kandidater, og færre får samtidig jobb uten å søke.

Tabell 61: Omtrent hvor mange jobbsøknader har du sendt?

	0	1-5 søknader	6-10 søknader	11-20 søknader	21-50 søknader	51 søknader eller flere	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	11 %	51 %	19 %	7 %	7 %	4 %	216
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	8 %	43 %	16 %	8 %	13 %	13 %	129
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	17 %	46 %	14 %	8 %	11 %	4 %	251
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	10 %	36 %	21 %	12 %	14 %	7 %	42
HVL total	13 %	47 %	16 %	8 %	10 %	6 %	639

Rundt halvparten av kandidatene, 47 prosent, har sendt mellom 1 og 5 jobbsøknader. Vi ser en tendens til at kandidatene med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag sender flere søknader enn de andre utdanningsgruppene. 13 prosent av kandidatene ved Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap oppgir at de har sendt flere enn 50 jobbsøknader.

Figur 67: Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb?

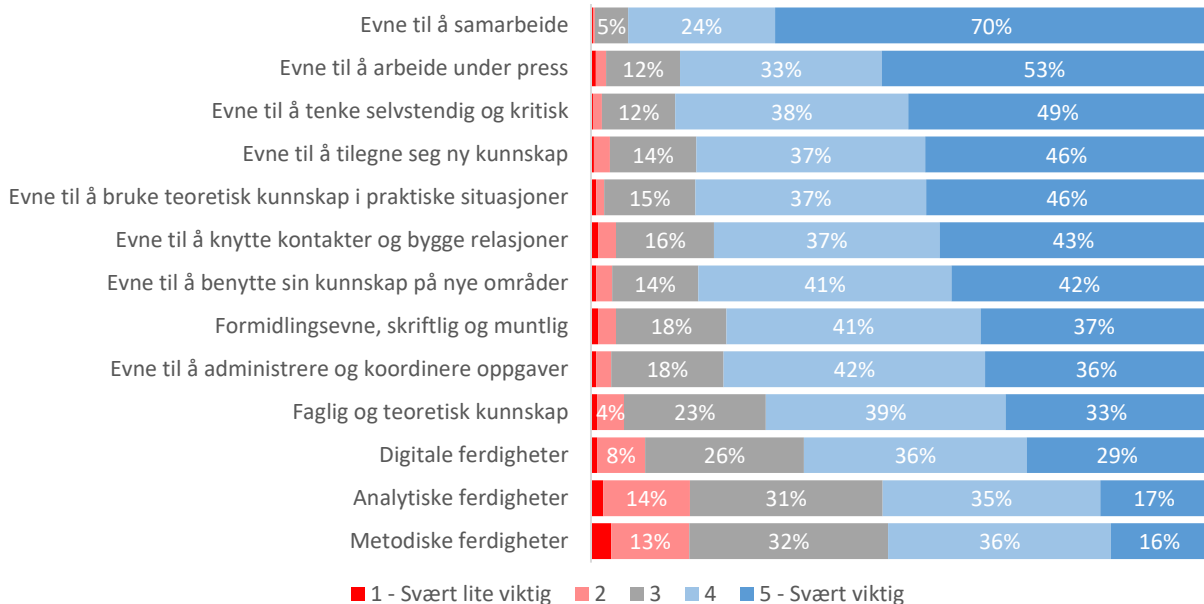
Godt arbeidsmiljø og arbeidsplassens stabilitet er de klart viktigste faktorene på tvers av fakultetene. Internasjonale karrieremuligheter vektlegges minst.

Tabell 62: Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb? Fordelt på avdeling. Gjennomsnittsverdier, skala fra 1-5

	Fakultet for helse- og sosialvitenskap	Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	HVL totalt
At jobben er faglig utfordrende	4,2	4,2	4,1	4,1	4,1
Hvor arbeidsplassen er plassert geografisk	4,1	4,1	4,1	3,9	4,1
Lønnsnivå	3,9	3,7	3,7	4,0	3,8
Gode karrieremuligheter	3,8	4,1	3,5	4,3	3,8
Jobben er selvstendig	3,4	3,6	3,6	3,8	3,6
Stabil og trygg arbeidsplass	4,5	4,3	4,6	4,5	4,5
Jobben er samfunnsnyttig	4,2	3,5	4,4	3,6	4,1
Internasjonale karrieremuligheter	1,9	2,1	1,8	2,3	1,9
Godt arbeidsmiljø	4,8	4,7	4,8	4,7	4,8

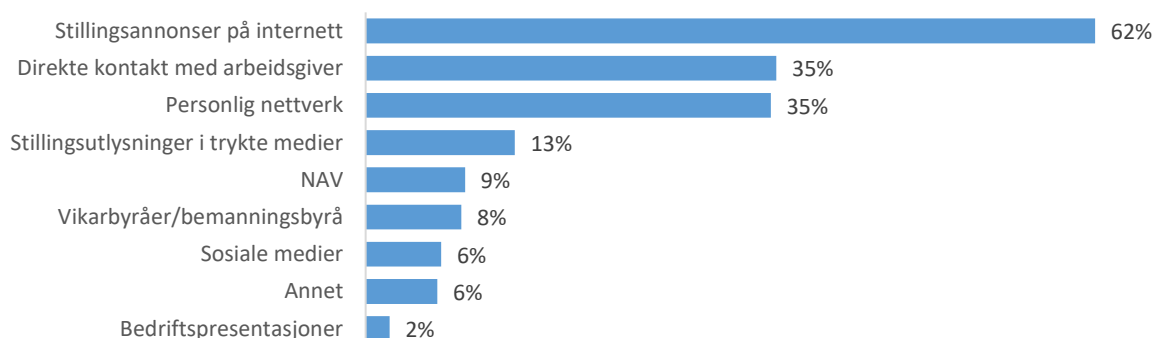
Når vurderingene blir brutt ned på avdeling er det spesielt en faktor som skiller seg ut: Jobbens samfunnsnyttighet vurderes som mindre viktig av kandidater fra tekniske/økonomiske fag, sammenlignet med kandidater fra de andre avdelingene.

Figur 68: Hvilke av følgende ferdigheter tror du blir vurdert som viktig eller mindre viktig i arbeidslivet ved ansettelse?

Når kandidatene blir spurt om hvilke ferdigheter de tror er aller viktigst for arbeidsgiver, svarer hele 70 prosent at evnen til å samarbeide er svært viktig. Metodiske og analytiske egenskaper vurderes lavest av kandidatene. Også digitale ferdigheter vurderes som viktig eller svært viktig av til sammen 65 prosent av kandidatene, men kandidatene tror likevel at de «myke» ferdighetene er viktigere i arbeidslivet. Kandidater ved Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap vektlegger i noe større grad analytiske ferdigheter, og i noe mindre grad evnen til å knytte kontakter og bygge relasjoner. I alt er det imidlertid relativt små forskjeller mellom hvordan kandidater fra ulike fakultet vurderer viktigheten av disse ferdighetene.

Figur 69: Hvilke kanaler brukte du for å finne din første jobb?

62 prosent brukte stillingsannonser på internett når de så etter sin første jobb. Mange brukte også personlig nettverk eller tok direkte kontakt med arbeidsgivere. Kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag tok i større grad i bruk vikar-/bemanningsbyråer og oppsøkte bedriftspresentasjoner i jakten på jobb.

Mobilitet

Tabell 63: Hvor mange jobber har du hatt etter avsluttet studium, inkludert eventuell nåværende jobb?

	0	1	2	3 eller flere	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	0 %	42 %	38 %	19 %	217
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	4 %	62 %	25 %	8 %	130
Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett	2 %	59 %	30 %	9 %	253
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	0 %	41 %	50 %	9 %	44
HVL total	2 %	53 %	33 %	13 %	645

Samtlige HVL-kandidater ble spurt om antallet jobber de har hatt etter avsluttet studium. Rundt halvparten, 53 prosent, svarer at de har eller har hatt én jobb. 46 prosent har hatt to eller flere jobber. Kandidatene med helsefaglig bakgrunn har høy mobilitet sammenlignet med resten, og 19 prosent har hatt tre eller flere jobber. 59 prosent av kandidatene ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap har imidlertid hatt to eller flere jobber.

Tabell 64: For deg som har hatt to eller flere jobber etter avsluttede studier. Hvor lenge var du ansatt i din første stilling?

	< 2 måneder	2-6 måneder	7-12 måneder	> 12 måneder	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	22 %	25 %	17 %	37 %	115
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	2 %	21 %	29 %	48 %	42
Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett	9 %	16 %	42 %	33 %	92
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	4 %	21 %	42 %	33 %	24
HVL total	13 %	21 %	29 %	37 %	274

Majoriteten av kandidatene som har hatt to eller flere jobber etter studiene har vært ansatt i sin første stilling i 7 måneder eller mer, og 37 prosent har vært ansatt lengre enn 12 måneder. Det er generelt noe mer vanlig å bli ansatt i korte vikariat eller engasjement i offentlig sektor, før man etter hvert får tilbud om fast stilling, og dette gjelder ikke minst i helsesektoren.³⁸ Vi har allerede sett at kandidater med helsefaglig bakgrunn har høy mobilitet på arbeidsmarkedet. 22 prosent av disse kandidatene var ansatt i sin første stilling i under to måneder.

Tabell 65: Hva var årsaken til at du sluttet i din første stilling?

	Fikk ny jobb	Vikariatet/engasjementet tok slutt	Ble sagt opp	Sa selv opp	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	48 %	35 %	0 %	17 %	114
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	69 %	17 %	0 %	14 %	42
Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett	49 %	34 %	0 %	16 %	93
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	71 %	13 %	8 %	8 %	24
HVL total	54 %	30 %	1 %	15 %	274

Den vanligste årsaken til at kandidatene slutter i sin første stilling er at de har fått en ny jobb, mens 30 prosent oppgir avsluttet vikariat/engasjement som årsak. 8 prosent av kandidatene med bakgrunn fra Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap ble oppsagt fra sin første stilling, men vi bemerker at dette gjelder forholdsvis få kandidater.

³⁸ Dette poenget fremheves blant annet av SSB, i sine gjennomganger av AKU (arbeidskraftsundersøkelsen): <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/artikler-og-publikasjoner/over-200-000-midlertidig-ansatte> [lastet ned: 25.01.20]

CAMILLA NØSTVOLD LØNVIK

Hvor Høgskolen i Bergen
Hva Bachelorgrad i økonomi og administrasjon
Når 2003
Bor Trondheim
Nå Konserndirektør Nord i Adecco Group Norway

Hvorfor valgte du å studere økonomi og administrasjon?

Jeg valgte økonomi og administrasjon med fordypning innen logistikk fordi jeg følte det ga mange muligheter. Logistikk er et veldig bredt fagområde, og det appellerte mer til meg med logistikk, enn en ren økonomiretning.

Jobbet du ved siden av studiene, eller var du engasjert i andre aktiviteter?

Hele studietida var en veldig aktiv periode, både på høgskolen og i økonomimiljøet på NHH. Jeg jobbet i en klesbutikk på fritida, og ellers dreide alt seg om å være student og å bli kjent med folk.

Kan du fortelle om yrkesveien din fram til der du er i dag?

Jeg hadde ingen konkret plan i løpet av studiet, men jeg endte innen transportbransjen. Denne bransjen utviklet seg veldig mye i løpet av de ti årene jeg var der, både med tanke på kjønnsfordelingen og at den nå har blitt en veldig innovativ bransje.

Jeg begynte å jobbe i mai før jeg var ferdig med studiet. Nor-Cargo i Bergen, som i dag er Bring, hadde et vikariat og ga en mulighet til en student. Jeg fikk jobb som transportkoordinator og koordinerte internasjonal transport til oljeprosjekter. Etter ett år dukket det opp en fast stilling i Nor-Cargo i Trondheim, som jeg ble i fram til 2007. Jeg fikk en veldig spennende mulighet som utsending til Hong Kong gjennom Posten-Bring i Oslo. Der jobbet jeg med pleie av agentnettverk, reiste rundt til agentkontorer og tilrettela for kunder som reiste til Hong Kong for innkjøp og messer.

Jeg hadde vært veldig på og satt litt spor i systemet, så da jeg kom tilbake fra Hong Kong ble jeg tilbudt en lederstilling i Oslo, for en avdeling som drev med internasjonal transport i Bring. Jeg ble også tatt inn i styret til Bring UK og Bring i Nederland. Da jeg kom til Oslo, hadde mannen min og jeg planlagt et toårsperspektiv. Han hadde tatt permisjon i Hong Kong, og da vi fikk det første barnet var det naturlig med et jobbskifte og å reise tilbake til Trondheim.

Tilbake i Trondheim fikk jeg en stilling som markeds- og logistikksjef i et firma som het Warehouse. Markedsrollen var ganske glamorøs i forhold til transportbransjen. Deretter ble jeg ansatt som leder i Norsk Stål i Midt-Norge i to år, før jeg ble ansatt som Head of Sales i Post Nord i 2017. Det var fint å være tilbake i transportbransjen, men med muligheten jeg fikk i Adecco kunne jeg bruke erfaringen min på en annen måte.

Hva arbeider du med i dag?

Jeg jobber med ledelse. Jeg har ansvar for Adecco i region Nord og er en del av konsernledelsen i Adecco. Vi leverer bemanningstjenester til alle bransjer. 2020 har vært et krevende år, jeg har fått prøvd meg på alle områder som leder, med nedgang og motgang. Det arbeidsgiveransvaret vi har, og det at vi gir folk muligheter, synes jeg er en veldig fin ting.

Hva tror du gjorde at du lett fikk en relevant jobb?

Jeg hev meg på nye ting, og var nysgjerrig og vågal da jeg gikk inn i transportbransjen. Det tror jeg har vært viktig. Jeg har vært på, har hatt en stemme og involvert meg i diskusjoner i ulike firmaer. Utsendingen til Hong Kong var det flere som ville ha, men da må man bare tørre å hive seg uti det. Da jeg kom tilbake og skulle være leder for første gang var jeg 27 år, og skulle lede mange som var eldre enn meg. Da må man stole på seg selv, og ikke tenke at andre har mer erfaring. Det er noe man alltid bør ha som utgangspunkt, man kan aldri starte å jobbe et sted og kunne alt det de andre kan.

Hjerneflukt og hjernegevinst

Tabell 66: Hjemsted før studier og arbeidssted nå

	Hjemsted før studier	Arbeidssted nå	Nettogevinst
Viken	5,7 %	4,2 %	-1,5 %
Vestland	59,7 %	59,5 %	-0,2 %
Oslo	1,5 %	6,5 %	5,0 %
Rogaland	19,5 %	17,6 %	-2,0 %
Innlandet	1,3 %	0,8 %	-0,5 %
Vestfold og Telemark	2,3 %	1,8 %	-0,5 %
Agder	2,6 %	2,8 %	0,2 %
Møre og Romsdal	3,3 %	2,0 %	-1,3 %
Trøndelag	2,3 %	1,5 %	-0,8 %
Nordland	1,0 %	1,3 %	0,3 %
Troms og Finnmark	0,5 %	0,8 %	0,3 %
Utenfor Norge	0,5 %	1,3 %	0,8 %

I alt kommer rundt 79 prosent av HVL-kandidatene som er i arbeid fra Vestland og Rogaland fylke. Vi ser at nettotilflyttingen til Vestland er omtrent null, mens Rogaland opplever et nettotap på 2 prosentpoeng. Oslo opplever størst tilstrømning av HVL-kandidater med en nettogegevinst på 5 prosentpoeng.

Vi finner likevel at de fleste HVL-kandidater ender opp i hjemfylket sitt etter endte studier. Av kandidater med bosted i daværende Hordaland eller Sogn og Fjordane, har 88 prosent blitt værende som arbeidstakere i Vestland fylke. Med utgangspunkt i gammel fylkesstruktur, er det samtidig verdt å nevne at mens 86 prosent av kandidatene som bodde i Hordaland før de begynte å studere, nå arbeider i en kommune som tidligere var en del av Hordaland – er det 56 prosent av kandidatene med bakgrunn fra Sogn og Fjordane, som nå arbeider i en kommune som tidligere var en del av dette fylket. For kandidater hjemmehørende i Rogaland, arbeider 79 prosent nå i sitt hjemfylke, mens ytterligere 12,5 prosent arbeider i Vestland fylke. Henholdsvis 2 prosent av kandidater fra Vestland fylke og 4 prosent av rogalendingene har nå arbeidssted i Oslo. Kandidater med bakgrunn fra Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett, flytter i langt mindre grad enn andre kandidater til Oslo.

HVL har en campus-struktur som strekker seg over to fylker, Vestland og Rogaland. I tidligere utgaver av Kandidatundersøkelsen har vi sett nærmere på i hvilken grad kandidater genererer hjernegevinst for *fylket hvor campus er lokalisert*. Med andre ord, blir en kandidat som gikk ved campus i Bergen værende i Vestland fylke eller får vedkommende jobb et annet sted? Etter regionreformen, hvor Sogn og Fjordane ble innlemmet i Vestland fylke, tilhører majoriteten av kandidatene et campus i Vestland fylke, og kun en mindre andel tilhører Rogaland. Når vi bryter tallene ned på campustilhørighet finner vi at Vestland fylke verken vinner eller taper arbeidskraft. Samtidig opplever Rogaland en nettogegevinst på 8 prosentpoeng av kandidater som studerte ved campus i Haugesund. Sistnevnte er imidlertid en forholdsvis liten gruppe kandidater.

Tabell 67: Har du fått arbeid på det geografiske stedet du ønsket?

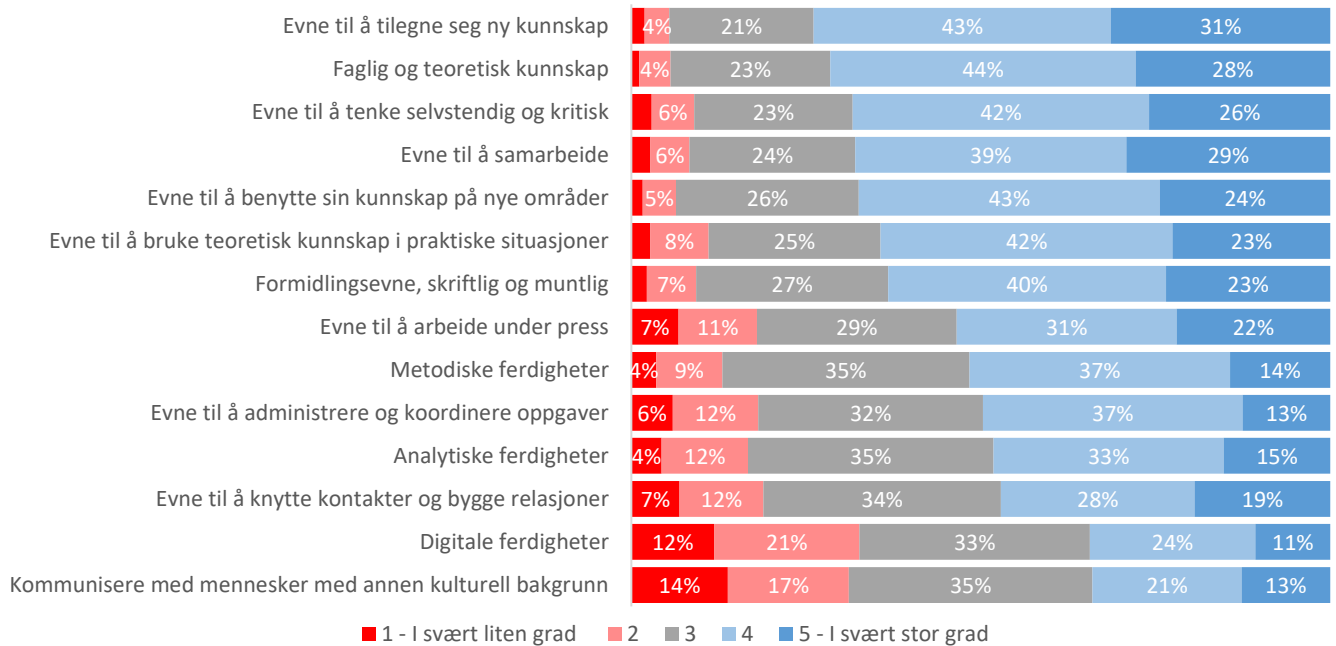
	Ja	Nei	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	93 %	7 %	210
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	91 %	9 %	121
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	92 %	8 %	243
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	93 %	8 %	40
HVL total	92 %	8 %	615

De aller fleste, 92 prosent, oppgir at de har fått arbeid på det geografiske stedet de ønsket seg. Majoriteten av de som oppgir at de *ikke* jobber på det stedet de ønsker svarer at dette skyldes for få relevante stillinger for deres utdanningsbakgrunn.

Studietiden

Vurdering av studiet

Figur 70: I hvilken grad mener du utdanningen du avsluttet i 2018 har gitt deg følgende ferdigheter?

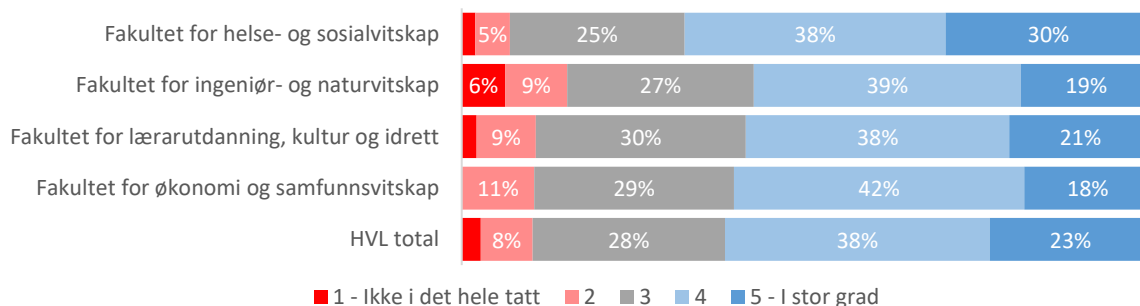

Kandidatene opplever i stor grad at studiene har gitt dem evnen til å tilegne seg ny kunnskap og evnen til å tenke kritisk og selvstendig. Et interessant poeng er at mange opplever at studiene har gitt dem evnen til å samarbeide, og her scorer HVL-kandidatene høyere enn blant vestlandskandidatene generelt. Det kan indikere at utdanningsløpet ved Høgskulen på Vestlandet er strukturert på en måte som gjør at kandidatene i større grad opplever å få utviklet sine samarbeidsevner.

Lavest kommer vurderingen av digitale ferdigheter og evnen til å kommunisere med mennesker med annen kulturell bakgrunn.

Figur 71: I hvilken grad opplever du at utdanningen din har gitt deg tilstrekkelige kunnskaper/ferdigheter til å mestre jobben du har?

Majoriteten av kandidater, 61 prosent, opplever at utdanningen alt i alt har gitt dem de ferdighetene de trenger for å mestre sin nåværende jobb. Spesielt kandidater fra Fakultet for helse- og sosialvitenskap gir gode vurderinger på dette spørsmålet.

Tabell 68: Hva skulle du ønske du hadde mer av i studiet?

	Teori	Praksis	Utvexling	Prosjektarbeid	Savner ikke noe spesielt	Annet	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	27 %	57 %	12 %	11 %	19 %	12 %	207
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	11 %	72 %	11 %	36 %	15 %	10 %	123
Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett	14 %	54 %	16 %	19 %	27 %	17 %	244
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	5 %	64 %	14 %	36 %	14 %	5 %	42
HVL total	17 %	59 %	13 %	21 %	21 %	13 %	617

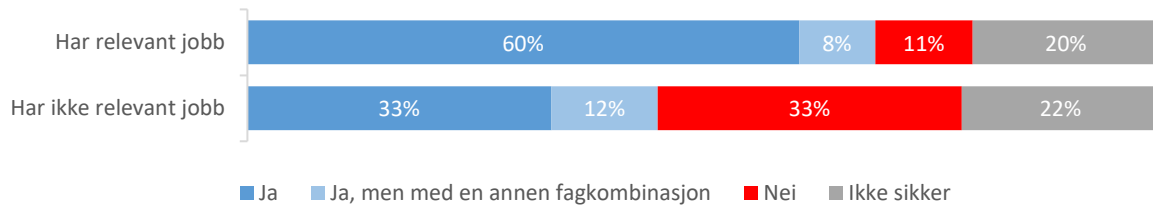
Også blant HVL-kandidatene er det en høy andel som kunne ønske seg mer praksis i studiet. Særlig gjelder dette kandidater med bakgrunn fra tekniske/økonomiske fag, som i mindre grad har praksis som en del av studieløpet sitt.

Tabell 69: Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag?

	Ja	Ja, men med en annen fagkombinasjon	Nei	Ikke sikker	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	55 %	2 %	16 %	27 %	218
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	52 %	13 %	18 %	17 %	130
Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett	61 %	13 %	10 %	16 %	261
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	64 %	5 %	11 %	20 %	44
HVL total	57 %	9 %	14 %	20 %	654

I alt svarer 66 prosent av kandidatene at de ville valgt samme studium om de skulle begynne å studere i dag, eventuelt med en annen fagkombinasjon. Det er imidlertid en betydelig andel, 34 prosent, som er usikre på om de ville valgt samme studium eller er klare på at de ikke ville valgt det samme studiet på nytt. Tvilen er størst blant kandidater med bakgrunn fra Fakultet for helse- og sosialvitenskap.

Figur 72: Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag? Fordelt på hvorvidt kandidaten har relevant jobb eller ikke.

I kapittel 3 så vi at kandidatene uten relevant jobb er mindre tilfredse med studievalget sitt, og ville valgt annerledes om de skulle begynt å studere i dag. Den samme tendensen gjør seg gjeldende også for HVL-kandidater. 33 prosent av kandidatene uten relevant jobb (60 kandidater) svarer at de ikke ville valgt det samme om de skulle begynne å studere i dag, mot kun 11 prosent av dem som har relevant jobb (563 kandidater).

Tabell 70: Vurderte du å slutte før fullførte studier?

	Ja	Nei	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	23 %	77 %	218
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	21 %	79 %	130
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	16 %	84 %	261
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	11 %	89 %	44
HVL total	19 %	81 %	654

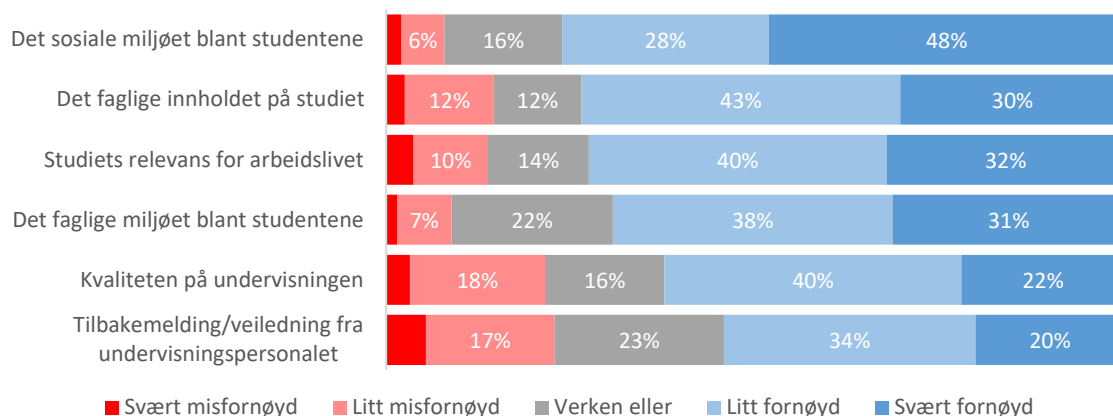
Kun 19 prosent av HVL-kandidatene vurderte å slutte før fullførte studier. Andelen som vurderte å slutte er høyest blant kandidater som gikk på Fakultet for helse- og sosialvitenskap.

Tabell 71: Hvis ja, hvorfor?

	Private forhold	Manglende faglig oppfølging	Krevende studium	Vurderte å begynne på annet studium	Sosiale forhold	Ann et	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	27 %	18 %	39 %	35 %	8 %	12 %	51
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	33 %	11 %	26 %	59 %	26 %	7 %	27
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	30 %	26 %	7 %	30 %	23 %	26 %	43
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	40 %	0 %	40 %	0 %	20 %	40 %	5
HVL total	30 %	18 %	26 %	37 %	17 %	17 %	127

Kandidatene som vurderte å slutte før fullførte studier, ble bedt om å oppgi årsakene til det. Årsaken til at man vurderer å slutte underveis i studieløpet kan være sammensatt, noe som også reflekteres i kandidatenes svargivning. Den vanligste årsaken blant HVL-kandidater er rett og slett at man vurderte å begynne på et annet studie, etterfulgt av private forhold og krevende studium. Sistnevnte årsak er spesielt vanlig blant kandidater fra Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap, hvor 59 prosent oppgir dette som grunn. 26 prosent av kandidatene fra Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett peker også på manglende faglig oppfølging som en årsak til at de vurderte å slutte.

Figur 73: Dersom du tenker tilbake på studiet du avsluttet i 2018, hvor fornøyd var du med...

Helt til slutt i denne delen, ser vi nærmere på kandidatenes overordnede vurderinger av ulike sider ved studiet de avsluttet i 2018. Dette er et nytt spørsmål for 2020-undersøkelsen. Vi gjør oppmerksom på at her har vi slått sammen svarene til HVL-kandidater som avsluttet utdanningen i 2018, med gruppen som fortsatte å studere.

Overordnet sett merker vi oss at vurderingene varierer noe mellom de ulike sidene ved studiet som vi her spør om, men for alle spørsmål er majoriteten av kandidatene fornøyd i en eller annen grad.

Kandidatene er gjennomgående fornøyd med det sosiale aspektet ved studietiden. I alt 76 prosent er fornøyd med det sosiale miljøet blant studentene, og 48 prosent oppgir å være svært fornøyd. Kandidatene er noe mindre positive til det *faglige* miljøet blant studentene, men også her er det tross alt en klar majoritet, 69 prosent, som alt i alt sier seg fornøyd. Det faglige innholdet på studiene og studiets relevans får en god vurdering av de fleste kandidater. Vurderingene er noe lavere når det gjelder kvaliteten på undervisningen (62 prosent) og spesielt tilbakemelding/veiledning fra undervisningspersonalet (54 prosent), samtidig er majoriteten av de spurte fortsatt fornøyd.

Tabell 72: Tilfredshet med studiet avsluttet i 2018. Gjennomsnittsverdier, skala fra 1-5, 1= Svært misfornøyd, 5= Svært fornøyd

	Jeg er fortsatt under utdanning	Jeg sluttet å studere etter oppnådd grad i 2018	Jeg fortsatte å studere etter oppnådd grad i 2018, men har avsluttet nå	HVL totalt
Det faglige innholdet på studiet	4,0	3,8	3,9	3,9
Kvaliteten på undervisningen	3,8	3,5	3,7	3,6
Tilbakemelding/veiledning fra undervisningspersonalet	3,7	3,4	3,5	3,5
Studiets relevans for arbeidslivet	3,8	3,9	3,8	3,9
Det sosiale miljøet blant studentene	4,2	4,1	4,4	4,1
Det faglige miljøet blant studentene	3,9	3,9	3,9	3,9
N	143	551	178	872

Gjennomgående er det små forskjeller i vurderingene av studiet blant kandidater, uavhengig om de sluttet å studere etter oppnådd grad i 2018, tok ytterligere studier etter oppnådd grad eller fortsatt holder på med ytterligere studier.

Aktiviteter ved siden av studiene

Tabell 73: Jobbet du eller deltok du i noen av følgende aktiviteter ved siden av studiene?

	Jobbet under studiene	Hadde verv i en organisasjon	Drev med frivillig arbeid	Nei, ingen av disse	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	85 %	16 %	17 %	12 %	218
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	69 %	31 %	12 %	25 %	130
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	86 %	21 %	23 %	9 %	260
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	73 %	20 %	7 %	20 %	44
HVL total	81 %	21 %	18 %	14 %	653

Hele 81 prosent av HVL-kandidatene jobbet ved siden av studiene, og andelen er høyest blant kandidater med bakgrunn fra Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett og Fakultet for helse- og sosialvitenskap. 21 prosent hadde verv i en organisasjon, mens 18 prosent drev med frivillig arbeid. 14 prosent gjorde ingen av disse aktivitetene utenom studiene.

Tabell 74: Tok du deler av din utdanning i utlandet, enten som del av et utvekslingsprogram eller etter eget initiativ?

	Utteksling	Eget initiativ	Nei	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	23 %	0 %	77 %	217
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	12 %	3 %	85 %	130
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	9 %	4 %	87 %	260
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	14 %	0 %	86 %	44
HVL total	14 %	2 %	83 %	652

En relativt liten andel av HVL-kandidatene har tatt deler av sin utdanning i utlandet, til sammen 16 prosent. Vi merker oss imidlertid at andelen med utenlandserfaring er høyest blant kandidater med bakgrunn fra Fakultet for helse- og sosialvitenskap.

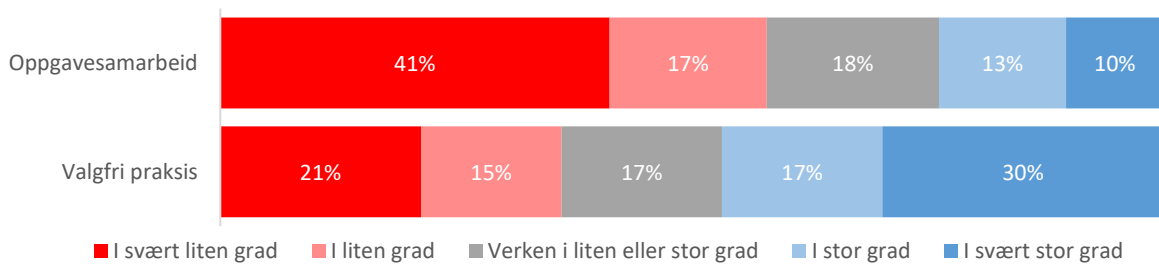
Tabell 75: Hadde du studierelatert kontakt med arbeidslivet i løpet av studietiden din?

	Fakultet for helse- og sosialvitenskap	Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	HVL total
Ja, obligatorisk praksis	93 %	18 %	94 %	11 %	73 %
Ja, valgfri praksis/praksisemne, hospitering i bedrift/virksomhet	8 %	13 %	3 %	18 %	8 %
Ja, trainee, internship (jobb i bedrift/virksomhet)	0 %	3 %	1 %	14 %	2 %
Ja, oppgavesamarbeid med virksomhet	11 %	49 %	13 %	39 %	21 %
Ja, faglig relevant sommerjobb/deltidsjobb	53 %	25 %	26 %	23 %	35 %
Ja, annet	2 %	3 %	5 %	2 %	4 %
Nei, ingen studierelatert kontakt med arbeidslivet	3 %	19 %	2 %	30 %	8 %
N	217	130	259	44	651

Kandidatene ble også spurt om de hadde en eller annen form for studierelatert kontakt med arbeidslivet i løpet av studietiden sin. Vi ser at det er vesentlige forskjeller mellom de ulike fakultetene, noe som fremhever hvordan ulike utdanningsretninger tar i bruk ulike «strategier» for å oppnå studierelatert kontakt med arbeidslivet.

Som forventet svarer nesten samtlige av kandidatene ved Fakultet for helse- og sosialvitenskap og Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett at de har hatt obligatorisk praksis i løpet av studietiden. 35 prosent av kandidatene hadde en faglig relevant sommerjobb/deltidsjobb, og her er andelen spesielt høy for helsefagkandidater med 53 prosent. Vi ser også at oppgavesamarbeid med virksomhet er langt mer vanlig for kandidater fra Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap (49 prosent) og Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap (39 prosent). Andelen som ikke hadde noen form for studierelatert kontakt med arbeidslivet i løpet av studietiden, er høyest ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap.

Figur 74: I hvilken grad bidro den valgfrie praksisen eller oppgavesamarbeidet til at du fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift)?

Kandidater som svarte at de hadde hatt oppgavesamarbeid eller valgfri praksis i løpet av studietiden sin, ble spurt om dette bidro til at de fikk en konkret jobb. Nesten halvparten av kandidatene som hadde hatt valgfri praksis mente at dette var tilfelle i stor eller svært stor grad. Tilsvarende oppgir til sammen 23 prosent at oppgavesamarbeidet bidro til at de fikk jobb.

Kandidater som har avsluttet videre studier

I dette nest siste delkapittelet, presenterer vi spørsmål om videre studieløp etter oppnådd grad i 2018. Først ber vi HVL-kandidatene som avsluttet utdannelsen før mastergrad, om å angi de viktigste årsakene til at de avsluttet studiene etter oppnådd bachelorgrad eller grunnskolelærerutdanning. Deretter retter vi fokuset mot kandidatene som valgte å studere videre etter avlagt grad i 2018.

Tabell 76: For deg som sluttet å studere etter oppnådd bachelorgrad eller grunnskolelærer: Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har tatt en høyere grad?

	Planla aldri en mastergrad	Det er ingen relevante mastergrader for min utdanning	Søkte, men kom ikke inn på en mastergrad	Fikk en jobb jeg ønsket meg	Ønsker en pause før jeg går videre med en mastergrad	Annet	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	19 %	0 %	2 %	15 %	53 %	12 %	172
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	28 %	2 %	3 %	40 %	18 %	10 %	113
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	28 %	1 %	8 %	26 %	27 %	11 %	132
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	27 %	0 %	10 %	37 %	20 %	7 %	30
HVL total	25 %	1 %	4 %	26 %	34 %	11 %	448

Den vanligste årsaken er at de ønsket seg en pause fra studier før de gikk videre med en mastergrad. Over halvparten av kandidatene med bakgrunn fra Fakultet for helse- og sosialvitenskap oppgir dette som viktigste årsak. 25 prosent av bachelor- eller grunnskolelærer-kandidatene planla aldri å ta en mastergrad, mens 26 prosent avsluttet studiene fordi de fikk en jobb de ønsket seg.

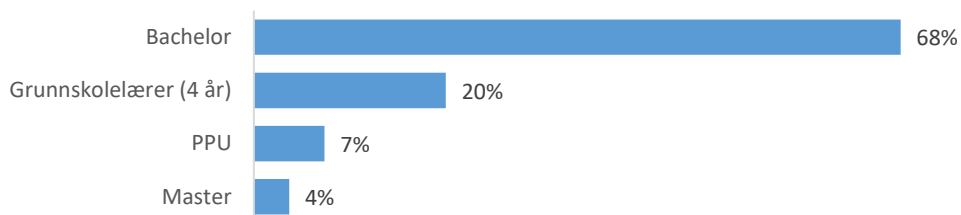
I alt valgte 36 prosent av alle spurte HVL-kandidater å studere videre etter avlagt grad i 2018. 16 prosent er fortsatt under utdanning, mens 20 prosent hadde avsluttet sin utdanning ved undersøkelsestidspunktet. Videre retter vi fokuset mot sistnevnte gruppe kandidater.

Tabell 77: Kandidater som har fortsatt å studere, men nå avsluttet – fordelt på fakultet

	Andel totalt	Andel innenfor fakultet	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	8 %	6 %	15
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	35 %	27 %	64
Fakultet for lærarutdanning, kultur og idrett	40 %	22 %	74
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	17 %	34 %	32
HVL total	100 %	20 %	187

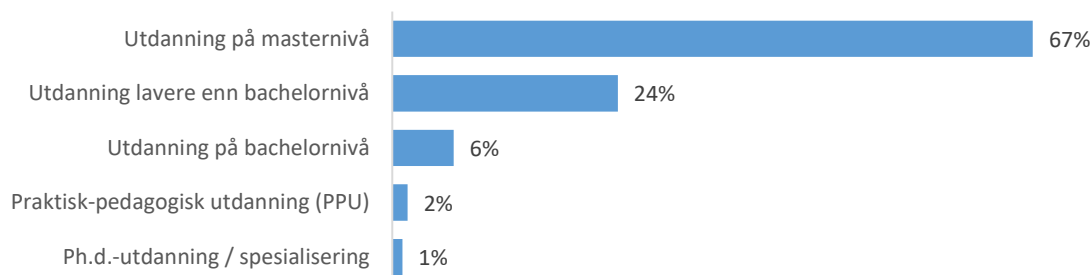
Tabell 77 viser andelen *innenfor* hvert fakultet som tar ytterligere studier, samt *på tvers* for hele HVL. Vi ser at det er forskjeller mellom kandidater fra ulike fakultet, med hensyn til hvor stor andel som valgte å studere videre. 34 prosent av kandidater med bakgrunn fra Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap gjennomførte ytterligere studier, sammenlignet med 6 prosent av kandidatene med bakgrunn fra Fakultet for helse- og sosialvitenskap.

Figur 75: Kandidater som har fortsatt å studere, men nå avsluttet – fordelt på grad

Figuren over viser hva slags gradnivå HVL-kandidatene som fortsatte med videre studier hadde oppnådd, før de bestemte seg for å studere mer. Som man kan forvente hadde majoriteten av kandidatene utdanning på bachelornivå, men 20 prosent i denne gruppen hadde oppnådd en 4-årig grunnskolelærerutdanning. Disse tallene blir naturlig nok påvirket av at det vanligste gradsnivået ved HVL er bachelorgrad. Hvis vi ser på andelen kandidater innenfor hvert enkelt gradnivå og som fortsatte å studere etter oppnådd grad i 2018 (og nå har avsluttet), finner vi at 21 prosent av bachelorkandidatene fra 2018 studerte videre, og nå har avsluttet, mot 39 prosent av kandidatene med grunnskolelærerutdanning, og bare 7 prosent av masterkandidatene.

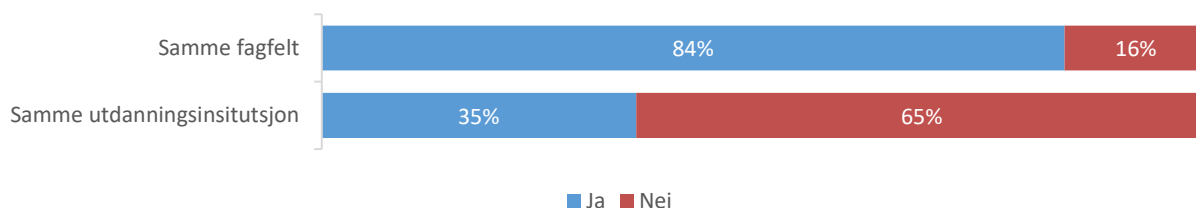
Figur 76: Du svarte at du har studert videre etter oppnådd grad i 2018. På hvilket nivå var den videre utdanningen du tok?

De aller fleste som valgte å studere videre, 67 prosent, tok en utdanning på masternivå. 24 prosent tok utdanning på lavere nivå enn bachelornivå, eksempelvis enkeltemner eller påbyggingsfag.

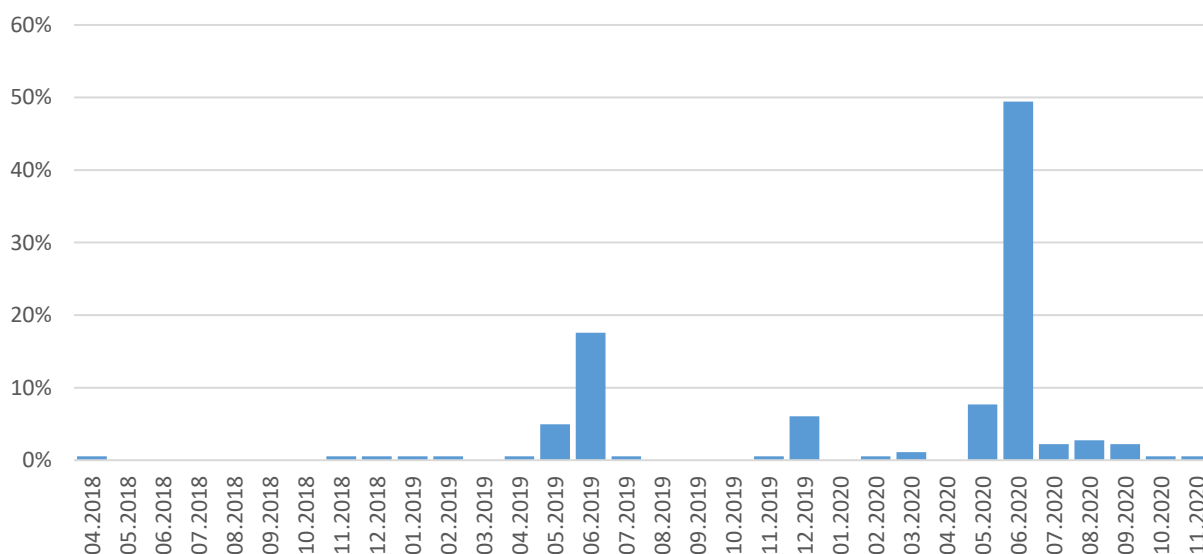
92 prosent av kandidatene som hadde tatt videre utdanning på masternivå oppga at de har oppnådd mastergrad. Tilsvarende oppga 58 prosent som tok bachelorgrad at de har fullførte graden.

Figur 77: Er utdanningen innenfor samme fagfelt og ved samme utdanningsinstitusjon som utdanningen du ferdigstilte i 2018?

De aller fleste HVL-kandidater, 84 prosent, tok en utdanning som var innenfor samme fagfelt som graden de avla i 2018. En langt mindre andel tok utdanningen ved HVL – 65 prosent studerte videre ved en annen utdanningsinstitusjon.

Figur 78: Når avsluttet du dine videre studier?

Figuren over viser når kandidatene avsluttet sine videre studier. De aller fleste fullførte studiene sine ved sommertider. I alt avsluttet rundt halvparten av kandidatene studiene i juni 2020, mens 18 prosent avsluttet i juni 2019.

Kandidater som er under utdanning

Helt til slutt i dette kapittelet retter vi fokuset mot kandidatene som fortsatt er under utdanning. 16 prosent av de spurte kandidatene ved HVL oppgir at de fortsatt var under utdanning på undersøkelsestidspunktet, og fordelingen per fakultet ser vi i tabellen under.

Tabell 78: Kandidater som fortsatt er under utdanning – fordelt på fakultet

	Andel	Andel innenfor fakultet	N
Fakultet for helse- og sosialvitenskap	23 %	13 %	34
Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	36 %	23 %	53
Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett	26 %	11 %	38
Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	15 %	23 %	22
HVL totalt	100 %	16 %	147

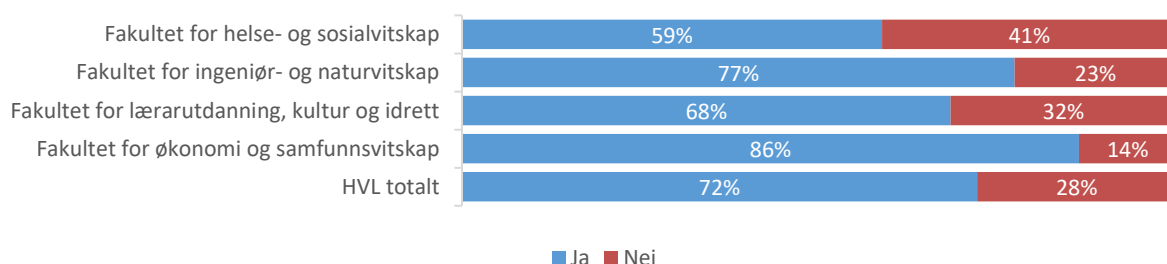
Det fremstår som noe mer vanlig for kandidater med teknisk eller økonomiske/samfunnsvitenskapelig fagbakgrunn å studere videre, mens andelen er noe lavere for kandidater med helsefaglig utdanning eller lærerutdanning.

Tabell 79: Hva slags utdanning / på hvilket nivå er denne utdanningen?

	Fakultet for helse- og sosialvitenskap	Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett	Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	HVL totalt
Ph.d.-utdanning / spesialisering	0 %	2 %	3 %	0 %	1 %
Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)	0 %	2 %	5 %	0 %	2 %
Utdanning på masternivå	65 %	87 %	45 %	82 %	70 %
Annen utdanning på bachelornivå	26 %	6 %	21 %	9 %	15 %
Utdanning lavere enn bachelornivå	9 %	4 %	26 %	9 %	12 %
N	34	53	38	22	147

70 prosent av kandidatene under utdanning holder på med en mastergrad. Vi ser noe større variasjon ved Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett, der 47 prosent enten tar en annen utdanning på bachelornivå eller en utdanning på et lavere nivå.

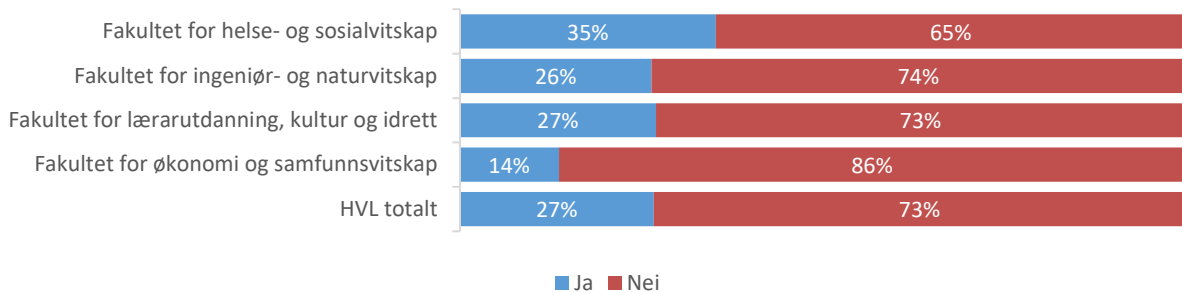
Figur 79: Er utdanningen innenfor samme fagfelt som utdanningen du ferdigstilte i 2018?

De aller fleste, 72 prosent, oppgir at de tar en utdanning innenfor samme fagfelt som de allerede har avlagt grad.

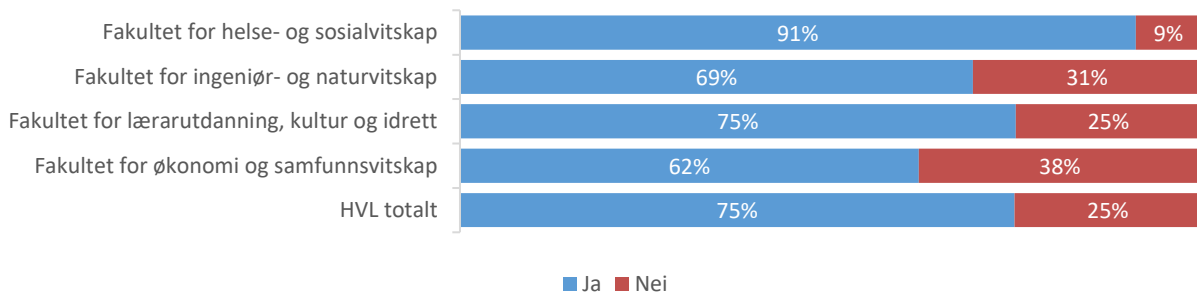

Figur 80: Er utdanningen du tar nå ved HVL?

Kun 27 prosent tar imidlertid denne utdanningen ved HVL. Andelen som fortsetter å studere ved HVL er høyest blant kandidater med bakgrunn fra Fakultet for helse- og sosialvitenskap (35 prosent) og minst for kandidater ved Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap.

Figur 81: Har du forsøkt å søke jobb, etter at du oppnådde [grad] i 2018?

Majoriteten av HVL-kandidater under utdanning oppgir at de forsøkte å søke jobb etter oppnådd grad i 2018, spesielt gjelder dette kandidater fra Fakultet fra helse- og sosialvitenskap.

Tabell 80: Hva er den viktigste grunnen til at du studerer denne utdanningen?

	Fakultet for helse- og sosialvitenskap	Fakultet for ingeniør- og naturvitenskap	Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett	Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap	HVL totalt
Hadde planlagt å ta en høyere utdanning	26 %	32 %	8 %	23 %	23 %
Økt interesse for faget fikk meg til å fortsette	26 %	25 %	22 %	14 %	23 %
Ønsket å øke mine valgmuligheter på arbeidsmarkedet	26 %	28 %	49 %	41 %	35 %
Har hatt problem med å finne en relevant jobb etter at jeg avsluttet graden	12 %	9 %	14 %	9 %	11 %
Annet	9 %	6 %	8 %	14 %	8 %
N	34	53	37	22	146

Kandidatene oppgir ganske ulike årsaker til at de tar akkurat den utdanningen de nå holder på med. 35 prosent svarer imidlertid at de studerer videre fordi de ønsker å få flere valgmuligheter på

arbeidsmarkedet, mens 11 prosent oppgir at de hadde problem med å finne en relevant jobb etter at de avsluttet graden i 2018.

De aller fleste kandidatene forsøkte altså å søke jobb etter endte studier, men innså at de trengte ytterligere utdanning for å sikre seg jobben de ønsket. For mange kandidater fremstår valget om å studere videre som et strategisk grep for å åpne opp flere dører på jobbmarkedet, fremfor et rent ønske om faglig fordypning.

Kapittel 6:

Kandidater fra Norges Handelshøyskole

Norges Handelshøyskole ble etablert i 1936, og er en av fem statlige vitenskapelige høyskoler i landet. NHH hadde i 2019 litt over 3400 registrerte studenter og rundt 400 ansatte. NHH er organisert i seks forskjellige institutt.

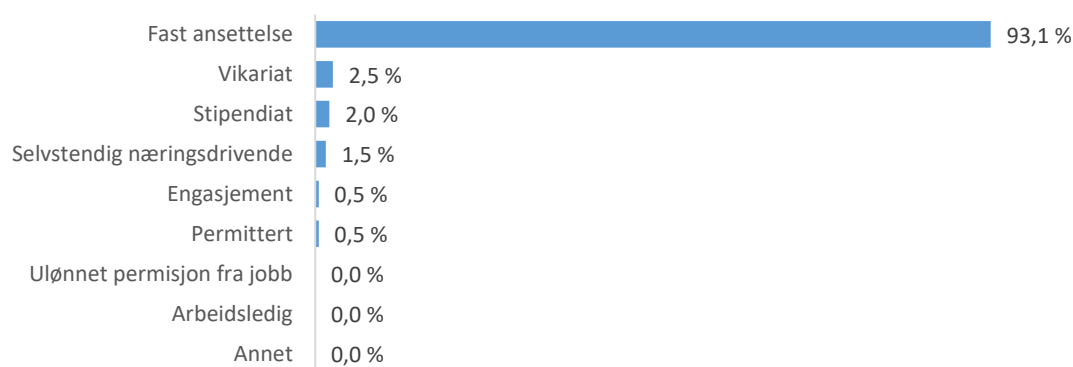
Utdanningsløpet ved NHH skiller seg noe fra de øvrige utdanningsinstitusjonene ved at instituttene samarbeider på tvers i organiseringen av studietilbudet. Studenter med hele sin utdanning ved NHH tar først bachelorgrad i økonomi- og administrasjon, og kan etter dette velge mellom masterprogram i økonomi- og administrasjon eller i regnskap og revisjon. Det er forholdsvis få kandidater som avslutter utdannelsen etter fullført bachelorprogram. Det er langt flere kandidater i vårt datamateriale som har master i økonomi- og administrasjon, enn i regnskap og revisjon. På noen spørsmål fører dette til få svar fra denne gruppen. Av denne grunn vil vi i enkelte tilfeller kun presentere tall for NHH samlet. Uansett er det viktig å merke seg at det lave antallet respondenter i denne gruppen gjør at man må fortolke tallene med noe forsiktighet.

Kandidatenes arbeidslivstilknnytning

Tilpasning til arbeidslivet

Figur 82: Hva er din hovedbeskjeftigelse?

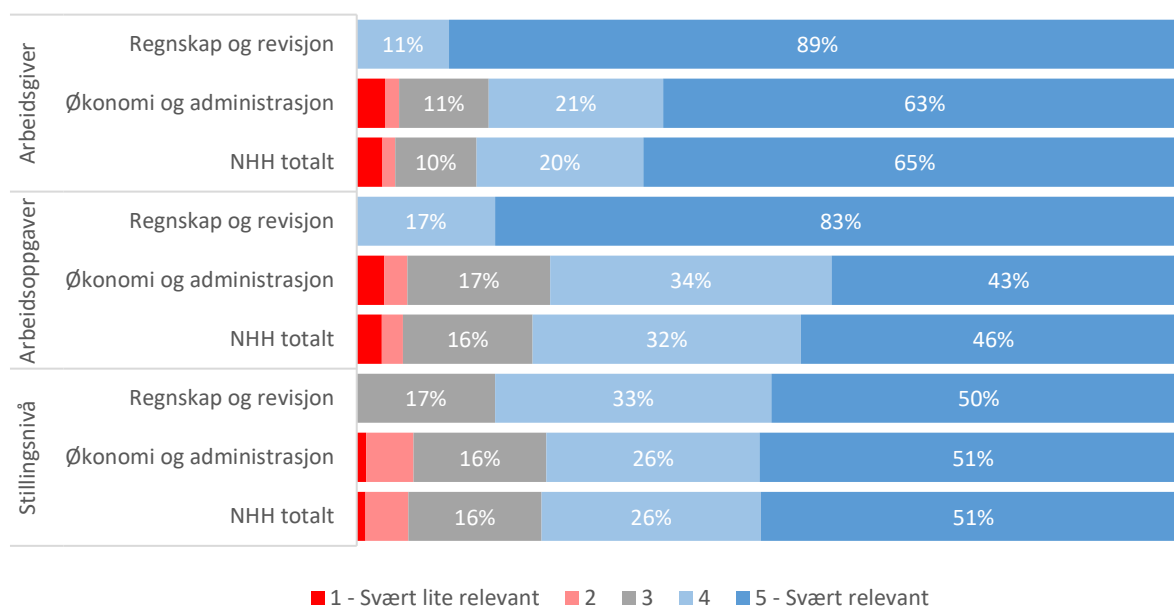
Nesten samtlige NHH-kandidater, 93,1 prosent, oppgir at de har fast ansettelse. Tre prosent har en form for midlertidig ansettelse. Kun én kandidat (0,5 prosent) oppgir å være permittert. Ingen NHH-kandidater oppgir å være arbeidsledig.

Tabell 81: Jobber du heltid eller deltid?

	Heltid	Deltid	N
Regnskap og revisjon	100,0 %	0,0 %	18
Økonomi og administrasjon	99,4 %	0,6 %	180
NHH	99,5 %	0,5 %	198

Så godt som alle kandidater fra NHH arbeider heltid. Kun én kandidat arbeider deltid, og oppgir at dette er frivillig deltid.

Figur 83: Hvor relevant vurderer du din nåværende jobbsituasjon i forhold til utdanningen? Når det gjelder arbeidsgiver, arbeidsoppgaver og stillingsnivå

NHH-kandidatene opplever stort sett at nåværende arbeidsgiver er relevant sett i forhold til utdanningen. Spesielt gjelder dette kandidatene med bakgrunn fra Regnskap og revisjon, hvor samtlige opplever bedriften de arbeider for som relevant eller svært relevant. Kun 5 prosent av kandidatene ved Økonomi og administrasjon opplever arbeidsgiver som lite eller svært lite relevant. Den samme tendensen gjør seg også gjeldene for arbeidsoppgaver og stillingsnivå.

Tabell 82: Alt i alt, hvordan opplever du din nåværende jobbsituasjon?

	Har ikke relevant jobb	Har relevant jobb	N
Regnskap og revisjon	0 %	100 %	18
Økonomi og administrasjon	5 %	95 %	181
NHH	5 %	95 %	199

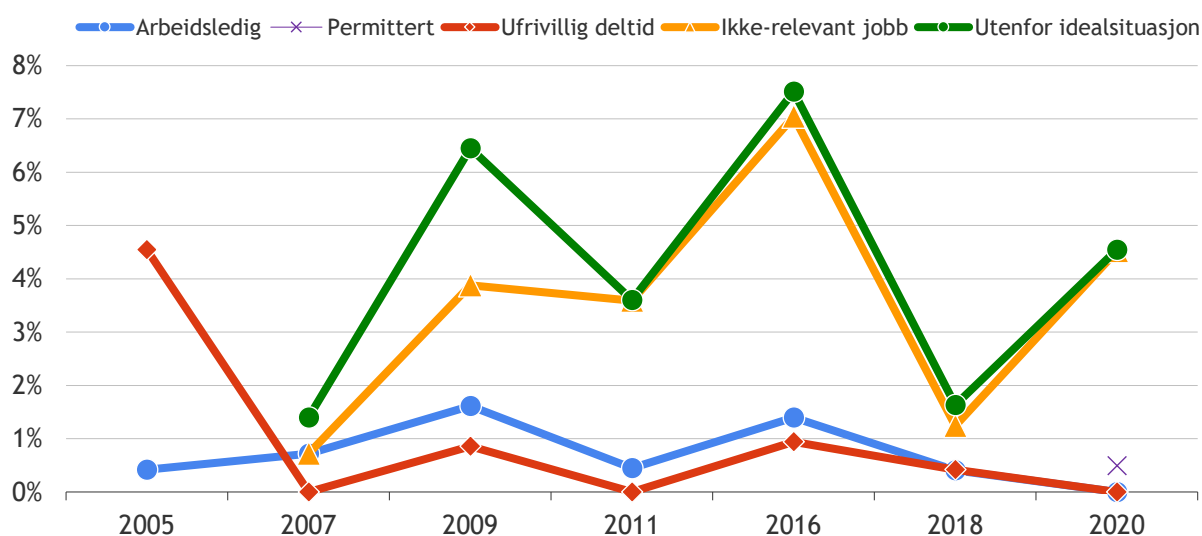
Når kandidatene blir bedt om å gi en helhetlig vurdering av nåværende jobbsituasjon, svarer nesten alle bekreftende på at har en relevant jobb. Kun 5 prosent av kandidatene ved Økonomi og administrasjon opplever at de ikke har en relevant jobb. På spørsmål om hvilke forhold som er størst betydning for at de ikke har en relevant jobb, peker de aller fleste på «få relevante stillinger å søke på» som hovedårsak.

Tabell 83: For deg som har relevant arbeid: Hvor lang tid tok det fra du avla din siste eksamen til du fikk tilbud om din første relevante jobb?

	Fikk jobb før jeg var ferdig med eksamen	0-3 mnd	4-6 mnd	7-12 mnd	1-2 år	Mer enn 2 år	N
Regnskap og revisjon	89 %	11 %	0 %	0 %	0 %	0 %	18
Økonomi og administrasjon	75 %	12 %	5 %	4 %	3 %	0 %	172
NHH	76 %	12 %	5 %	4 %	3 %	0 %	190

NHH-kandidatene kommer raskt ut i arbeidslivet og 76 prosent får jobb allerede før avlagt grad. Spesielt gjelder dette kandidater fra Regnskap og revisjon hvor hele 89 prosent får tilbud om jobb før avsluttende eksamen er avlagt.

Figur 84: Tilpasning til arbeidsmarkedet. Tidsserie 2003-2020

Ut ifra tidsserien over er det åpenbart at arbeidsmarkedet, riktignok fra et svært godt utgangspunkt, ble tyngre mellom 2011 og 2016, også for NHH-kandidatene. I nedgangsåret 2016 oppga 7 prosent at de ikke hadde relevant jobb og 1,4 prosent var arbeidsledige. I 2018 hadde den negative trenden snudd, og andelen utenfor idealsituasjonen sank til nivåer sist sett før finanskrisen.

I 2020 øker andelen utenfor idealsituasjonen fra 1,6 til 4,5 prosent. Økningen skjer imidlertid fra svært lave nivåer. Utviklingen er så å si utelukkende drevet av en økning av andelen med ikke-relevant arbeid – fra 1,2 prosent i 2016 til 4,5 prosent i 2020. Dagens NHH-kandidater står stadig svært trygt plassert i det norske arbeidsmarkedet.

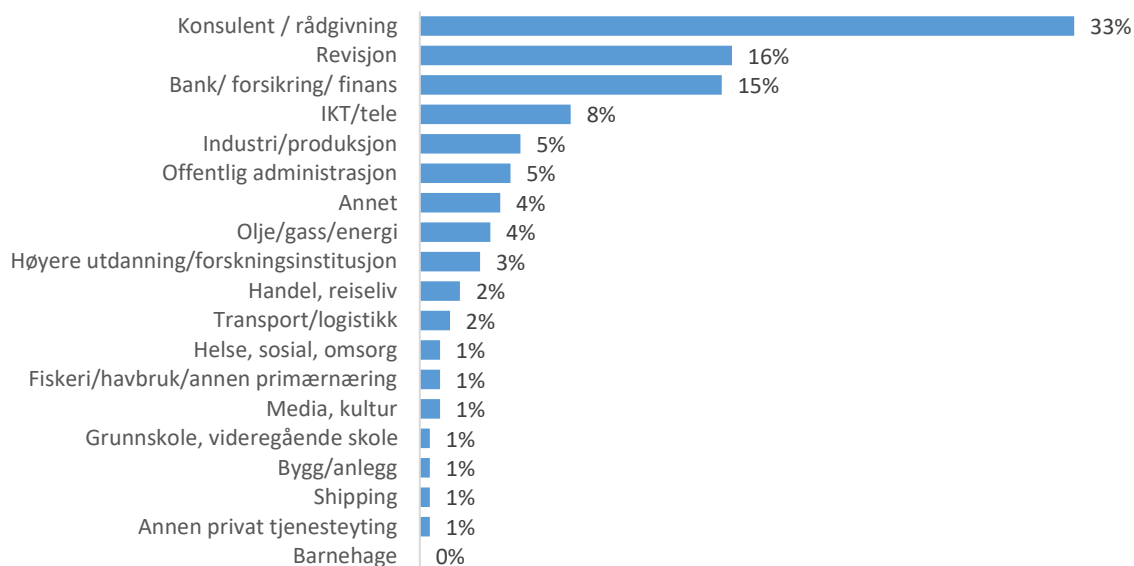
Sektor og bransjetilknytning

Tabell 84: Innen hvilken sektor er din nåværende stilling?

	Offentlig sektor	Privat sektor	Organisasjon	N
Regnskap og revisjon	0 %	100 %	0 %	18
Økonomi og administrasjon	11 %	87 %	2 %	180
NHH totalt	10 %	88 %	2 %	198

De fleste kandidatene fra NHH arbeider i privat sektor, uavhengig av utdanningsløp, men det er litt mer variasjon blant kandidater fra Økonomi og administrasjon: 11 prosent arbeider i det offentlige og 2 prosent i organisasjon.

Figur 85: Innen hvilket område er din nåværende jobb?

NHH-kandidatene jobber primært innen konsulentvirksomhet og rådgivning, revisjon eller bank, forsikring og finans. 64 prosent arbeider innenfor ett av disse feltene.

Sammenlignet med forrige Kandidatundersøkelse finner vi en økning innenfor Konsulent/rådgivning (10 prosentpoeng) og en nedgang innenfor Revisjon og Bank/forsikring/ finans (begge 6 prosentpoeng).

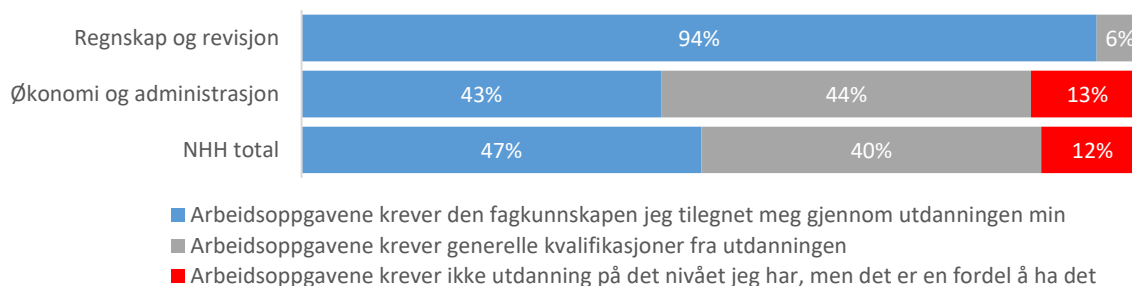
Kandidatens viktigste funksjoner/oppgaver

Tabell 85: Hva mener du er de viktigste funksjonene/oppgavene i jobben din?

	Regnskap og revisjon	Økonomi og administrasjon	NHH total
Prosjektarbeid	44 %	64 %	63 %
Økonomi/regnskap	100 %	48 %	53 %
Rådgivning/veiledning	44 %	51 %	51 %
Ledelse	39 %	24 %	26 %
Administrasjon	11 %	24 %	23 %
Teknisk utvikling/prosjektering	11 %	22 %	21 %
Kundebehandling/førstelinje	28 %	16 %	17 %
Salg/markedsføring/reklame	0 %	12 %	11 %
Saksbehandling	6 %	10 %	10 %
Forskning	0 %	8 %	7 %
Informasjon/formidling/journalistikk	0 %	7 %	6 %
Undervisning/opplæring/pedagogisk arbeid	11 %	6 %	6 %
Annet	0 %	7 %	6 %
Personaloppgaver	11 %	1 %	2 %
Pleie/pasientkontakt	0 %	0 %	0 %
N	18	180	198

Samtlige kandidater med bakgrunn fra Regnskap og revisjon vurderer økonomi/regnskap som en av de viktigste funksjonene i jobben deres. I likhet med undersøkelsen fra 2018, finner vi at «kun» halvparten av kandidatene fra Økonomi og administrasjon vurderer dette som en sentral oppgave i deres jobb. Det er tydelig at denne utdanningsgruppen utfører et bredere sett av funksjoner, enn kandidatene fra Regnskap og revisjon. 64 prosent av kandidatene fra Økonomi og administrasjon mener at prosjektarbeid er den viktigste oppgaven de har, etterfulgt av rådgivning/veiledning (51 prosent).

Figur 86: Hvordan opplever du sammenhengen mellom utdanningen din og din nåværende jobb?

Vurderingen av den overordnede sammenhengen mellom utdanningen og nåværende jobb, er ganske annerledes mellom de to utdanningsløpene. Mens 94 prosent av kandidatene med bakgrunn fra Regnskap og revisjon mener at arbeidsoppgavene krever fagkunnskapen de har tilegnet seg gjennom utdanningen, er tilsvarende andel for kandidatene fra Økonomi og administrasjon 43 prosent. Resultatene understreker at Regnskap og revisjon i stor grad er en spesialist-utdannelse.

Årslønn

Kandidatene ble bedt om å oppgi sin ordinære brutto årslønn før skatt i sin nåværende stilling, ikke inkludert bonus, goder eller andre ekstrainntekter. Tabellen under er basert på heltidsansatte. Vi presenterer både (aritmetisk) gjennomsnittsinntekt, medianinntekt og standardavvik. Høye standardavvik indikerer at forskjellene mellom kandidatene er høye.

Tabell 86: Kandidatenes årslønn

	Gjennomsnitt	Median	Standardavvik	N
Regnskap og revisjon	593 889	577 500	77 204	18
Økonomi og administrasjon	571 686	550 000	154 348	179
NHH Totalt	573 768	550 000	148 831	197

NHH-kandidatene har et relativt høyt inntektsnivå, med en gjennomsnittsinntekt på 573 768 kr i 2020. Lave standardavvik indikerer at det er nokså moderate lønnsforskjeller mellom kandidatene. Sammenlignet med tallene fra forrige Kandidatundersøkelse, finner vi en nominell økning i gjennomsnittlig årslønn på henholdsvis 36 483 kr (+7 prosent) for Økonomi og administrasjon og 86 480 kr for Regnskap og revisjon (+17 prosent). Basert på våre tall, har dermed kandidater fra Regnskap og revisjon opplevd den sterkeste lønnsveksten i perioden.

LEIF I. HUSABØ

Hvor Norges Handelshøyskole NHH
Hva Siviløkonom med spesialisering i energi, naturressurser og miljø
Når 2013
Bor Sogndal og Oslo
Nå Finansieringsrådgiver i Innovasjon Norge

Hvorfor valgte du siviløkonomstudiet?

Jeg er veldig naturinteressert og hadde egentlig marinbiologi øverst på listen lenge. Men jeg begynte på NHH fordi jeg så at det er en god og allsidig skole. I løpet av studiet var jeg mer interessert i samfunnsøkonomi enn bedriftsøkonomi, det var de litt større spørsmålene som interesserte meg. Da spesialiseringen i energi, naturressurser og miljø dukket opp, syntes jeg det var en veldig interessant fordykning.

Jobbet du ved siden av studiene, eller var du engasjert i andre aktiviteter?

Ja, jeg var med i et sangkor, på fotballaget og jeg var med på seiling. Jeg var også på utveksling ett semester i Washington D.C. under presidentvalget i 2012. Jeg tok Global Economics and Business ved American University. Jeg hadde tre dager på skolen og to dager i et internship. Ingen leste søknader, og jeg måtte selv gå ut å banke på dører for å finne meg en jobb. Det var skummelt. Jeg fikk jobb hos European American Business Council, min første ordentlige kontorjobb.

Hvordan har disse erfaringene vært til nytte for deg i ettertid?

For min del var det at jeg engasjerte meg bredt i ulike miljøer veldig nyttig. Jeg tror relasjoner er veldig viktig i arbeidslivet. Jeg liker for eksempel å ta en telefon i stedet for å sende e-post. Min første kollega sa at han hans mål var å ta en kaffe med alle kollegaene, og jeg har egentlig levd litt etter det. Ellers var det å skulle jobbe i et annet land lærerikt. Jeg synes det er fint å utfordre seg selv, og fikk nok litt ekstra selvtilitt av å være på utveksling. Det amerikanske arbeidslivet er ganske annerledes, og du skal være ganske frampå. Det hjalp meg da jeg skulle søke jobber senere.

Kan du fortelle om yrkesveien din fram til der du er i dag?

Jeg ønsket å jobbe innen fornybar energi. Jeg skrev masteroppgave for NVE, og noen måneder etter jeg gikk ut fra NHH fikk jeg jobb som rådgiver i NVE, hvor jeg jobbet i tre år. Jeg fikk bruke mye av det jeg hadde lært i utdanningen. Da klimaavtalen kom på plass i 2015, ønsket jeg å jobbe mer med klimaarbeid. Jeg søkte, og fikk jobb i Klima- og miljødepartementet, der jeg jobbet tett med politikerne og reiste rundt med klima- og miljøministeren. Jeg jobbet blant annet med de overordnende strategiene og handlingsplanene for å få på plass mer grønn skipsfart. Etter hvert dro jeg videre til Innovasjon Norge, for å jobbe enda mer direkte med bedrifter og næringslivet.

Hva arbeider du med i dag?

Jeg begynte som finansieringsrådgiver i Innovasjon Norge i februar 2019. Jeg jobber med finansiering og rådgivning overfor bedrifter som har innovative og nyskapende prosjekter, særlig innenfor miljøteknologi og nullutslippsløsninger. Jeg kobler også bedriftene på kontorene våre ute i verden. Vi pleier å si at vi gir lokale ideer globale muligheter. Det er en artig jobb.

Hvordan forberedte studiene deg på arbeidslivet?

Det er særlig bredden i alt vi lærer, både av fag, problemløsning og sosialt som er viktig når du skal videre i arbeidslivet. Jeg har tenkt på at man sitter mye alene og jobber som student. Det å løse en jobb er ofte teamarbeid og man vil ha mange virkemidler tilgjengelig. Du må ikke tenke som student at «dette fikk jeg ikke til», eller bekymre deg for mye for at du alene ikke skal klare det. Når du begynner å jobbe er det minst like viktig å kunne være litt street smart, og være en god lagspiller og kollega. Jeg syntes det var veldig positivt å komme inn i arbeidslivet. Jeg kom inn i et godt arbeidsmiljø med en sjef som utfordret og trodde på meg, selv om jeg var fersk og nyutdannet. Det er også viktig.

Fra studier til jobb – søkeprosessen og arbeidslivsmobilitet

Tabell 87: Når begynte du å søke jobb?

	Før siste semester	I løpet av siste semester	0-3 måneder etter avsluttet utdanning	Mer enn 4 måneder etter avsluttet utdanning	Fikk jobb uten å søke	Ikke sikker/Husker ikke	N
Regnskap og revisjon	78 %	0 %	6 %	0 %	17 %	0 %	18
Økonomi og administrasjon	62 %	25 %	4 %	2 %	6 %	1 %	183
NHH total	64 %	23 %	4 %	1 %	7 %	0 %	201

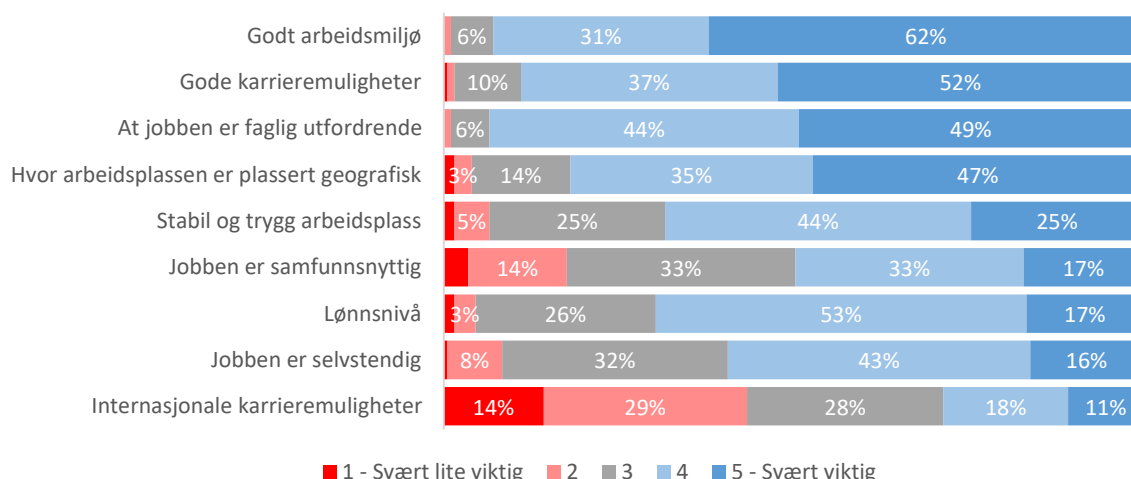
NHH-kandidatene er proaktive når det gjelder å søke jobb. 87 prosent begynte jobbsøkerprosessen før eller i løpet av siste semester. 7 prosent fikk jobb uten å søke.

Tabell 88: Omtrent hvor mange jobbsøknader har du sendt?

	0	1-5 søknader	6-10 søknader	11-20 søknader	21-50 søknader	51 søknader eller flere	N
Regnskap og revisjon	6 %	76 %	12 %	6 %	0 %	0 %	17
Økonomi og administrasjon	2 %	42 %	21 %	14 %	15 %	7 %	184
NHH totalt	2 %	45 %	20 %	13 %	13 %	6 %	201

Kandidater fra Regnskap og revisjon sender færre jobbsøknader enn kandidatene fra Økonomi og administrasjon. Sammen med de øvrige svarene i undersøkelsen bekrefter dette at inngangen til arbeidsmarkedet generelt sett er enklere for denne gruppen. Ingen fra Regnskap og revisjon sendte flere enn 20 jobbsøknader. Noen kandidater brukte imidlertid mer energi på å skrive søknader: 7 prosent av kandidatene fra Økonomi og administrasjon sendte over 50 søknader.

Figur 87: Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb?

Den viktigste faktoren for NHH-kandidatene når de søker jobb er et godt arbeidsmiljø. Gode karrieremuligheter og at jobben er faglig utfordrende, vektlegges også høyt. Det er stort sett små forskjeller mellom vurderingene til kandidatene fra økonomi- og administrasjonsutdanningen og kandidatene fra Regnskap og revisjon. Av den grunn presenterer vi ikke spesifikke tall for utdanningene. Vi merker oss

imidlertid at førstnevnte gruppe vektlegger internasjonale karrieremuligheter høyere, mens sistnevnte gruppe er noe mer opptatt av at arbeidsplassen er stabil og trygg.

Tabell 89: Hvilke kanaler brukte du for å finne din første jobb?

	Regnskap og revisjon	Økonomi og administrasjon	NHH total
Stillingsutlysninger i trykte medier	6 %	5 %	5 %
Stillingsannonser på internett	50 %	70 %	68 %
Personlig nettverk	28 %	35 %	34 %
Sosiale medier	17 %	18 %	18 %
Direkte kontakt med arbeidsgiver	28 %	29 %	29 %
Vikarbyråer/bemanningsbyrå	0 %	7 %	6 %
NAV	0 %	1 %	1 %
Bedriftspresentasjoner	56 %	38 %	40 %
Annet	0 %	5 %	5 %
N	18	180	198

Den klart mest brukte kanalen for å søke jobb er stillingsannonser på internett, noe 68 prosent benyttet seg av. Kun 5 prosent sjekket stillingsannonser i trykte medier, en halvering siden forrige undersøkelse. 40 prosent av kandidatene gikk også på bedriftspresentasjoner som en del av jobbsøkerprosessen. Dette er spesielt populært blant kandidater med bakgrunn fra Regnskap og revisjon.

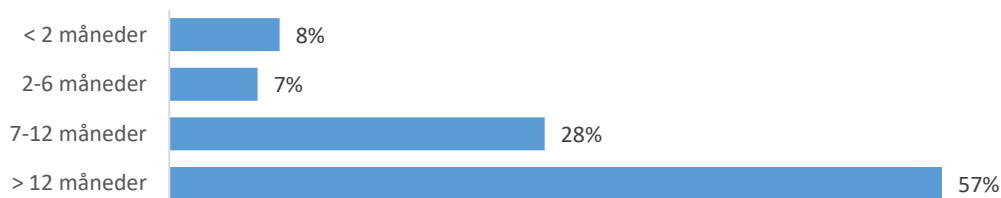
Mobilitet

Tabell 90: Hvor mange jobber har du hatt etter avsluttet studie, inkludert den du har nå?

	0	1	2	3 eller flere	N
Regnskap og revisjon	0 %	78 %	22 %	0 %	18
Økonomi og administrasjon	1 %	66 %	30 %	3 %	181
NHH totalt	1 %	67 %	29 %	3 %	199

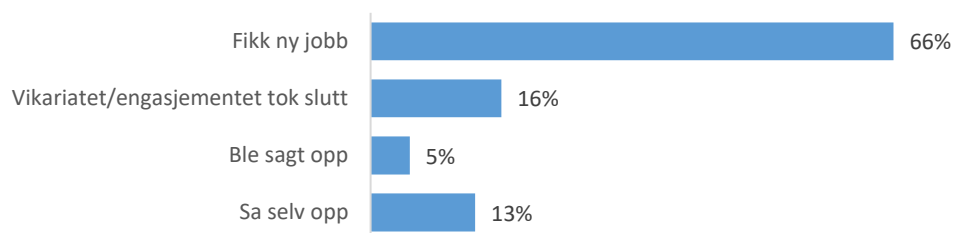
Det er relativt lav grad av mobilitet blant NHH-kandidatene. 67 prosent angir at de kun har vært i én jobb etter avsluttet studie. Graden av mobilitet er enda lavere for kandidater med bakgrunn fra Regnskap og revisjon: De fleste av disse får med andre ord både raskt tilbud om jobb og blir værende i jobben.

Figur 88: For deg som har hatt to eller flere jobber etter avsluttede studier. Hvor lenge var du ansatt i din første stilling?

Over halvparten av NHH-kandidatene, som har hatt to eller flere jobber etter avsluttede studier, hadde den første jobben sin i mer enn ett år.

Figur 89: Hva var årsaken til at du sluttet i din første stilling?

Den vanligste årsaken til at NHH-kandidatene sluttet i sin første stilling, var at de fikk ny jobb. 5 prosent ble oppsagt, noe som er litt høyere enn i forrige kandidatundersøkelse.

Hjerneflukt og hjernegevinst

Tabell 91: Hjemsted før studier og arbeidssted nå

	Hjemsted før studier	Arbeidssted nå	Nettogevinst
Viken	15,7 %	2,5 %	-13,1 %
Vestland	25,8 %	20,7 %	-5,1 %
Oslo	20,2 %	56,6 %	36,4 %
Rogaland	8,1 %	4,0 %	-4,0 %
Innlandet	3,0 %	0,5 %	-2,5 %
Vestfold og Telemark	4,5 %	0,5 %	-4,0 %
Agder	3,0 %	1,0 %	-2,0 %
Møre og Romsdal	2,5 %	1,0 %	-1,5 %
Trøndelag	3,5 %	1,5 %	-2,0 %
Nordland	1,5 %	1,5 %	0,0 %
Troms og Finnmark	4,5 %	0,5 %	-4,0 %
Utenfor Norge	7,6 %	9,6 %	2,0 %

Når det kommer til bo- og arbeidssted før og etter studiene, skiller NHH-kandidatene seg betydelig fra UiB- og HVL-kandidatene. NHH rekrutterer i større grad kandidater fra hele landet, og mobiliteten bort fra Vestland etter endte studier er høy. Det største nettotapet opplever imidlertid Viken fylke, med -13,1 prosentpoeng. Det er spesielt Oslo som tiltrekker seg NHH-kandidater. Over halvparten arbeider i hovedstaden to år etter uteksaminasjon.

Tabell 92: Har du fått arbeid på det geografiske stedet du ønsket?

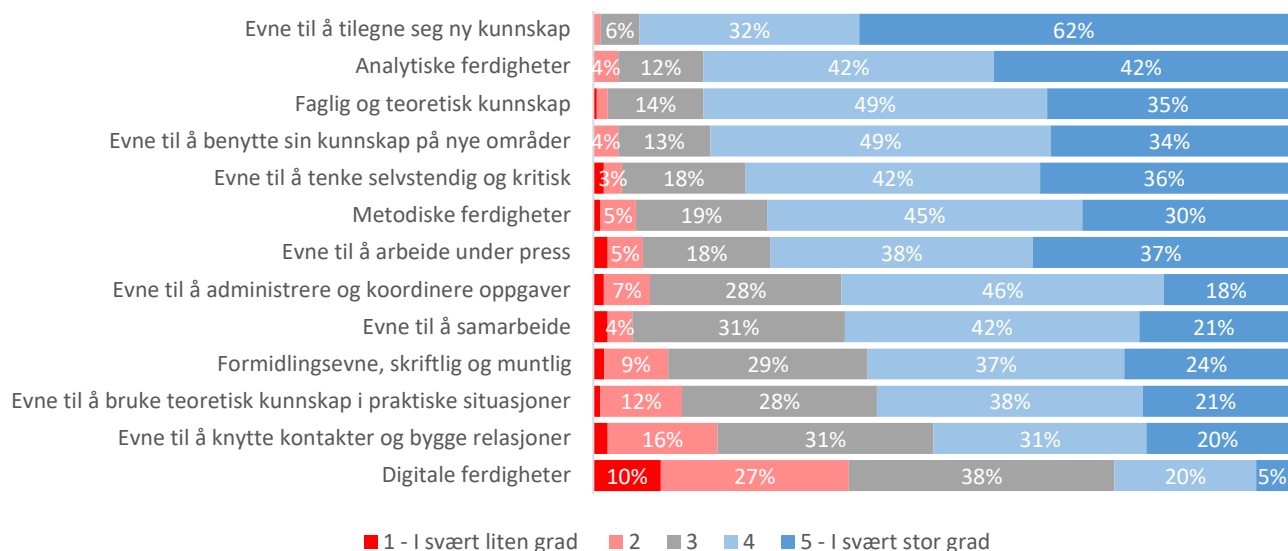
	Ja	Nei	N
Regnskap og revisjon	100 %	0 %	18
Økonomi og administrasjon	94 %	6 %	180
NHH totalt	94 %	6 %	198

Nesten alle NHH-kandidatene oppgir at de har fått jobb på det geografiske stedet de ønsket.

Studietiden

Vurdering av studiet

Figur 90: I hvilken grad mener du utdanningen du avsluttet i 2018 har gitt deg følgende ferdigheter?

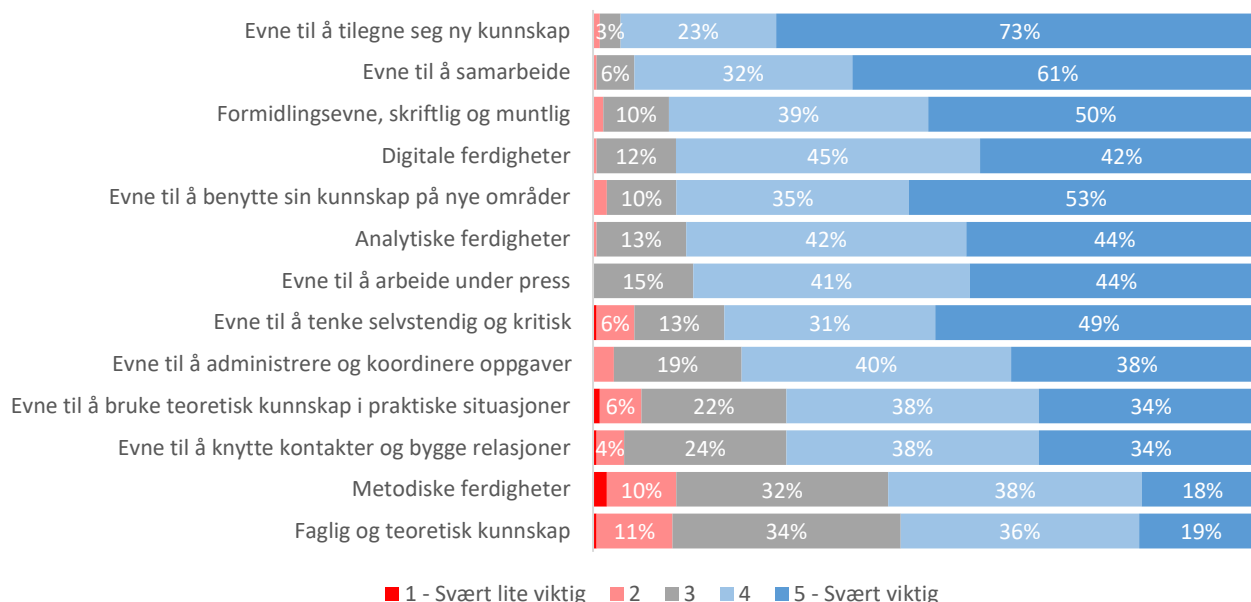
NHH-kandidatene mener i svært stor grad at studiene har gitt dem evnen til å tilegne seg ny kunnskap. Det er også høye andeler som fremhever at studiene i stor grad har gitt dem analytiske ferdigheter, evnene til å arbeide under press, samt tilegne seg faglig og teoretisk kunnskap. Lavest vurdert er digitale ferdigheter – svært få mener at studiet har gitt dem digital kompetanse.

Tabell 93: I hvilken grad mener du utdanningen du avsluttet i 2018 har gitt deg følgende ferdigheter? Fordelt på utdanningsløp. Gjennomsnittsverdier, skala 1-5

	Regnskap og revisjon	Økonomi og administrasjon	NHH totalt
Faglig og teoretisk kunnskap	4,4	4,1	4,2
Evne til å tilegne seg ny kunnskap	4,4	4,6	4,5
Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder	4,2	4,1	4,1
Formidlingsevne, skriftlig og muntlig	3,4	3,8	3,7
Analytiske ferdigheter	3,6	4,3	4,2
Metodiske ferdigheter	3,7	4,0	4,0
Digitale ferdigheter	2,5	2,9	2,8
Evne til å samarbeide	3,4	3,8	3,8
Evne til å arbeide under press	3,6	4,1	4,0
Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner	3,2	3,5	3,5
Evne til å administrere og koordinere oppgaver	3,5	3,7	3,7
Evne til å tenke selvstendig og kritisk	3,8	4,1	4,1
Evne til å bruke teoretisk kunnskap i praktiske situasjoner	3,8	3,7	3,7

Det er generelt små forskjeller mellom hvordan kandidater fra de ulike linjene vurderer ferdighetene som studiet har gitt dem. Vi ser imidlertid at kandidater fra Økonomi og administrasjon i noe større grad mener at studiet har gitt dem analytiske ferdigheter og evnen til å arbeide under press. Kandidater fra Regnskap og revisjon mener i noe større grad at de har bygget faglig og teoretisk kunnskap gjennom studiet.

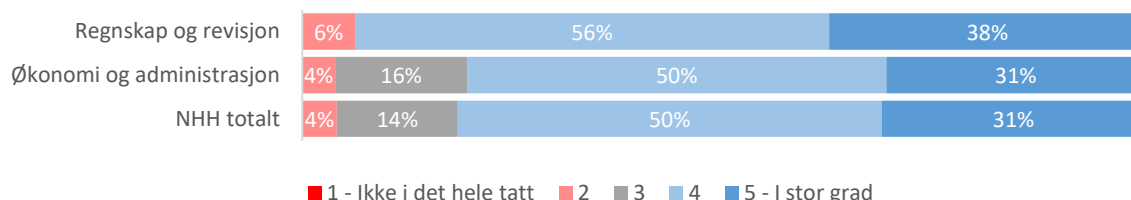
Figur 91: Hvilke av følgende ferdigheter tror du blir vurdert som viktig eller mindre viktig i arbeidslivet ved ansettelse?

Når kandidatene blir spurt om hvilke ferdigheter de tror er aller viktigst for arbeidsgiver, svarer hele 73 prosent at evne til å tilegne seg ny kunnskap er svært viktig, etterfulgt av evne til å samarbeide. Metodiske og analytiske egenskaper vurderes lavest av kandidatene. I alt svarer også 87 prosent at digitale ferdigheter vil bli vurdert som viktig eller svært viktig ved ansettelse. Da er det interessant at digitale ferdigheter er den ferdigheten som færrest av NHH-kandidatene opplever at de har fått gjennom studiet.

Kandidater fra Regnskap og revisjon vektlegger i noe større grad faglig og metodisk kunnskap, men alt i alt er det små forskjeller mellom hvordan kandidater fra de ulike linjene vurderer viktigheten av disse ferdighetene.

Figur 92: I hvilken grad opplever du at utdanningen din har gitt deg tilstrekkelige kunnskaper/ferdigheter til å mestre jobben du har?

Kandidatene opplever i overveiende grad at utdanningen har gitt dem de kunnskapene de trenger for å mestre jobben.

Tabell 94: Hva skulle du ønske du hadde mer av i studiet?

	Regnskap og revisjon	Økonomi og administrasjon	NHH total
Teori	0 %	3 %	3 %
Praksis	56 %	75 %	73 %
Utvexling	0 %	16 %	14 %
Prosjektarbeid	38 %	43 %	43 %
Savner ikke noe spesielt	25 %	14 %	15 %
Annet:	6 %	11 %	10 %
N	16	179	195

I likhet med kandidatene fra UiB og HVL, skulle også en stor andel av NHH-kandidatene ønske seg mer praksis i studiet. 43 prosent av kandidatene fra Økonomi og administrasjon skulle også gjerne hatt mer prosjektarbeid.

Tabell 95: Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag?

	Ja	Ja, men med en annen fagkombinasjon	Nei	Ikke sikker	N
Regnskap og revisjon	89 %	5 %	0 %	5 %	19
Økonomi og administrasjon	53 %	23 %	8 %	16 %	185
NHH total	56 %	22 %	7 %	15 %	204

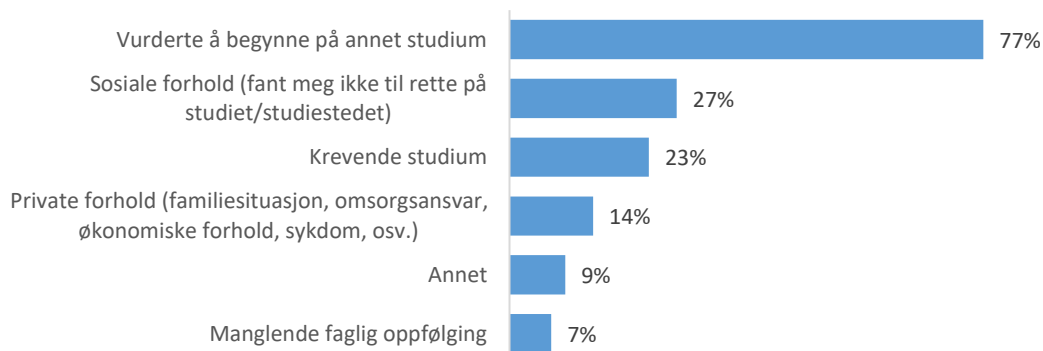
Den klare majoriteten av kandidatene ville valgt samme studium dersom de kunne valgt på nytt. 23 prosent av kandidatene fra Økonomi og administrasjon ville imidlertid valgt en annen fagkombinasjon. Til sammen svarer 78 prosent at de ville valgt samme studium på nytt, eventuelt med en annen fagkombinasjon. Totalt er 15 prosent usikre eller ville valgt et annet studium. Tvilen er lavest hos kandidater med bakgrunn fra Regnskap og revisjon – 94 prosent ville valgt samme studium igjen.

Tabell 96: Vurderte du å slutte før fullførte studier?

	Ja	Nei	N
Regnskap og revisjon	0 %	100 %	19
Økonomi og administrasjon	24 %	76 %	185
NHH totalt	22 %	78 %	204

Nesten en fjerdedel, 24 prosent, av kandidatene med bakgrunn fra Økonomi og administrasjon vurderte å slutte før fullførte studier. Dette er en vesentlig økning fra forrige undersøkelse da kun 10 prosent av den samme kandidatgruppen svarte det samme. Ingen ved Regnskap og revisjon vurderte å slutte.

Figur 93: Hvis du vurderte å slutte før fullførte studier, hvorfor?

Kandidatene som vurderte å slutte, ble bedt om å oppgi årsakene til dette. Den viktigste årsaken var at de vurderte å begynne på et annet studium. 27 prosent oppgir at de vurderte å slutte på grunn av sosiale forhold, og at de hadde utfordringer med å finne seg til rette på studiestedet. 23 prosent opplevde også at studieløpets krevende natur gjorde at de vurderte å gi seg.

Aktiviteter ved siden av studiene

Tabell 97: Jobbet du eller deltok du i noen av følgende aktiviteter ved siden av studiene?

	Regnskap og revisjon	Økonomi og administrasjon	NHH totalt
Jobbet under studiene	84 %	82 %	82 %
Hadde verv i en organisasjon	42 %	65 %	63 %
Drev med frivillig arbeid	21 %	22 %	22 %
Nei, ingen av disse	11 %	9 %	9 %
N	19	185	204

Majoriteten av NHH-kandidatene arbeidet under studiene, og godt over halvparten hadde verv i en organisasjon. 22 prosent drev med frivillig arbeid. Kandidater som gikk Økonomi og administrasjon var generelt sett mer aktive i studietiden, spesielt når det gjelder deltagelse i organisasjonslivet.

Tabell 98: Tok du deler av din utdanning i utlandet, enten som del av et utvekslingsprogram eller etter eget initiativ?

	Utveksling	Eget initiativ	Nei	N
Regnskap og revisjon	47 %	0 %	53 %	19
Økonomi og administrasjon	74 %	3 %	24 %	185
NHH totalt	71 %	2 %	26 %	204

En svært høy andel av NHH-kandidatene tok deler av utdannelsen i utlandet, først og fremst gjennom et utvekslingsprogram. I alt tok 77 prosent av kandidatene fra Økonomi og administrasjon deler av sin utdanning i utlandet. Rundt halvparten av kandidatene fra Regnskap og revisjon gjorde det samme. Våre tall tyder imidlertid på at stadig flere kandidater ved Regnskap og revisjon drar utenlands: I 2018 svarte 33 prosent av kandidatene at de hadde vært på utveksling, mens kun 8 prosent svarte det samme i 2016.

Tabell 99: Hadde du studierelatert kontakt med arbeidslivet i løpet av studietiden din?

	Regnskap og revisjon	Økonomi og administrasjon	NHH totalt
Ja, obligatorisk praksis	5 %	3 %	3 %
Ja, valgfri praksis/praksisemne, hospitering i bedrift/virksomhet	0 %	4 %	3 %
Ja, trainee, internship (jobb i bedrift/virksomhet)	21 %	40 %	38 %
Ja, oppgavesamarbeid med virksomhet	0 %	34 %	31 %
Ja, faglig relevant sommerjobb/deltidsjobb	16 %	41 %	38 %
Ja, annet	37 %	3 %	6 %
Nei, ingen studierelatert kontakt med arbeidslivet	32 %	27 %	27 %
N	19	184	203

De vanligste formene for studierelatert kontakt med arbeidslivet for NHH-kandidater, kommer i form av trainee-stilling eller internship ute hos en bedrift, sammen med faglig relevant sommerjobb/deltidsjobb. Oppgavesamarbeid er også en vanlig form for arbeidslivskontakt for Økonomi og administrasjon – 34 prosent hadde dette. Ingen fra Regnskap og revisjon gjorde imidlertid det samme. Det fleste kandidater har likevel en eller annen form for studierelatert kontakt med arbeidslivet i løpet av studietiden.

Vi merker oss at svært få kandidater oppgir å ha tatt valgfri eller obligatorisk praksis. Samtidig svarer relativt mange at de har hatt trainee eller internship, som i stor grad oppfyller det samme formålet – jobberfaring i en bedrift mens man er student. Enkelte kandidater har også svart at de har gjennomført «obligatorisk praksis», selv om NHH formelt sett ikke stiller krav til gjennomført praksis for sine studenter. Noen valgfrie emner ved NHH er direkte knyttet til deltakelse i internship, og praksis er således obligatorisk når man først velger dette emnet.

Vedlegg

q1 - Hva er din utdannings-/studiesituasjon?

Du mottar denne undersøkelsen fordi du fullførte [grad] i [studium] ved [utvalg] i løpet av 2018.

Hva beskriver din utdannings-/studiesituasjon etter oppnådd [grad] i 2018 best?

Merk: I denne undersøkelsen regnes ikke Ph.d.-utdanning som (videre) studier.

- Jeg sluttet å studere etter oppnådd grad i 2018
- Jeg fortsatte å studere etter oppnådd grad i 2018, men har avsluttet nå
- Jeg er fortsatt under utdanning

q116 - Hva slags utdanning / på hvilket nivå er denne utdanningen?

- Ph.d.-utdanning / spesialisering
- Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)
- Utdanning på masternivå
- Annen utdanning på bachelornivå
- Utdanning lavere enn bachelornivå (f.eks. årsstudium, fagskole, videregående skole, folkehøyskole)

q117 - Er utdanningen innenfor samme fagfelt som utdanningen du ferdigstilte i 2018?

- Ja
- Nei

q118 - Er utdanningen du tar nå ved HVL?

- Ja
- Nei

q119 - Hva er den viktigste grunnen til at du studerer denne utdanningen?

- Hadde planlagt å ta en høyere utdanning
- Økt interesse for faget fikk meg til å fortsette
- Ønsket å øke mine valgmuligheter på arbeidsmarkedet
- Har hatt problem med å finne en relevant jobb etter at jeg avsluttet graden
- Annet _____

q120 - Dersom du tenker tilbake på studiet du avsluttet i 2018, hvor fornøyd var du med...

	Svært misfornøyd	Litt misfornøyd	Verken eller	Litt fornøyd	Svært fornøyd
Det faglige innholdet på studiet	☐	☐	☐	☐	☐
Kvaliteten på undervisningen	☐	☐	☐	☐	☐
Tilbakemelding/veiledning fra undervisningspersonalet	☐	☐	☐	☐	☐

	Svært misfornøyd	Litt misfornøyd	Verken eller	Litt fornøyd	Svært fornøyd
Studiets relevans for arbeidslivet	☐	☐	☐	☐	☐
Det sosiale miljøet blant studentene	☐	☐	☐	☐	☐
Det faglige miljøet blant studentene	☐	☐	☐	☐	☐

q115 - Har du forsøkt å søke jobb, etter at du oppnådde [grad] i 2018?

- Ja
 Nei

q1_2_a - Hva er den viktigste grunnen til at du avsluttet dine studier ved NHH etter bachelorgraden?
Hva er den viktigste grunnen til at du avsluttet dine studier ved NHH etter bachelorgraden?

q1_2_b - Planlegger du i dag å studere videre ved en senere anledning?

Planlegger du å studere videre ved en senere anledning?

- Ja
 Nei

Q1_3_a - Hva planlegger du å studere?

Q1_3_b - Ved hvilke(n) institusjon(-er) vurderer du å studere?

q1_4_a - Hva er den viktigste grunnen til at du avsluttet dine studier ved NHH etter bachelorgraden?

q1_4_b - Hva studerer du i dag?

q1_4_c - Hvor studerer du i dag?

q1_5_a - Hva er den viktigste grunnen til at du avsluttet dine studier ved NHH etter bachelorgraden?

q1_5_b - Hva har du studert etter at du tok bachelorgrad ved NHH?

q1_5_c - Ved hvilke(n) institusjon(-er) har du studert?

ScreenedOutSurveyScript

Undersøkelsen gjelder kandidater som har avsluttet sine studier, og du er da ikke i målgruppen for resten av undersøkelsen. Mange takk likevel for at du ville svare!

q106 - Du svarte at du har studert videre etter at du oppnådde [grad] i [studium] ved [utvalg] i løpet av 2018. På hvilket nivå var den videre utdanningen du tok?

- Ph.d.-utdanning / spesialisering
- Praktisk-pedagogisk utdanning (PPU)
- Utdanning på masternivå
- Utdanning på bachelornivå
- Utdanning lavere enn bachelornivå (f.eks. årsstudium, enkeltemner ved universitet/høyskole, fagskole, videregående skole, folkehøyskole)

q107 - Har du oppnådd mastergrad gjennom videre utdanning?

- Ja
- Nei

q108 - Har du oppnådd bachelorgrad gjennom videre utdanning?

- Ja
- Nei

q109 - Er utdanningen innenfor samme fagfelt som utdanningen du ferdigstilte i 2018?

- Ja
- Nei

q110 - Ble utdanningen tatt ved [utvalg]?

- Ja
- Nei

q111 - Når avsluttet du dine videre studier? Angi år:

- 2018
- 2019
- 2020

q112 - Angi måned:

- Januar
- Februar
- Mars
- April
- Mai
- Juni
- Juli
- August
- September
- Oktober
- November
- Desember

q120_2 - Dersom du tenker tilbake på studiet du avsluttet i 2018, hvor fornøyd var du med...

	Svært misfornøyd	Litt misfornøyd	Verken eller	Litt fornøyd	Svært fornøyd
Det faglige innholdet på studiet	☐	☐	☐	☐	☐
Kvaliteten på undervisningen	☐	☐	☐	☐	☐
Tilbakemelding/veiledning fra undervisningspersonalet	☐	☐	☐	☐	☐
Studiets relevans for arbeidslivet	☐	☐	☐	☐	☐
Det sosiale miljøet blant studentene	☐	☐	☐	☐	☐
Det faglige miljøet blant studentene	☐	☐	☐	☐	☐

q4 - Hva er din hovedbeskjeftigelse?

Dersom du for tiden er i lønnet permisjon (foreldrepermisjon, svangerskaps- eller fødselspermisjon, omsorgs- eller pleiepermisjon): Kryss av for hovedbeskjeftigelsen du hadde i det du gikk ut i permisjon. Dersom du for tiden er permittert, velg det som svaralternativ.

- Fast ansettelse
- Vikariat
- Engasjement
- Permittert
- Stipendiat
- Ulønnet permisjon fra jobb
- Selvstendig næringsdrivende
- Arbeidsledig
- Annet _____

q4_arbeidsledig - Hvilken av beskrivelsene under passer best på din situasjon?

- Jeg var i jobb, men ble arbeidsledig som konsekvens av Covid-19
- Jeg ble ikke arbeidsledig som konsekvens av Covid-19, men den har gjort det vanskeligere for meg å få jobb
- Årsakene til at jeg er arbeidsledig har ingen sammenheng med Covid-19

q4_1 - Hva var din hovedbeskjeftigelse da du ble permittert?

- Fast ansettelse
- Vikariat
- Engasjement
- Stipendiat
- Selvstendig næringsdrivende
- Annet _____

q4_2 - Hva er sannsynligheten for at du vil kunne returnere til stillingen du hadde, etter avsluttet permitteringsperiode? Det er...

- Svært lite sannsynlig
- Lite sannsynlig
- Sannsynlig
- Svært sannsynlig
- Vet ikke

q5 - I hvilket fylke hadde du hjemstedet ditt før du begynte å studere?

- Hordaland
- Rogaland
- Sogn og Fjordane
- Akershus
- Oslo
- Østfold
- Hedmark
- Oppland
- Buskerud
- Vestfold
- Telemark
- Aust-Agder
- Vest-Agder
- Møre og Romsdal
- Sør-Trøndelag
- Nord-Trøndelag
- Nordland
- Troms
- Finnmark
- Utenfor Norge

q8 - Ville du valgt samme studium dersom du skulle begynne å studere i dag?

- Ja
- Ja, men med en annen fagkombinasjon
- Nei
- Ikke sikker

q99_1 - Hva var bestemmende for ditt valg av profesjonsstudium?

Flere valg mulig

- Jobb/yrkesmuligheter etterpå
- Lønn
- Status
- Få brukt gode karakterer
- Venner/familie er i samme yrke/profesjon
- Annet _____

q99_2 - Hva var målet med valgt profesjon? Å arbeide:

- I det offentlige
- I privat praksis
- I privat sektor forøvrig
- I frivillig sektor
- Annet _____
- Ingen bestemt mening

q100 - I hvilken grad stemmer følgende påstander om dine studievalg?

	1 - I svært liten grad	2	3	4	5 - I svært stor grad
Jeg satte sammen bachelorgraden med tanke på fremtidige jobbmuligheter	☐	☐	☐	☐	☐
Fagkombinasjonen i bachelorgraden fikk konsekvenser for problemstillingen på masteroppgaven	☐	☐	☐	☐	☐
Valgene jeg tok i løpet av studiene har fått konsekvenser for jobb etterpå	☐	☐	☐	☐	☐

q101 - Vurderte du å slutte før fullførte studier?

- Ja
- Nei

q101_2 - Hvorfor vurderte å slutte? Hvis ja, hvorfor?

Flere svar mulig.

- Private forhold (familiesituasjon, omsorgsansvar, økonomiske forhold, sykdom, osv.)
- Manglende faglig oppfølging
- Krevende studium
- Vurderte å begynne på annet studium
- Sosiale forhold (fant meg ikke til rette på studiet/studiestedet)
- Annet _____

q9 - Jobbet du eller deltok du i noen av følgende aktiviteter ved siden av studiene?

Sett gjerne flere kryss.

- Jobbet under studiene
- Hadde verv i en organisasjon
- Drev med frivillig arbeid
- Nei, ingen av disse

q10_1 - Tok du deler av din utdanning i utlandet, enten som del av et utvekslingsprogram eller etter eget initiativ?

- Utveksling
- Eget initiativ
- Nei, hadde ikke utenlandsopphold i forbindelse med studiene

Q35 - Hadde du studierelatert kontakt med arbeidslivet i løpet av studietiden din ved [utvalg]?

Flere svar mulig.

- Ja, obligatorisk praksis
- Ja, valgfri praksis/praksisemne, hospitering i bedrift/virksomhet
- Ja, trainee, internship (jobb i bedrift/virksomhet)
- Ja, oppgavesamarbeid med virksomhet (prosjektoppgave, bachelor-/masteroppgave, semesteroppgave)
- Ja, faglig relevant sommerjobb/deltidsjobb
- Ja, annet, noter: _____
- Nei, ingen studierelatert kontakt med arbeidslivet

q11_2 - I hvilken grad bidro oppgavesamarbeidet til at du fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift)?

- I svært liten grad
- I liten grad
- Verken i liten eller stor grad
- I stor grad
- I svært stor grad
- Vet ikke

q12_2 - I hvilken grad bidro den valgfrie praksisen/arbeidslivserfaringen til at du fikk en konkret jobb (i bedriften eller annen bedrift)?

- I svært liten grad
- I liten grad
- Verken i liten eller stor grad
- I stor grad
- I svært stor grad
- Vet ikke

q13_1 - For deg som sluttet å studere etter oppnådd bachelorgrad eller grunnskolelærer: Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har tatt en høyere grad? [HVL]

- Planla aldri en mastergrad
- Det er ingen relevante mastergrader for min utdanning
- Søkte, men kom ikke inn på en mastergrad
- Fikk en jobb jeg ønsket meg
- Ønsker en pause før jeg går videre med en mastergrad
- Annet _____

q13_2 - For deg som sluttet å studere etter oppnådd bachelorgrad: Hva er den viktigste årsaken til at du ikke har tatt en høyere grad? [UiB]

- Planla ikke en høyere akademisk grad
- Det eksisterer ikke noen høyere grad i min utdanning
- Kom ikke inn på mastergrad eller lignende
- Fikk en jobb jeg ønsket meg
- Ønsker en pause før jeg går videre med en høyere grad
- Annet _____

q14 - Når begynte du å søke jobb?

- Før siste semester
- I løpet av siste semester
- 0-3 måneder etter avsluttet utdanning
- Mer enn 4 måneder etter avsluttet utdanning
- Fikk jobb uten å søke
- Ikke sikker/Husker ikke

q15 - Omtrent hvor mange jobbsøknader har du sendt?

- 0
- 1-5 søknader
- 6-10 søknader
- 11-20 søknader
- 21-50 søknader
- 51 søknader eller flere

q16 - Hvor viktig er følgende faktorer for deg når du søker jobb?

	1 - Svært lite viktig	2	3	4	5 - Svært viktig	Vet ikke
At jobben er faglig utfordrende	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Hvor arbeidsplassen er plassert geografisk	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Lønnsnivå	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Gode karrieremuligheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jobben er selvstendig	☐	☐	☐	☐	☐	☐

	1 - Svært lite viktig	2	3	4	5 - Svært viktig	Vet ikke
Stabil og trygg arbeidsplass	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jobben er samfunnsnyttig	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Internasjonale karrieremuligheter	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Godt arbeidsmiljø	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q18 - Hvor mange jobber har du hatt etter avsluttet studium?

Inkluder nåværende jobb, hvis du har.

- 0
 1
 2
 3 eller flere

q17 - Hvilke kanaler brukte du for å finne din første jobb?

Sett gjerne flere kryss.

- Stillingsutlysninger i trykte medier
 Stillingsannonser på internett (finn.no, jobbnorge.no, nav.no osv.)
 Personlig nettverk
 Sosiale medier
 Direkte kontakt med arbeidsgiver
 Vikarbyråer/bemanningsbyrå
 NAV
 Bedriftspresentasjoner
 Annet _____

q19 - Hvor relevant vurderer du din nåværende jobbsituasjon i forhold til utdanningen? Når det gjelder:

	1 - Svært lite relevant	2	3	4	5 - Svært relevant	Vet ikke
Arbeidsgiver	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Arbeidsoppgaver	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Stillingsnivå	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q19_oppfolg - I forrige spørsmål gav du ulike vurderinger av relevansen til arbeidsgiver og arbeidsoppgaver. Kan du beskrive nærmere hvorfor du vurderer relevansen til arbeidsgiver og arbeidsoppgaver ulikt?

q20 - Alt i alt, hvordan opplever du din nåværende jobbsituasjon?

- Har ikke relevant jobb
- Har relevant jobb

q21 - For deg som ikke har relevant arbeid i nåværende arbeidssituasjon: Hvor stor betydning mener du følgende forhold har hatt for at du ikke har relevant jobb?

	1 - Svært stor betydning	2	3	4	5 - Svært liten betydning	Vet ikke
For lite relevant yrkeserfaring	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For dårlige karakterer	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For lite yrkesrettet utdanning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
For mange andre med samme utdanning	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Få relevante stillinger å søke på	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Geografiske forhold	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Fagkombinasjon	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Studiestedet for dårlig til å formidle kompetansen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jeg selv er for dårlig til å formidle min kompetanse	☐	☐	☐	☐	☐	☐

q22 - For deg som har relevant arbeid: Hvor lang tid tok det fra du avla din siste eksamen til du fikk tilbud om din første relevante jobb?

- Fikk jobb før jeg var ferdig med eksamen
- 0-3 mnd
- 4-6 mnd
- 7-12 mnd
- 1-2 år
- Mer enn 2 år

q23 - Jobber du heltid eller deltid?

- Heltid
- Deltid

q23a - Vil du si det er frivillig eller ufrivillig at du jobber deltid?

- Frivillig
- Ufrivillig

q23b - Hva er din ordinære brutto årslønn før skatt i din nåværende stilling? (Ikke ta med bonus/goder/ekstrainntekter)

Skriv inn i hele kroner uten mellomrom, for eksempel slik: 350000, hvis din ordinære brutto lønn er tre hundre og femti tusen

q24_1 - Hvor arbeider du nå?

- Vestland
- Rogaland
- Viken
- Oslo
- Innlandet
- Vestfold og Telemark
- Agder
- Møre og Romsdal
- Trøndelag
- Nordland
- Troms og Finnmark
- Utenfor Norge

q24_2 - I hvilken kommune?

- Bergen
- Etne
- Sveio
- Bømlo
- Stord
- Fitjar
- Tysnes
- Kvinnherad
- Ullensvang
- Eidfjord
- Ulvik
- Voss
- Kvam
- Samnanger
- Bjørnafjorden
- Austevoll
- Askøy
- Vaksdal
- Modalen
- Osterøy
- Øygarden
- Alver
- Austrheim
- Fedje
- Masfjorden

- Gulen
- Solund
- Hyllestad
- Høyanger
- Vik
- Sogndal
- Aurland
- Lærdal
- Årdal
- Luster
- Askvoll
- Fjaler
- Sunnfjord
- Bremanger
- Kinn
- Stad
- Gloppen
- Stryn

q24_3 - I hvilken kommune?

- Eigersund
- Stavanger
- Haugesund
- Sokndal
- Lund
- Bjerkreim
- Hå
- Klepp
- Time
- Gjesdal
- Sola
- Randaberg
- Sandnes
- Strand
- Hjelmeland
- Suldal
- Sauda
- Kvitsøy
- Bokn
- Tysvær
- Karmøy
- Utsira
- Vindafjord

q25 - Har du fått arbeid på det geografiske stedet du ønsket?

- Ja
- Nei

q25_1 - Hva er viktigste årsak til at du ikke jobber på det geografiske stedet du ønsker?

- Få relevante ledige jobber for min utdanningsbakgrunn
- Ektefelle/samboers mulighet til jobb
- Ektefelle/samboer tar utdanning
- Familiesituasjon
- Boligsituasjon/huspriser
- Helsemessige årsaker
- Venter på å overta bedrift/virksomhet
- Venter på muligheter til å starte bedrift/virksomhet
- Andre årsaker _____

q27 - Innen hvilken sektor er din nåværende stilling?

- Offentlig sektor
- Privat sektor
- Organisasjon (LO, Røde Kors, partipolitisk org. eller annet)

q28 - Innen hvilket område er din nåværende jobb?

- Offentlig administrasjon
- Høyere utdanning/forskningsinstitusjon
- Grunnskole, videregående skole
- Barnehage
- Helse, sosial, omsorg
- Olje/gass/energi
- Industri/produksjon
- Bygg/anlegg
- Fiskeri/havbruk/annen primærnæring
- Transport/logistikk
- Shipping
- IKT/tele
- Media, kultur
- Handel, reiseliv
- Bank/ forsikring/ finans
- Konsulent / rådgivning
- Revisjon
- Annen privat tjenesteyting
- Annet (noter): _____

q102 - Arbeider du i:

- Fylkeskommune/Fylkesmann
- Departement/Direktorat
- Fylkeskommune/Fylkesmann
- Tilsyn/ombud/råd/etat
- Kommunesektoren
- NAV
- Annet _____

q29 - Hva mener du er de viktigste funksjonene/oppgavene i jobben din?

Flere svar mulig.

- Saksbehandling
- Ledelse
- Administrasjon
- Prosjektarbeid
- Kundebehandling/førstelinje
- Rådgivning/veiledning
- Salg/markedsføring/reklame
- Informasjon/formidling/journalistikk
- Økonomi/regnskap
- Undervisning/opplæring/pedagogisk arbeid
- Forskning
- Teknisk utvikling/prosjektering
- Personaloppgaver
- Pleie/pasientkontakt
- Annet _____

q30 - Hvordan opplever du sammenhengen mellom utdanningen din og din nåværende jobb?

- Arbeidsoppgavene krever den fagkunnskapen jeg tilegnet meg gjennom utdanningen min
- Arbeidsoppgavene krever generelle kvalifikasjoner fra utdanningen
- Arbeidsoppgavene krever ikke utdanning på det nivået jeg har, men det er en fordel å ha det

q140_1 - Hvor bor du nå?

- Vestland
- Rogaland
- Viken
- Oslo
- Innlandet
- Vestfold og Telemark
- Agder
- Møre og Romsdal
- Trøndelag
- Nordland
- Troms og Finnmark

q140_2 - I hvilken kommune?

- Bergen
- Etne
- Sveio
- Bømlo
- Stord
- Fitjar
- Tysnes
- Kvinnherad

- Ullensvang
- Eidfjord
- Ulvik
- Voss
- Kvam
- Samnanger
- Bjørnafjorden
- Austevoll
- Askøy
- Vaksdal
- Modalen
- Osterøy
- Øygarden
- Alver
- Austrheim
- Fedje
- Masfjorden
- Gulen
- Solund
- Hyllestad
- Høyanger
- Vik
- Sogndal
- Aurland
- Lærdal
- Årdal
- Luster
- Askvoll
- Fjaler
- Sunnfjord
- Bremanger
- Kinn
- Stad
- Gloppen
- Stryn

q140_3 - I hvilken kommune?

- Eigersund
- Stavanger
- Haugesund
- Sokndal
- Lund
- Bjerkreim
- Hå
- Klepp
- Time
- Gjesdal
- Sola
- Randaberg
- Sandnes

- Strand
- Hjelmeland
- Suldal
- Sauda
- Kvitsøy
- Bokn
- Tysvær
- Karmøy
- Utsira
- Vindafjord

q31 - I hvilken grad mener du utdanningen du avsluttet i 2018 har gitt deg følgende ferdigheter?

	1 - I svært liten grad	2	3	4	5 - I svært stor grad
Faglig og teoretisk kunnskap	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å tilegne seg ny kunnskap	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder	☐	☐	☐	☐	☐
Formidlingsevne, skriftlig og muntlig	☐	☐	☐	☐	☐
Analytiske ferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Metodiske ferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Digitale ferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å samarbeide	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å arbeide under press	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å administrere og koordinere oppgaver	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å tenke selvstendig og kritisk	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å bruke teoretisk kunnskap i praktiske situasjoner	☐	☐	☐	☐	☐
Evnen til å kommunisere med mennesker som har en annen kulturell bakgrunn	☐	☐	☐	☐	☐

q32 - Hvilke av følgende ferdigheter tror du blir vurdert som viktig eller mindre viktig i arbeidslivet ved ansettelse?

	1 - Svært lite viktig	2	3	4	5 - Svært viktig
Faglig og teoretisk kunnskap	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å tilegne seg ny kunnskap	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å benytte sin kunnskap på nye områder	☐	☐	☐	☐	☐
Formidlingsevne, skriftlig og muntlig	☐	☐	☐	☐	☐
Analytiske ferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Metodiske ferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Digitale ferdigheter	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å samarbeide	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å arbeide under press	☐	☐	☐	☐	☐

	1 - Svært lite viktig	2	3	4	5 - Svært viktig
Evne til å knytte kontakter og bygge relasjoner	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å administrere og koordinere oppgaver	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å tenke selvstendig og kritisk	☐	☐	☐	☐	☐
Evne til å bruke teoretisk kunnskap i praktiske situasjoner	☐	☐	☐	☐	☐

q33 - I hvilken grad opplever du at utdanningen din har gitt deg tilstrekkelige kunnskaper/ferdigheter til å mestre jobben du har?

- 1 - Ikke i det hele tatt
 2
 3
 4
 5 - I stor grad
 Vet ikke

q34 - Hva skulle du ønske du hadde mer av i studiet?

Flere svar mulig.

- Teori
 Praksis
 Utveksling
 Prosjektarbeid
 Savner ikke noe spesielt
 Annet: _____

q120_3 - Dersom du tenker tilbake på studiet du avsluttet i 2018, hvor fornøyd var du med...

	Svært misfornøyd	Litt misfornøyd	Verken eller	Litt fornøyd	Svært fornøyd
Det faglige innholdet på studiet	☐	☐	☐	☐	☐
Kvaliteten på undervisningen	☐	☐	☐	☐	☐
Tilbakemelding/veiledning fra undervisningspersonalet	☐	☐	☐	☐	☐
Studiets relevans for arbeidslivet	☐	☐	☐	☐	☐
Det sosiale miljøet blant studentene	☐	☐	☐	☐	☐
Det faglige miljøet blant studentene	☐	☐	☐	☐	☐

q39a - For deg som har hatt to eller flere jobber etter avsluttede studier: Hvor lenge var du ansatt i din første stilling?

- < 2 måneder
 2-6 måneder
 7-12 måneder

> 12 måneder

q39b - Hva var årsaken til at du sluttet i din første stilling?

- Fikk ny jobb
- Vikariatet/engasjementet tok slutt
- Ble sagt opp
- Sa selv opp

q146 - Helt til slutt, har du noen avsluttende kommentarer til undersøkelsen?

IDEAS2EVIDENCE

Bygger kunnskap

